

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Het probleem van de tewerkstelling in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten van Amerika, door M. Léon-H. Dupriez — De industriële verhoudingen en de loonpolitiek in Groot-Brittannië, 1939-1945 — Economische wetgeving — Statistieken

HET PROBLEEM VAN DE TEWERKSTELLING IN GROOT-BRITTANNIË EN IN DE VEREENIGDE STATEN VAN AMERIKA

door Prof. Dr Léon-H. DUPRIEZ,
Hoogleraar aan de Universiteit te Leuven

Na groote militaire beroeringen komt steeds een periode, waarin de latente verlangens van de breede volkslagen met meer kracht en ook met meer geloof in de mogelijkheid van hun algeheele verwezenlijking tot uiting komen. Midden de wanorde neemt het gemeenschappelijk streven vasteren vorm aan en het is daarna de taak van de politiek aan de meest dringende behoeften recht te laten wedervaren.

Thans werken de feiten uit het heden en het verleden samen, om de *full employment* te maken tot den meest dringenden eisch van de massa : de strijdkrachten hebben zulkdanigen omvang aangenomen en de wijzigingen in de verdeling der beroepen waren in de « arsenalen van de democratie » zóó ingrijpend, dat de noodzakelijkheid opnieuw een werkkring te vinden in een vredeseconomie, zich individueel bij een aanzienlijk deel van de bevolking doet gevoelen. Voor allen die zich in dit geval bevinden, schijnt het werkloosheidsrisico verbonden aan de *reconversion* eerder grooter dan kleiner geworden; men weet wat men verliest, doch men kan alleen gissen naar wat men zal terugvinden. Bovendien zijn de herinneringen uit het verleden niet geruststellend : in Groot-Brittannië hebben de gedemobiliseerde mannen een belangrijke werkloosheid gekend. Anderzijds staat nog levendig voor eenieders geest hoe tijdens het laatste decennium vaak een ernstige en langdurige werkloosheid heerschte, waartegen de maatregelen welke door de landen zonder het minste gemeenschappelijk overleg getroffen werden, slechts weinig

vermochten. De angst voor een tekort aan arbeidsgelegenheid vervult den geest, wanneer men aan het dichtbij of verder afliggende verleden terugdenkt; als een reactie hiertegen staat heden ten dage de arbeidszekerheid op het voorplan der politieke eischen.

Door een samenloop van omstandigheden, die waarschijnlijk niet geheel toevallig is, geeft de economische theorie sedert een tiental jaren een wetenschappelijke verklaring voor de ontoereikende arbeidsgelegenheid, die een grooten terugslag gekend heeft en waarmee een groot aantal economen hun instemming hebben betuigd. De *General Theory of Interest, Employment and Money* van Lord Keynes heeft als voornaamste doel het voorstellen van een oplossing voor het probleem dat sedert honderd vijftig jaar de optimistische en de pessimistische scholen van elkaar scheidt; nl. de ontoereikendheid van de effectieve vraag, welk probleem door de optimistische school niet in een streng logische uiteenzetting over de productie en de verdeling der rijkdommen kan worden ingeschakeld, terwijl harerzijds de pessimistische school er niet in s'aagt het historisch vaststaande feit op een gelukkige wijze aan de algemeene theorieën vast te knopen. De geschiedenis van de theorie der economische crises die het eerst door de pessimistische denkers werd uitgewerkt, stelt de van oudsher bestaande afwijking tusschen het inductieve redeneeren, gesteund op de waarneming der feiten en de heldere deductieve theorie duidelijk in het licht. Na de groote

auteurs van de pessimistische school, waarvan Malthus de eerste was, heeft Lord Keynes zich beijverd een oplossing voor te stellen van het fundamentele probleem van de staathuishoudkunde, dat ook in zijn land het meest ernstige vraagstuk van het oogenblik was. Het zou buiten het bestek van dit kort overzicht vallen na te gaan, of de oplossing van Keynes de proef van den tijd en van de critiek kan doorstaan. Het staat echter vast, dat zij een onbetwistbaren vooruitgang op het vroegere pessimistische denken beteekent en dat zij door de bijtreding van een talrijke schaar economen aan het streven van de breede volkslagen een nieuwe hoop heeft geschonken die hun door de vroegere economische leer was ontzegd.

Terwijl, na den vorigen wereldoorlog, de politici, op grond van de leerstelsels van dien tijd — zooals zij met name in 1909 door Sir William Beveridge in *Unemployment, a Problem of Industry* verkondigd werden — zich inspanden om de werkloosheidsverzekering en andere tijdelijke hulpmiddelen uit te breiden, is de toestand thans geheel anders: zoowel op het internationale als op het nationale plan, is de overheid bereid een arbeidspolitiek te voeren, die zich ten doel stelt de werkloosheid uit te schakelen of althans terug te brengen tot kleine verhoudingen, in vergelijking met de historische ervaringen. Deze houding kan stellig ten deele worden verklaard door de omstandigheid, dat een aanzienlijk deel van de werkloosheid tusschen 1919 en 1939 toe te schrijven was aan grove vergissingen in de zeer uiteenlopende economische politiek die in de verschillende landen werd gevoerd: de ervaring die hieromtrent werd opgedaan mag de hoop wettigen dat deze dwalingen niet andermaal zullen worden begaan. Niettemin staat het vast dat de grondslag van de nieuwe politieke richting berust bij de theorie van Keynes, die weliswaar in zijn vermaard werk geen politiek van tewerkstelling vastlegde, doch door zijn verklaring van het gebrek aan arbeidsgelegenheid, het mogelijk gemaakt heeft, een heelmiddel er voor op te sporen.

Aldus werd aan de genuanceerde en complexe theorie van Keynes het vreemde lot beschoren, een middel aan de hand doen, waardoor het zeer moeilijke probleem van de conjunctuurschommelingen — dat zoo eng met de geheele economie verbonden is — theoretisch vereenvoudigd zou worden: de *employment*-functie die den graad van de arbeidsbezetting met enkele globale economische grootheden verbindt, levert een schematische verklaring van het conjunctuurpeil op eender welk oogenblik. Het beheerschen van de bestanddeelen der *employment*-functie, derwijze dat de tewerkstelling tot een maximum opgevoerd wordt, beteekent dat aan het probleem van de economische stabiliteit een oplossing gegeven is. Het is duidelijk dat een dergelijke vereenvoudiging van het economische probleem, politieke verwachtingen doet ontstaan. Men mag het de voorstanders van de nieuwe leer dan ook niet ten kwade duiden, zich niet

tot dit schematisme te beperken; naar gelang hun min of meer doctrinale of pragmatische strekkingen schenken zij min of meer aandacht aan de conjunctuurproblemen die door de inductieve studie van de feiten aan het licht traden en zij voelen de praktische noodzakelijkheid aan, hiervoor een oplossing te vinden. Zulks neemt evenwel niet weg, dat zij de *employment*-functie meestal niet volledig begrijpen, in zooverre het om een principieel probleem gaat, zoodat de oplossing er van de essentiele zorg uitmaakt.

Het komt ons voor dat op deze wijze de voornaamste gedachtenstrooming kan geschetst worden, die op den huidigen stond het probleem van de tewerkstelling beheerscht in het Angelsaksische denken. Zij verklaart de manier waarop naar bijzondere oplossingen gezocht wordt.

* * *

De discussies over het arbeidsprobleem, die tot de huidige opvattingen hebben geleid, liggen nog zoo dichtbij, dat het moeilijk valt een algemeen aanvaarde opinie naar voren te brengen over de beteekenis van het begrip *full employment* dat doorgaans gebruikt wordt, of van de eenigszins voorzigtiger uitdrukking « hoog en stabiel arbeidspeil » waartoe de regeeringsverklaringen veelal hun toevlucht nemen. In ieder geval, is er in de wetenschappelijke werken, evenmin als in de officieele verklaringen sprake van een individueelen waarborg voor het recht op arbeid in den zin die door de Belgische grondwet aan de vrijheid van vereeniging en aan het briefgeheim toegekend wordt. In de Vereenigde Staten blijkt evenwel de *Murray bill*, die thans onderzocht wordt, in de eerste plaats het recht op arbeid te bekrachtigen, ofschoon de gezamenlijke beschikkingen slechts een algemeene politiek van arbeidsverruiming beoogen. De leerstelsels over *employment* hebben veeleer een krachtige politieke actie op het oog ten einde de algemeene voorwaarden te scheppen waardoor de vraag naar arbeidskrachten volstaat om eenieder te bevredigen; zijn deze voorwaarden verwezenlijkt, dan moet ieder individu nog een arbeidsgelegenheid zoeken die beantwoordt aan zijn geschiktheid, zoodat al de moeilijkheden voortvloeiende uit een overschatting van persoonlijke bekwaamheid of uit een gebrek aan aanpassingsvermogen blijven bestaan. Het is in dezen zin dat Sir William Beveridge een *politiek* van tewerkstelling kan stellen tegenover een *plan* voor sociale zekerheid, waarin ieder individu rechtstreeks betrokken wordt.

Zoo men zich gemakkelijk het wenschelijke kan voorstellen van een evenwichtige maatschappij, waarin arbeidsvraag en -aanbod gelijkwaardig en aan elkaar aangepast zijn, is het evenzeer duidelijk dat het hier om een grens gaat, die niemand hoopt te kunnen bereiken of vooral te kunnen handhaven. Het is dan ook heel natuurlijk dat, vooraleer eenig experiment wordt doorgevoerd, vrij uiteenlopende meeningen bestaan omtrent de mate waarin een succes

mogelijk is en omtrent de *practische* doeleinden die daarbij moeten nagestreefd worden. Zij die het minst van de nieuwe leerstelsels doordrongen zijn en een duidelijken kijk hebben op de moeilijkheden verbonden aan een internationale coördinatie, zouden zich reeds gelukkig achten zoo in een eerste stadium de reconversie kon worden verwezenlijkt, zonder dat er ergens van die overblijfselen van structureele werkloosheid ontstaan, welke zooveel angst hebben veroorzaakt; indien op dit gebied grove fouten vermeden worden, kan vervolgens het probleem van de normale conjunctuurschommelingen onder oogen genomen worden. Daartegenover beoogen de meest overtuigde aanhangers van de *employment*-functie niets minder dan een afschaffing van de interne conjuncturele werkloosheid en het alleen laten voortbestaan van een minimum werkloosheid dat bepaald is door het gebrek aan aanpassing van de arbeidsmarkt.

In dit verband werden de voornaamste bijzonderheden verstrekt door Sir William Beveridge in *Full Employment in a free Society*; de cijfergegevens zijn vanzelfsprekend schematisch maar geven toch een beeld van het resultaat dat moet bereikt worden. Zij eischen een graad van tewerkstelling gelijk aan 97 pCt. van de bruikbare bevolking; deze 97 pCt. worden als economische *full employment* beschouwd, daar het restant moet toegeschreven worden aan oorzaken die vreemd zijn aan de nationale economische politiek. Schrijver is de meening toegedaan dat drie oorzaken hierin voor een gelijk deel tusschenbeide komen.

De eerste ligt in de seizoenschommelingen die hij hoopt met de helft te kunnen verminderen, dank zij een bijzonder ingrijpen van de regeering; de tweede houdt verband met de wrijvingen op de arbeidsmarkt, die een kortstondige overgangswerkloosheid zonder groote sociale betekenis voor gevolg hebben; de derde is toe te schrijven aan de schommelingen in de internationale arbeidsvraag die slechts gedeeltelijk door een tegenovergestelde regeling van de binnenslandsche vraag kunnen uitgeschakeld worden. De 97 pCt. zouden dus als een gemiddeld cijfer moeten beschouwd worden, zoodat variaties binnen zeer enge grenzen mogelijk zijn. Om dit verhoudingscijfer te bereiken, veronderstelt de leer van Sir William Beveridge evenwel de uitschakeling van de interne bewegingen in de Britsche conjunctuur. Uit deze conclusie kan men afleiden welke verreikende doeleinden besloten liggen in de leer van de meest vooruitstrevende groepen. De personen welke de grootste voorstanders zijn van een actieve tusschenkomst op dit gebied, zijn dan ook de meening toegedaan dat zulks een doel is, dat men in de praktijk slechts kan benaderen.

Indien een overeenstemming kan worden gevonden over de noodzakelijkheid de arbeidersbezetting op het hoogste en het meest stabiele peil te verzekeren, behalve waar het gaat om meningsverschillen over de theoretische en praktische mogelijkheden, is er

een tweede definitie van de *full employment* die grootere moeilijkheden doet oprijzen: het gaat hier om de bepaling gegeven door Sir William Beveridge die het wenschelijk oordeelt, dat het hooge peil van de tewerkstelling gepaard gaat met een arbeidsmarkt, waarop de vraag steeds het aanbod zou overtreffen. Met andere woorden, deze op het eerste gezicht voor de massa zeer sympathieke voorwaarde veronderstelt een bestendig markt-evenwicht ten gunste van de werknemers en een bestendige tendens tot loonopbod die door overheidscontrole zou moeten geremd worden, opdat het zeer delicate evenwicht van een stabiel systeem hierdoor niet zou verbroken worden. Bij een nader onderzoek blijkt dit vooruitzicht dus niet zoo aantrekkelijk voor de Britsche arbeidersmassa wier eerste bezorgdheid het is, zich van de *essential works order* te ontdoen.

Eerlijk gezegd is deze tweede definitie van de *full employment* die een arbeidsmarkt veronderstelt waar zich een vraag-surplus voordoet, nutteloos en gevaarlijk; zij dient toegeschreven aan het enthousiasme dat vaak in *Full Employment in a free Society* tot uiting komt en het goede kan bederven door het nog beter te willen maken. Inderdaad, het verlangen naar een volledige tewerkstelling mag zich slechts uiten in het nastreven van een meer evenwichtigen en meer stabielen economischen toestand, waarin alle spanningen tot een minimum herleid worden. Het is een waagstuk deze voorwaarde te willen verwezenlijken door *a priori* een markt in te schakelen, die steeds in één richting onevenwichtig is.

Zoo hier meer nadruk wordt gelegd op dit punt, dat door talrijke auteurs niet uitdrukkelijk wordt naar voren gebracht, is het omdat het impliciet besloten ligt in talrijke werken. De ontoereikendheid van de effectieve vraag komt op de arbeidsmarkt tot uiting in een zekere werkloosheid, een surplus van de effectieve vraag komt tot uiting in loonstijgingen en een vastlopen van het productieproces, d.w.z. in concrete verschijnselen buiten de plaatsingsbureelen om. Men verwacht dan ook in feite heel gemakkelijk een toestand van evenwicht tusschen effectieve vraag en aanbod — die theoretisch een toestand van volledige tewerkstelling mag genoemd worden — met een toestand waarin een effectief vraag-surplus overheerscht en die dan ook met meer juistheid als « overbezetting » mag betiteld worden. Doch in nagenoeg alle discussies werd dit fundamentele onderscheid totaal verwaarloosd. De Deutsche literatuur heeft steeds het woord *Vollbeschäftigung* gebruikt waar er sprake was van het regime waarin Duitschland sedert 1936 verkeerde, dan wanneer het hier een duidelijk afgeteekende *Ueberbeschäftigung* betrof. Ook de Angelsaksische literatuur maakt geen onderscheid tusschen *full employment* en *overemployment*, ook al is ze meer bezorgd om evenwichtstoestanden te zoeken. De onnauwkeurigheid in de begrippen die hieruit voortvloeit, is zeer gevaarlijk voor de analyse: de historische ervaring in Duitschland, Rusland en in de

oorlogseconomieën wijst slechts op een vaak afgetekenden toestand van overbezetting; haar waarde ligt in het feit dat zij aantoonde wat er zich voordoet wanneer de doelstelling wordt voorgebijgestreefd, wanneer men zich inricht op een « bestendig » surplus van de effectieve vraag.

* *

Van uit dit oogpunt gezien is deze ervaring van het grootste belang, daar zij ons voor een fundamentele economische waarheid stelt, nl. dat wegens de controlemaatregelen vereischt om alle opbiedingen te verhinderen, een regime waarin een bestendig surplus van de effectieve vraag voorhanden is, het prijsgeven veronderstelt van de meest essentiële regelen eener vrije gemeenschap. De gemeenschappen waarin een regime van overbezetting zich voorded, kenden de prijs- en looncontrole, het recht tot burgerlijke opeiseling der werkkrachten, de rantsoeneering, de prioriteitsvoorziening, de productieprogramma's, een overschot van zwevende koopkracht dat door de openbare Schatkist diende weggenomen te worden. Een overschot van de werkgelegenheden op de werk-aanvragen beteekende eveneens een ontoereikendheid van de bevoorrading. Doch al deze maatregelen beteekenden niet een socialisatie der productiemiddelen, die noch in Duitschland noch in de oorlogseconomieën plaats had.

De historische ervaring sluit aldus aan bij de theoretische redeneering om aan te toonen, dat de wijze waarop de doelstelling van de volledige tewerkstelling of van een hoog en stabiel arbeidsniveau wordt bepaald, van fundamentele beteekenis is voor de politieke vrijheden. Stellig is het een verdienste van Sir William Beveridge den nadruk te hebben gelegd op het feit, dat de Westersche volken de volledige tewerkstelling van alle arbeidskrachten verlangen in een vrije maatschappij. Het weze ons echter toegelaten te zeggen dat zijn enthousiasme hem verder geleid heeft dan hetgeen als de juiste maat mag beschouwd worden en dat de toekomstige maatschappij welke hij beschrijft er eene is waarin een toestand van overbezetting zal heerschen; zij is dus behept met de gebreken inhaerent aan zulk een gemeenschap. Weliswaar, mag de vraag worden gesteld of de eminente auteur zich hiervan niet min of meer bewust is: het pleidooi voor een vrije maatschappij geeft blijmoedig doch zonder afdoende redenen menige vrijheid prijs, om alleen nog volle aandacht te schenken aan de verdediging van twee vrijheden die de massa het nauwst aan het hart liggen, nl. de vrijheid van arbeid en de vrijheid van verbruik. In feite gaat het hier juist om deze vrijheden die door een regime van bestendige overbezetting het meest in het gedrang komen, omdat dit laatste de socialisatie van het verbruik doch niet de socialisatie van de productie veronderstelt. Opdat zijn pleidooi onaanvechtbaar zou zijn, had Sir William Beveridge zijn politiek van tewerkstelling met meer voorzichtigheid en matigheid dienen te bepalen.

Ofschoon de meeste auteurs niet zoover zijn gegaan, komt het ons voor dat dit principieel probleem niet genoeg werd uitgediept en dat wegens de niet erkenning van de fundamentele grenzen van de tusschenkomsten in een vrije maatschappij, zekere gemeenschappen in een toestand van volledige tewerkstelling rechtstreeks tot een totalitair regime leiden. Het Duitse experiment kan in dit opzicht als het mikpunt der critiek worden aangewezen. Sedert het probleem van de volledige tewerkstelling in een vrije gemeenschap gesteld is, wordt zonder twijfel hoe langer hoe meer nadruk gelegd op de noodzakelijkheid een vrije maatschappij te vrijwaren en de vrijheid die opgeëischt wordt, overtreft stellig het minimum dat in *Full Employment in a free Society* als onaantastbaar beschouwd wordt. De politieke doeleinden zijn dus duidelijk verschillend van deze welke in het Duitschland van 1936 bestonden, waar de politieke vrijheden niet waardig geacht werden te worden gehandhaafd. De Duitse bewindvoerders gingen derhalve niet in tegen de verlangens van de groote volksmassa toen zij een toestand van overbezetting verwezenlijkten, waardoor deze vrijheden te loor gingen; daarentegen zouden de leiders van onze democratische maatschappijen de huidige verlangens teleurstellen, indien zij door overdreven maatregelen denzelfden weg zouden opgaan. Derhalve moeten zij een politiek voeren die de volledige tewerkstelling zoo dicht mogelijk benadert, met dien verstande evenwel, dat hierdoor geen bestendig surplus van de effectieve vraag t.o.v. de beschikbare productiefactoren ontstaat. Ongelukkigerwijze wordt in dit opzicht het noodige onderscheid niet altijd gemaakt. Nochtans is zulks van het grootste belang opdat de politiek van werkverruiming zou worden opgevat in dier voege dat ze geen inbreuk maakt op het behoud van een vrije gemeenschap. Wordt hieraan geen aandacht geschonken, dan zal zich één van de twee mogelijkheden voordoen: de werkverruimingspolitiek wordt op korten termijn gevoerd, waardoor noodzakelijkerwijze controlemaatregelen worden ingevoerd die steeds meer en meer de politieke vrijheden inkorten; ofwel deinst de overheid er voor terug, middelen te gebruiken die met haar politieke opvattingen niet overeenstemmen en weigert zij de duurzame belangen van het land prijs te geven aan de onmiddellijke behoeften van de conjunctuur; in dit laatste geval uit zich het overschot van de effectieve vraag in een oploopen der prijzen, gevolgd door crisis en depressie; een hoog en stabiel arbeidspeil is dan ook niet langer verzekerd.

Deze argumentatie komt hierop neer dat, zoo vastberadenheid gepaard gaat met matiging, degelijker resultaten zullen verkregen worden dan wanneer men meent de oplossing voor het werkloosheidsprobleem gevonden te hebben, d.w.z. het middel waardoor de economische schommelingen worden uitgeschakeld. Zonder twijfel heeft de ervaring bewezen dat politieke beslissingen bepaalde conjunctuurverhoudingen kunnen beïnvloeden en zelfs scheppen en omkeeren; tot dusver geschiedde dit in verspreide orde en op een

onbehendige wijze. Een meer rationeele aanwending van de politieke middelen is heden ten dage evenzeer mogelijk als noodzakelijk. Maar de politieke gezaghebber die zou meenen dat de praktische zijde van het probleem thans eenvoudiger is dan voorheen, omdat hij inziet dat een handhaving van het reëel volume der uitgaven volstaat om een hooge en gelijkmatige conjunctuur in stand te houden, zou zich groote illusies maken. In werkelijkheid is hij niet veel verder gegaan dan de definities.

De volgelingen van Keynes hebben uitvoerig uiteengezet welke de methodes zijn waardoor aan de tekortkomingen van de particuliere vraag door middel van een overheidsingrijpen kan worden te gemoet gekomen, welke de rol is van de « multipliers », hoe op de bestanddeelen van het volksinkomen een permanent toezicht moet worden uitgeoefend ten einde alle tekortkomingen dadelijk weer goed te maken. Oplossingen om het overtollige sparen der rijke gemeenschappen te verhelpen, ontbreken evenmin, daar zulks het hoofdprobleem vormt van de *employment*-functie. Steeds doctrinaal en bezorgd om een bijdrage te leveren tot de oplossing van de principieele problemen, is deze literatuur rijker aan allerhande suggesties dan aan pragmatische en uitvoerige opzoekingen omtrent de individueele hulpmiddelen van een rationeele conjunctuurpolitiek. Hierin wordt minder de organisatie van de cyclische begroting of van het uitgestelde inkomen bestudeerd dan wel de middelen om aan de verdeling van het volksinkomen voortdurend correcties aan te brengen.

Doch de meest bevreedende vaststelling is wel, dat door het schenken van alle aandacht aan de middelen om de effectieve vraag tot het gewenschte peil op te voeren, er abstractie wordt gemaakt van de economische moeilijkheden die inhaerent zijn aan de hoogconjunctuur. Terwijl de crisistheorieën steeds dieper dit probleem hebben uitgediept en G. Haberler, op het oogenblik dat de nieuwe leerstelsels zich afteekenden, hierover een grondige en systematische analyse in *Prosperité et Dépression* maakte, werd door de omvorming van het probleem der conjunctuurstabiliteit in het meer specifieke probleem van het niveau der werkgelegenheid een heele reeks moeilijkheden ter zijde gelaten: daar stimulerende en remmende middelen worden aangewend om het nationaal inkomen en uiteraard ook de nationale uitgaven te stabiliseeren, is hierdoor het probleem van de tewerkstelling opgelost, welke ook de spanningen zouden zijn die door deze specifieke middelen in het economisch systeem veroorzaakt worden. Van dit oogenblik af is de redeneering geneigd de conjunctuurstabiliteit als een vaststaand feit te beschouwen en de reacties op te sporen die in een stabiele economie op verscheiden gebieden tot uiting zouden komen; van dit oogenblik af vertoont de redeneering opvallend veel gelijkenis met de *Konjunkturlose Wirtschaft*.

Wil men ontgoochelingen vermijden dan is het van

essentieel belang terug te komen tot een meer nuchtere opvatting van de werkelijkheid en duidelijk bewust te zijn van de moeilijkheden die onafscheidbaar verbonden zijn aan een politiek die een hoog en stabiel arbeidspeil in een vrije gemeenschap wil verwezenlijken. Wanneer we dit niveau bereiken, worden de conjunctuurschommelingen niet uitgeschakeld door een revolutie in het economische gebeuren; integendeel wij trachten een hoog conjunctuurpeil te handhaven. Wij moeten er ons dus aan verwachten dat alle specifieke spanningen van de hoogconjunctuur zich zullen voordoen en zulks met des te meer hevigheid naarmate deze toestand langer duurt; bedoelde spanningen dienen dus met volle kennis van zaken te worden onder oogen genomen. In plaats van te worden uitgeschakeld, zijn de problemen der economische politiek die door de hoogconjunctuur in het leven geroepen worden, nog verscherpt en duurzamer gemaakt.

* * *

Naast en boven de principieele problemen die nog opheldering door gespecialiseerde theoretici verdienen, is de opinie in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten hoofdzakelijk bezorgd over de wijze waarop het tewerkstellingsprobleem zal worden opgelost tijdens de reorganisatie van de economie voor vredesdoeleinden, d.w.z. in den loop van de zgn. reconversieperiode. Hier dalen we af van de groote principes tot de praktische moeilijkheden en tot de individueele zorgen van ieder land. Dat de meeste uiteenzettingen zich op dit plan bewegen behoeft geen nader betoog. Een kort overzicht van de overheersende zorgen die op dit gebied in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten tot uiting komen, is hier dus niet ongelegen om de richting aan te duiden waarin zich het debat beweegt.

Zoowel aan deze als aan gene zijde van den oceaan wordt er in de eerste plaats naar gestreefd de volledige tewerkstelling te bereiken tijdens de reconversieperiode, d.w.z. men beoogt dat sociaal doel te bereiken zonder hierin onderweg belemmerd te worden door een cyclischen omslag. Dientengevolge moet eerst de « dimensie » van de economische maatschappij binnen een korten tijd na den wapenstilstand, d.w.z. tusschen één en drie jaar, worden bepaald, in de veronderstelling dat het beoogde doel bereikt is: er dient nagegaan hoeveel arbeidskrachten zijn te werk gesteld, hoe groot het nationaal inkomen is, welke de behoeften zijn der verbruikers, hoe groot het waarschijnlijke spaarvolume is, welke internationale verhoudingen vereischt zijn voor het verwezenlijken van een economische gemeenschap met volledige tewerkstelling.

Een eerste feit staat vast: na den oorlog zal er in de Angelsaksische landen eerst dan een toestand van *full employment* heerschen wanneer een bezoldigde arbeidsgelegenheid, inzonderheid in de industrie, aan een aanmerkelijk grooter aantal personen zal verschaft zijn dan aan den vooravond van den oorlog

het geval was. Inderdaad werden door den oorlog naast de vrouwen, ook vele mannen door de fabrieken aangetrokken, die voorheen een minder loonend of minder aantrekkelijk beroep uitoefenden; wanneer de gedemobiliseerde soldaten terugkeeren, zullen zij hun deel opeischen van het werk in fabrieken en bureelen, doch de werkkrachten die door de oorlogsinspanning werden ingeschakeld, zullen slechts ten deele hun nieuwe bezigheid den rug toekeeren. Het peil van de industrieele en georganiseerde productie zal derhalve moeten opgevoerd worden. Wij beschikken over geen ramingscijfers die ons over dit toekomstig peil in Groot-Brittannië zouden kunnen inlichten. Doch het officieele Canadeesche document *Travail et Revenus* meent dat een geregelde arbeidsgelegenheid aan nagenoeg 900.000 bijkomende personen zal moeten bezorgd worden, terwijl het aantal te werk gestelde arbeidskrachten in 1939, 3.693.000 bedroeg. Zulks betekent een aangroei van ca. 20 pCt. welk cijfer onbetwistbaar grooter is dan hetgeen Groot-Brittannië kan verwezenlijken, ondanks zijn belangrijke werkloosheid vóór den oorlog. Wat de Vereenigde Staten betreft, hier wordt de tewerkstelling van 55 miljoen personen voorzien, hetgeen eveneens een aangroei met ongeveer 20 pCt. beteekent.

Een tweede essentieel feit voor de structuur van de economie na den oorlog is de technische vooruitgang die verwezenlijkt werd of binnenkort zal verwezenlijkt worden; hij dient gevoegd bij den aangroei van het aantal werkkrachten voor het vaststellen van het reëel inkomen dat in ieder land zal worden verdeeld. Op dit gebied wordt zoowel in Groot-Brittannië als in de Vereenigde Staten een aanzienlijke vooruitgang verwacht, doch niet om dezelfde redenen.

In Groot-Brittannië is men op dit oogenblik sterk onder den indruk van de noodzakelijkheid, ingrijpende hervormingen in de industrieele structuur door te voeren ten einde haar rendement op te voeren met het oog op de handhaving en de uitbreiding van de positie die de Britsche industrie op de wereldmarkten bekleedt. Uit recente verslagen over den toestand in de katoen-, steenkool-, ijzer- en staalindustrie treden aanzienlijke vertragingen aan het licht welke krachtige maatregelen vereischen. Het is dus vooral door zijn voornemen deze structuurproblemen op te lossen, dat Groot-Brittannië tot de conclusie is gekomen dat de productie per man in de eerstvolgende jaren aanzienlijk zal stijgen; ongetwijfeld heeft de oorlogsinspanning, vooral in den sector van den machinebouw, reeds een aanzienlijken vooruitgang sedert 1939 voor gevolg gehad; doch zij beteekent niet steeds een aanwinst voor de vredeseconomie.

De Vereenigde Staten zijn zich vooral bewust van de buitengewone ontwikkeling van hun industrieele productie tijdens den oorlog, van de enorme en moderne outilleering die met dit doel werd geschapen, van de technische vorming eener groeiende arbeidsmassa en van het vermogen der nieuwe laboratoria die tot dusver voor oorlogsdoeleinden werden gebruikt.

Hun nationaal inkomen is dus reeds belangrijk grooter dan in 1939, zonder dat hier evenwel een probleem van verdeling ontstond daar de geheele expansie ten behoeve van den Staat geschiedde; de aanwending van deze gestegen middelen voor de behoeften van het particuliere verbruik doet ernstige problemen in verband met de expansie en de herverdeling der activiteiten oprijzen, ook al werd de technische vooruitgang gedeeltelijk verwezenlijkt in specifieke oorlogsbedrijven zoodat zij voor de toekomst verloren is terwijl vaak geen enkele vooruitgang geboekt werd in de activiteiten die opnieuw zullen moeten worden opgenomen. Doch het probleem van den verwezenlijkten en den te verdeelen vooruitgang wordt ingewikkelder door den vooruitgang die nog in voorbereiding is: door de oorlogsoepzoekingen werden op menig gebied vorderingen gemaakt die nog niet voor vredesdoeleinden kunnen aangewend worden doch die spoedig de daartoe vereischte aanpassing zullen ondergaan. Kortom, zoo meer werkkrachten zullen moeten te werk gesteld worden, zal hun technische *efficiency* er eveneens aanzienlijk op vooruitgegaan zijn.

Het is vanzelfsprekend moeilijk het reëel inkomen van een land met een regime van *full employment* t.o.v. de jaren 1938 of 1939 in cijfers uit te drukken; het eenige vaststaande feit is, dat het wegens de twee hierboven vermelde factoren een afgeteekende stijging zal vertoonen. In de hypothetische berekeningen opgenomen in de bijlage C van *Full Employment in a free Society* van Beveridge, maakt N. Kaldor o.m. gewag van een reëel inkomen dat in 1948, 20 pCt. méér zal bedragen dan in 1938. Zulks beteekent geen buitengewone ontwikkeling aangezien zij slechts 2 pCt. per jaar zou beloopt, hetzij niet méér doch veeleer minder dan de normale ontwikkeling in vredestijd; het eenige uitzonderlijke feit is dat zij doorheen groote beroeringen werd verwezenlijkt. Doch het gaat hier slechts om een hypothetische berekening die door den auteur als waarschijnlijk wordt beschouwd. Overigens is Groot-Brittannië zich bewust van de noodzakelijkheid zijn reëel inkomen door middel van structuurhervormingen op te voeren, om zijn positie te kunnen handhaven, veeleer dan het bestaande productievermogen voor verschillende producten aan te wenden. Dit is o.m. de beteekenis van de artikelen van de *Economist* over « PMH » (*production per man-hour*), die een inspanning tot herstel over een periode van vijf en twintig jaar onder oogen neemt.

In de Vereenigde Staten heeft het probleem een ander uitzicht, daar het er aldaar vooral op aankomt te weten hoe de bestaande productiecapaciteit voor vredesdoeleinden kan worden aangepast, in acht genomen dat zij reeds aanmerkelijk is toegenomen t.o.v. 1939. De expansie der Amerikaansche economie gaf inderdaad blijk van een elasticiteit die allerwegen verbazing wekte. Zulks komt o.m. tot uiting in het indexcijfer van de industrieele productie, dat 250 pCt. van het vooroorlogsch peil bereikte. Evenwel werd

dit resultaat verkregen in den meest bevoorrechten sector en zulks ten prijze van andere bedrijfssectoren en met name de diensten; overigens weerspiegelen de cijfergegevens gedeeltelijk een voorbijgaand verschijnsel: in een dergelijk indexcijfer zijn de oorlogsproducties — thans aan den loopenden band ingericht — gewogen naar hun vooroorlogse waarde; eenmaal dat ze worden opgegeven, gaan deze resultaten te loor daar ze niet op de behoeften van vredes-tijd kunnen overgeschakeld worden. Deze en andere feiten laten ons in onzekerheid omtrent het reëel inkomen dat aan een toestand van *full employment* zal beantwoorden eenmaal dat de economische reconversie voor de vredesbehoeften zal doorgevoerd zijn; meestal wordt aangenomen dat dit inkomen 50 tot 75 pCt. hooger zal zijn dan het vooroorlogse niveau. Wordt aangenomen dat dit resultaat in een tijdspanne van tien jaar kan verkregen worden, dan komt zulks neer op een jaarlijkschen aangroei van 5 tot 7,50 pCt.; dit is bepaald méér dan al hetgene tot dusver in de geëvolueerde en reeds geïndustrialiseerde landen werd bereikt. Zoo een dergelijk resultaat kan verwezenlijkt worden, mag dit in den echten zin van het woord als « buitengewoon » bestempeld worden. Het is dan ook begrijpelijk dat de Amerikaansche economisten zich bezorgd maken over de vraag hoe een zoo uitgebreide productie en verbruik kunnen georganiseerd worden.

Te dien aanzien gaat de eerste zorg van de Amerikanen naar de voorziening van grondstoffen en voedingsmiddelen die voor zulk een hoog peil van het nationaal inkomen vereischt zijn. Inderdaad moet worden aangenomen dat met een aanzienlijke verhoging van het gemiddelde reële inkomen van ieder persoon afzonderlijk, een stijging van de vraag naar allerhande goederen en diensten gepaard gaat; daarenboven, aangezien de reeds hoge relatieve prijs voor de diensten nog zal stijgen, zal de vraag vooral naar de goederen gericht zijn. Dientengevolge zal de Amerikaansche economie, wil zij haar doeleinden verwezenlijken, haar bevoorrading dienen te ontwikkelen in dezelfde mate als haar reëel inkomen, zooniet dreigt het gevaar dat de heele economische expansie vastloopt.

In dit verband hebben de buitenlandse hulpmid-delen veel meer dan de binnenlandsche de aandacht gaande gehouden. Het is dan ook beteekenisvol vast te stellen, dat de zorg van de eerste Roosevelt-administratie voor de rationeele bewaring en aanwen-ding der natuurlijke rijkdommen van de Vereenigde Staten, op een politiek verzet stuitte, en dat, in een tijd waarin de « regeeringsagentschappen » zeer tal-rijk waren, de *National Resources Planning Board* door het Congres werd afgeschaft, ondanks haar belangrijke prestaties. Heden ten dage is het vooral de vraag, of de wereldeconomie en inzonderheid de economie der nieuwe en tropische landen zich snel genoeg zal kunnen ontwikkelen, om aan de Veree-nigde Staten de noodige grondstoffen en voedingsmid-

delen te verkoopen. De zorg van de Amerikanen voor de ontwikkeling van den wereldhandel is dus ver-bonden aan het probleem van de binnenlandsche tewerkstelling.

Ook in Groot-Brittannië wordt de mogelijkheid om aldaar een *full employment* economie tot stand te brengen vastgeknoopt aan de verruiming van den wereldhandel. Hier is het argument ietwat ingewik-kelder: een toestand van volledige tewerkstelling sluit in dat t.o.v. het vooroorlogsch tijdperk de koopkracht van de breede volkslagen — de voornaamste verbruikers van basislevensmiddelen en grondstoffen — aanmerkelijk aangroeit. Kortom, zelfs indien het inkomen der welgestelde standen zou worden ver-minderd door inkrimping van inkomsten uit het bui-tenland (hetgeen een vermindering der diensten en van het verbruik van weeldeartikelen zou beteekenen) zou de vraag een gestegen invoer vereischen. In Groot-Brittannië wordt nochtans de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid uit te voeren: wegens de aan-zienlijke daling der onzichtbare inkomsten kan dit invoerpeil alleen bereikt worden, indien de uitvoer in een veel sterkere mate wordt verhoogd dan de invoer. De voorwaarden waaronder door de Britsche industrieën kan worden uitgevoerd, maken dan ook de eerste zorg van de overheid uit.

Ten gevolge van den overwegenden invloed der leer-stelsels van Keynes, wordt in de discussies veel belang gehecht aan het toekomstige belang van het spaarwezen en van de investeringen. Doch het zwaartepunt van deze discussies ligt meer bij den toekomstigen omvang van het spaarwezen dan bij de kapitaalbehoeften die voor de buitengewone ontwikke-ling van de economische structuur vereischt zijn. Bij gebrek aan gegevens over de verdeling van het toe-komstig verbruik is een raming van deze behoeften nagenoeg onmogelijk. Men tast eveneens in het duister omtrent den duur van het uitzonderlijke expansieproces van de outilleering, waarna alleen nog in de normale behoeften zal moeten voorzien worden. De onzekerheid nopens den aard der vereischte investeringen deed een gedachtenstreaming ont-staan, die het belang van deze beleggingen wil onder-schatten en het zoo voorstelt als zou de Amerikaan-sche economie tot haar vollen wasdom gekomen zijn met beperkte nieuwe middelen; we stellen hier de herhaling vast van een psychologisch verschijnsel dat reeds in 1886 tot uiting kwam en door den huidige toestand in de Vereenigde Staten niet schijnt te wor-den gerechtvaardigd. Verscheidene economisten heb-ben dan ook reeds een krachtig protest laten hooren.

Het gevaar voor een overdreven sparen is veel meer inhärent aan het systeem van Keynes, waarin het spaarniveau vastgeknoopt wordt aan dit van het reële inkomen. Wordt de *employment*-functie naar de letter opgevat, dan moet de ontwikkeling van het reële inkomen van het Amerikaansche volk en bij-komstig van het Britsche volk, uitloopen op een aan-zienlijken aangroei van het gespaarde deel van het

inkomen; m.a.w. het jaarlijksche spaarniveau neemt sneller toe dan het peil van het reële inkomen, terwijl dit van het verbruik minder sterk aangroeit. Zulks wordt aangezien als een duurzame verhouding, die een fundamenteel onevenwicht van de economie kan doen aanhouden, indien hiertegen geen hulpmiddel wordt gevonden. Hier verplaatst zich de discussie van de reconversieperiode — die nog niet bepaalde investeringsbehoeften kan met zich brengen — naar de periode waarin een hoog reëel inkomen moet behouden worden; want alsdan zouden de individueel gespaarde middelen systematisch de investeringen kunnen te boven gaan, die voor de structuur van het economisch apparaat vereischt zijn. In het raam van de theorie van Keynes ligt het logische redmiddel voor een dergelijken toestand in de nivelleering der inkomens, die de neiging tot sparen doet verminderen, ten gunste van een grootere neiging tot consumptie. Tal van voorstellen, die binnen het kort bestek van dit artikel niet kunnen ontleed worden, werden met dit doel gedaan.

* * *

Bovenstaande beschouwingen toonen aan hoezeer het onmiddellijk probleem van de tewerkstelling tijdens de reconversieperiode verbonden is aan de reorganisatie van de wereldeconomie en aan de structuurontwikkelingen der Angelsaksische economieën. Aldus wordt in de practijk de onderlinge afhankelijkheid der economische problemen bevestigd, ondanks de schematiseerende voorstellingen die op den huidigen stond de *employment*-leer beheerschen. De noodzakelijkheid om bepaalde structuurproblemen op te lossen krijgt den voorrang boven de zorg om de bepalende factoren van de *employment*-functie te regelen. Aangenomen en gehoopt mag worden dat deze onderlinge afhankelijkheid van de economische problemen — onmiskenbare werkelijkheid — verder in feite zal bevestigd worden tijdens de opeenvolgende stadia van de economische evolutie. Onze inspanningen om een der meest fundamenteele problemen van het moderne economisch leven op te lossen zullen hierdoor slechts aan werkelijkheidszin kunnen bijwinnen, al moeten onze verlangens hierdoor ook tot meer nuchtere vormen worden teruggebracht.

Een verbetering van de toestanden die we beleefd

hebben berust aldus in laatste instantie op twee vaststellingen: eenerzijds komen alle belangrijke economische aanpassingen tot uiting in krampachtige bewegingen van de conjunctuur en bijgevolg ook van de tewerkstelling; deze laatste vormen een vitaal proces dat onmogelijk met één pennestreek kan worden vervangen door veelvuldige adaptaties uitgedacht in een algeheele stabiliteit; anderzijds kunnen de overheidsinterventies die in het verleden ingrijpend doch vaak onbeheendig waren, een beslissende rol spelen in de toekomstige economische evolutie; hun resultaat zal afhangen van het oordeelkundig beleid van hen die de overheidsmaatregelen treffen.

Weinige denkers zullen de meening toegedaan zijn dat de « strategische » interventies van de overheid inzake conjunctuur, in de toekomst niet meer zullen vereischt zijn. Het komt er alleen op aan zich rekenschap te geven van hun mogelijke draagwijdte en van de bekwaamheid der nationale en internationale bewindvoerders om de vereischte maatregelen te gepasten tijde te bedenken en toe te passen; over de mogelijkheid de vereischte opvattingen snel ingang te doen vinden in den schoot van het complexe administratieve apparaat valt er vanzelfsprekend nog veel te zeggen. Doch de hedendaagsche wereld dient er zich rekenschap van te geven dat zij vóór een dilemma gesteld is en dat zij voor de handhaving van een regime van politieke vrijheden extremistische oplossingen dient te vermijden. Zoo vertragingen, tegenstrijdigheden en onbeheendigheid opnieuw een ernstige en langdurige werkloosheid moesten uitlokken, dan zou de sociale ontevredenheid een diepgaande revolutie van beneden uit kunnen verwekken; daarentegen, zoo de dadelijke verwezenlijking en de onmiddellijke handhaving van zeer ruime werkgelegenheid zonder matigheid worden nagestreefd, dan zal de overheid dit doel enkel kunnen bereiken door een beroep te doen op al de contrôlemaatregelen welke kenmerkend zijn voor de overbezetting; de revolutie die de politieke vrijheden uitschakelt zal dan van boven uit kunnen verwezenlijkt worden, d.w.z. door een administratie die de volledige tewerkstelling op een eenzijdige wijze nastreeft en de verwijderde toekomst aan een nabije toekomst prijsgeeft. Het ligt aan de regeeringen — gesteund door een voorgelichte openbare opinie — dezen en genen struikelsteen te vermijden.

DE INDUSTRIEEL VERHOUDINGEN EN DE LOONPOLITIEK IN GROOT-BRITTANNIË (1939-1945)

INLEIDING

In onderhavige studie nemen wij ons voor een bondige beschrijving te geven van de loonpolitiek der Britsche Regeering in den loop van den oorlog 1939-1945 en de loonevolutie na te gaan tijdens diezelfde periode.

Ten einde deze politiek en deze evolutie goed te begrijpen, bleek het evenwel onmisbaar zich eerst een juist denkbeeld te vormen over het mechanisme der industrieel betrekkingen in Groot-Brittannië en over de methoden die er worden aangewend om de loonen vast te stellen.

Het eerste deel dezer studie is derhalve gewijd aan een overzicht der organismen die, in het raam der Britsche instellingen, belast zijn met het vaststellen der loonen en der andere arbeidsvoorwaarden. Het ingewikkeld karakter dezer stof maakt het noodzakelijk ze in vorm van een historisch overzicht te behandelen.

In het tweede deel wordt getracht de eigenlijke evolutie der loonen sedert 1939 samen te vatten.

I. HET MECHANISME DER INDUSTRIEEL BETREKKINGEN

1. Vóór den oorlog

Zooals in de meeste industrielanden, hebben in Groot-Brittannië de loonen sedert lang het voorwerp uitgemaakt van collectieve onderhandelingen tusschen werkgevers en werknemers:

Dit gebruik vindt zijn oorsprong in de min of meer snelle ontwikkeling der syndicale organisaties, welke zeer spoedig aan de werkgevers de gewoonte opdrongen, de arbeidsvoorwaarden slechts vast te leggen mits goedkeuring door de arbeiders.

Het verbod arbeiderssyndicaten of *Trade Unions* op te richten is sedert 1824 opgeheven; ze werden door de wet erkend in 1871. In 1896 telden ze 1.608.000 leden, welke dan nog hoofdzakelijk behoorden tot de categorie der geschoolde arbeiders.

Met ingang van 1850 ontstonden in een groeiend aantal industrieën, *Conciliation Boards*. Omstreeks 1900 hadden de meeste belangrijke industrieën de een of andere wijze van collectieve onderhandeling aangenomen en vele onder hen bezaten van dit oogenblik af een *Joint Conciliation Board*, tegenhanger van onze paritaire commissies.

Ofschoon de beslissingen van deze organismen alle wettelijke kracht misten, werden ze toch nagevoel algemeen nageleefd. Van 1891 af was de regeering echter de meening toegedaan dat ze moest

tusschenbeide komen, ten einde een nog betere regeling van de arbeidsgeschillen te verzekeren.

De eerste staatsinterventie had de thans nog van kracht zijnde *Conciliation Act* van 1896 voor gevolg, waardoor de *Board of Trade* (sedert 1917 het *Ministry of Labour*) er toe gemachtigd werd aangaande elk geschil een onderzoek in te stellen, een verzoening tusschen de partijen te bewerken en zelfs op hun verzoek een scheidsrechter aan te duiden. Deze wijze van tusschenkomst werd nooit zeer goed onthaald, noch vanwege de *Trade Unions*, noch vanwege de werkgevers; op bescheiden manier aangewend door de *Conciliation Officers* van het Ministerie, heeft ze nochtans meermaals tot zeer bevredigende uitslagen geleid.

Een tweede staatsinterventie was de *Trade Boards Act, 1909*. Op grond van deze wet mocht de regeering bijzondere rechtcolleges in het leven roepen, de *Trade Boards*, die er mee belast werden van ambtswege minimaloonen vast te stellen voor zekere bedrijfstakken, de zgn. *sweated trades*, waar abnormaal lage loontarieven toegepast werden en waarvoor geen passende paritaire organisatie bestond. De *Trade Boards* namen steeds in aantal toe om in 1914 het cijfer van 52 te bereiken.

De oorlog 1914-1918 gaf aanleiding tot nieuwe reglementeringsmaatregelen. De hoofdbekommernis van de Regeering was alsdan stakingen te voorkomen in de wapenfabrieken. De *Munitions of War Act, 1915*, verbood de stakingen in deze ondernemingen, terwijl ze daarentegen voor de geschillen de verplichte scheidsrechterlijke uitspraak met bekrachtiging door de *Board of Trade* voorzag.

Het aantal stakingen nam evenwel steeds toe, vooral onder aansporing van een nieuwe arbeidersgroepeering, de *Shop Steward's Movement*, die er naar streefde de arbeiders te organiseren in den schoot van iedere onderneming, waarvan men dan den zakengang zou trachten te controleeren op een veel directer wijze dan door de *Trade Unions* wenschelijk geacht werd.

Om den toestand te verhelpen, werd door de regeering in 1916 een commissie gelast een algemeene enquête in te stellen aangaande de betrekkingen tusschen werkgevers en werknemers. Deze commissie, welke een zeer aanzienlijke rol heeft gespeeld, staat bekend onder den naam *Whitley Committee* (naar den naam van haar voorzitter).

Het *Whitley Committee* deed volgende aanbevelingen :

1) Oprichting van paritaire raden (*Joint Industrial Councils*) in alle bedrijfstakken waar de werkgevers- en de werknemersorganisaties ver genoeg zijn doorgedreven;

2) Instelling van bedrijfsraden (*Works Committees*) in den schoot der fabrieken;

3) Vaststelling der loonen van overheidswege in die bedrijfstakken waar geen werkgevers- en werknemersorganisaties bestaan die met elkaar kunnen onderhandelen;

4) Oprichting van een permanent scheidsgerecht voor sociale geschillen;

5) Toekenning aan den Minister van Arbeid van een algemeene bevoegdheid om enquêtes in te stellen naar aanleiding van deze geschillen.

Deze suggesties genoten een gunstig onthaal. Zoo werden van 1918 tot 1921, 73 *Joint Industrial Councils* in het leven geroepen, gewoonlijk in die bedrijfstakken waar geen paritaire organisaties bestonden. Deze raden, belast met de beslechting der geschillen en, meer bijzonder, der betwistingen inzake loonen, lieten zich in met allerhande problemen, zooals o.m. de vaststelling der arbeidsvoorwaarden in het algemeen, de wijze van bepaling van het stukloon, de betere arbeidsorganisatie, enz.

Anderzijds werden tal van *Works Committees* opgericht. Hierover zal worden gehandeld in een afzonderlijk verslag.

De aanbevelingen van het Whitley Comité leidden insgelijks tot een veelvuldiger oprichting van *Trade Boards*, welke door de wet van 1909 voorzien werden met het oog op de vaststelling der minimumloonen. Krachtens een *Act* van 1918, ontving de Minister van Arbeid machtiging om *Trade Boards* op te richten, niet alleen in de bedrijfstakken met abnormaal lage loonen, maar ook in deze waar geen geschikte paritaire organisaties bestonden. Zoo traden van 1919 tot 1921, 37 nieuwe *Trade Boards* in werking.

Er dient op gewezen dat hun bedrijvigheid aanleiding gaf tot zekere misbruiken en dat, op aanbeveling van de Commissie Cave, de regeering in 1922 hun oprichting beperkte.

Ten slotte gaf de *Industrial Courts Act, 1919*, gevolg aan de laatste twee suggesties van het Whitley Comité.

Deze wet, die de bepalingen versterkt van de *Conciliation Act* van 1896, machtigt den Minister van Arbeid tot het treffen van alle maatregelen die hem geschikt mogen lijken om de partijen te verzoenen in een geschil dat hem door een van beide partijen ter kennis wordt gebracht. Er dient nochtans aangestipt dat de politiek van den Minister van Arbeid er op gericht is alleen dan tusschenbeide te komen, wanneer alle andere middelen om de partijen te verzoenen werden aangewend, doch te kort geschoten zijn.

Anderzijds voorziet de wet de instelling van een permanent scheidsgerecht, de *Industrial Court*, waar-

naar de Minister de partijen mag verwijzen, zoo deze hierin toestemmen. Deze rechtbank is paritair samengesteld; haar voorzitter wordt door den Minister benoemd, maar is volstrekt onafhankelijk. Haar beslissingen zijn niet zonder meer uitvoerbaar, maar worden beschouwd als deel uitmakend van het arbeidscontract zoodra ze, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door de belanghebbenden aangenomen zijn.

Ten slotte zij er op gewezen dat, tijdens de periode tusschen de twee wereldoorlogen, in sommige economische sectoren een bijzondere reglementeering werd ingevoerd, waardoor de vrijheid van overeenkomst aan banden gelegd werd. Deze reglementeering vertoont veel gelijkenis met deze der *Trade Boards*. De betrokken sectoren zijn de landbouw, het wegvervoer en de katoennijverheid.

Voor den landbouw voorziet de wet (1924) de oprichting van *Agricultural Wages Committees*, belast met het vaststellen van gewestelijke minimumloonen; in feite gaat het hier om de toepassing van het stelsel der *Trade Boards* op gewestelijken grondslag (graafschappen).

In de katoennijverheid mag de Minister van Arbeid, zoo hij hierom verzocht wordt, aan een ganschen sector loontarieven opleggen welke vastgesteld zijn bij collectieve overeenkomst tusschen de werkgevers- en de werknemersorganisaties van dezen sector.

Voor het wegvervoer van goederen heeft de regeering eveneens van ambtswege paritaire comités in het leven geroepen; deze hebben de plaats ingenomen van partijinstellingen, die niet voor hun taak waren opgewassen.

Alle voormelde door den Staat opgerichte instellingen vervullen een louter aanvullende taak: het grondprincipe dat van oudsher aan de basis ligt van de industriele verhoudingen in Groot-Brittannië — trouwens hetzelfde als dit in België vóór 1940 — is dat de vaststelling der loonen en andere arbeidsvoorwaarden essentieel tot de bevoegdheid behoort van de belanghebbenden zelf, vertegenwoordigd door hun syndicale organisaties. Noch de wetteksten, noch de verklaringen der belanghebbenden, noch de meening van de ambtenaren van het Ministerie van Arbeid, die we te dezer zake raadpleegden, laten hieromtrent den minsten twijfel.

Het zijn dus de paritaire instellingen opgericht door de partijen welke de basisloonen vaststellen voor het meerendeel der werknemers en der industrieën. Een opsomming der in 1939 bestaande paritaire instellingen ware langdradig en zonder belang voor onderhavige studie. Het moge volstaan er op te wijzen dat deze instellingen, wier vorm en macht overigens aanzienlijk verschillen van den eenen sector tot den anderen, het meerendeel van 's lands belangrijke bedrijfstakken omvatten. Bij wijze van voorbeeld, volgt een opsomming van die sectoren, waaraan een onlangs verschenen publicatie van het Ministerie van Arbeid, *Industrial Relations Handbook* (1944), een speciale

studie wijdt : nijverheidsinstellingen beheerd door de regeering, locale overheidsdiensten, spoorwegen, weg- vervoer van personen, havens, machinebouw, scheeps- bouw en -reparaties, bouwbedrijf, ijzer- en staalnij- verheid, cokesfabrieken en andere industrieën der bijproducten van steenkool, steengroeven, drukkers- bedrijf, katoennijverheid, maaldrijen, schoennijver- heid.

Overigens, hoewel in een bepaald aantal belang- rijke bedrijfstakken geen permanente lichamen, belast met de vaststelling der arbeidsvoorwaarden, voorhan- den zijn, werd sedert lang aangenomen dat de arbeidsgeschillen, inzonderheid inzake loonen, beslecht zouden worden door minnelijke onderhandelingen tusschen werkgevers en werknemers. De gewoonte heeft aldus een proceduur vastgelegd voor de regeling der geschillen welke, schoon niet in een tekst opge- nomen, algemeen wordt geëerbiedigd. Het komt zelfs voor dat deze proceduur dermate bevrediging schenkt dat in bepaalde bedrijfstakken — bv. de pottenbakke- rij — een *Joint Industrial Council* werd opgericht. met het doel diverse kwesties van gemeenschappelijk belang voor beide partijen, te regelen; deze raad komt niet tusschenbeide in de betwistingen inzake loonen, daar het als wenschelijk voorkwam — gelet op de sinds lang ingeburgerde gewoonte — hiertoe een beroep te doen op rechtstreeksche onderhandeling tusschen de betrokken werkgevers en -nemers.

2. Toestand geschapen door den oorlog Eerste phase : 1939-1940

Het principe van de vaststelling der arbeids- voorwaarden bij collectieve overeenkomst ging in den loop van dezen oorlog niet te loor. Ongetwijfeld ble- ken sommige wijzigingen noodzakelijk — over het algemeen van tijdelijken aard — waarvan hieronder een overzicht volgt; doch de steeds groeiende werk- gevers- en arbeidersorganisaties hielden er aan het principe hoog te houden in de mate waarin zulks vereenigbaar was met de noodwendigheden van de oorlogsinspanning, dit vooral met het oog op de naoorlogsche periode.

Het is derhalve niet van belang ontbloot den hui- digen toestand der syndicale beweging in Groot- Brittannië te schetsen.

In den beginne werd deze beweging omzeggens uit- sluitend georganiseerd door geschoolde arbeiders; aan het einde van de XIXe eeuw valt echter een koers- wijziging waar te nemen : meer en meer begint ze zich tot de groote massa der arbeiders te richten. Thans zijn practisch alle plaatselijke, gewestelijke en nationale syndicaten aangesloten bij de *Trade Unions Congress*, gesticht in 1868 en bestuurd door een algemeenen raad van 32 leden.

De vertegenwoordigers van den Algemeenen Raad van het *Trade Unions Congress* vormen, samen met de afgevaardigden van de *Labour Party* en de *Coopera- tive Union*, een *National Council of Labour*, het

leidend orgaan van de heele Engelsche arbeiders- beweging.

Onderstaande cijfers geven een beeld van de evo- lutie van het aantal aangeslotenen bij de *Trade Unions* van 1896 tot 1942 (laatst gekende cijfers) :

(duizenden)

1896	1.608
1906	2.210
1914	4.145
1919	7.926
1920	8.348
1925	5.506
1926	5.219
1930	4.842
1936	5.295
1937	5.842
1938	6.053
1941	7.093
1942	7.781

Er moge worden op gewezen dat de personeelbezet- ting in nijverheid en landbouw in Groot-Brittannië thans geraamd wordt op 15 miljoen werkkrachten. Meer dan 50 pCt. zijn dus bij een syndicaat aange- sloten.

Wat de werkgeversvereeningen betreft, deze zijn uiterst talrijk en van zeer uiteenloopenden aard : de eene houden zich uitsluitend bezig met handels- belangen, terwijl de bevoegdheid van de andere zich uitstrekt zoowel tot sociale als tot economische proble- men, nl. deze in verband met de vaststelling der loonen.

De *British Employers' Confederation*, opgericht in 1919, wordt beschouwd als zijnde de organisatie die het geheel der werkgevers vertegenwoordigt voor de problemen in verband met de industriele verhoudin- gen.

Zij groepeerde ondernemingen waarvan het personeel ongeveer gelijk is aan 70 pCt. van het totaal der in de industrie te werk gestelde arbeidskrachten (1).

Onmiddellijk na het uitbreken van den oorlog, en namelijk op 4 October 1939, riep de Minister van Arbeid, bezorgd om zoowel de uitbreiding der stakin- gen als de inflatie van loonen en prijzen tegen te gaan — iets waarin men tijdens den eersten wereld- oorlog niet was geslaagd — een conferentie bijeen van de afgevaardigden van het *Trade Unions Congress* en de *British Employers' Confederation*, met het oog op de oprichting van een organisme, dat door de rege- ring regelmatig inzake sociale politiek in oorlogstijd zou kunnen geraadpleegd worden. Vooraleer deze conferentie uiteenging, werd een *National Joint Advisory Council* opgericht, samengesteld uit vijftien vertegenwoordigers van elk der betrokken organi- saties.

(1) De *Federation of British Industries*, die men vaak beschouwt als vertegenwoordigster van de Britsche werkgevers- wereld, houdt zich enkel bezig met de zuiver economische belangen van haar leden, en laat zich niet in met kwesties van socialen aard.

Door dezen raad werd beslist niets te wijzigen aan de werkwijze der bestaande instellingen; deze politiek wierp gunstige resultaten af in den loop van het eerste stadium der vijandelijkheden, toen de oorlogsproductie nog betrekkelijk weinig ontwikkeld was.

Toen echter, na Duinkerke, het noodlot Groot-Brittannië zelf dreigde te treffen, bleek een drastische koerswijziging van de economische en sociale politiek noodzakelijk.

In Mei 1940, werd door den *National Joint Advisory Council* een beperkt Comité opgericht, het *Joint Consultative Committee*, samengesteld uit zeven vertegenwoordigers van iedere partij; onmiddellijk bracht het den Minister een zeker aantal aanbevelingen ter kennis.

De eerste hiervan was dat stakingen dienden vermeden; geoordeeld werd dat de wijze van bijlegging der geschillen, zooals ze tot dusver in zwang was, niet genoeg waarborgen bood in dit opzicht.

Zonder afbreuk te doen aan het principe van vaststelling der arbeidsvoorwaarden door middel van collectieve onderhandelingen, werd dan ook door het Comité aanbevolen, de geschillen aan een scheidsrechterlijke uitspraak te onderwerpen zoo in der minne geen bevredigende oplossing bereikt werd. In geval een vrijwillige scheidsrechterlijke tusschenkomst zonder uitslag bleef, diende de zaak verwezen naar een bijzonder door den Minister van Arbeid op te richten scheidsgerecht.

Ten slotte dienden de beslissingen getroffen bij collectieve overeenkomst, zoowel als bij scheidsrechterlijke uitspraak, verplichtend gemaakt voor alle werkgevers en werknemers der betrokken bedrijfstakken.

Deze aanbevelingen werden door den Minister opgevolgd en opgenomen in een verordening die op het huidig oogenblik nog het basisreglement vormt van de industriële verhoudingen in Groot-Brittannië.

De hoofdbepalingen van de *Conditions of Employment and National Arbitration Order, 1940*, verbieden elke staking en elk lock-out, in geval het geschil niet ter kennis gebracht werd van het *Ministry of Labour* of wanneer dit laatste, binnen de één en twintig dagen, de geschikte maatregelen getroffen heeft met het oog op de bijlegging van het geschil.

De wet voorziet de oprichting van het *National Arbitration Tribunal* en verleent aan den Minister de ruimste bevoegdheden in verband met de beslechting der arbeidsgeschillen. De beslissingen genomen naar aanleiding van de tusschenkomst van den Minister of van het *National Arbitration Tribunal* zijn verplichtend voor de betrokken partijen, in dien zin dat ze geacht worden te zijn opgenomen in het arbeidscontract waardoor de partijen gebonden zijn. Ten slotte worden door de verordening, de arbeidsvoorwaarden die bij collectieve overeenkomst of bij scheidsrechterlijke uitspraak voor een bepaalden bedrijfstak in een

bepaald gebied, werden vastgelegd, verplichtend gemaakt voor alle werkgevers en werknemers van dezen bedrijfstak of van dat gebied, op voorwaarde dat de partijen bij deze overeenkomst of deze scheidsrechterlijke uitspraak betrokken, organisaties zijn die een « substantieele verhouding » der werkgevers en der werknemers uit den betrokken bedrijfstak vertegenwoordigen. Met andere woorden, elke collectieve overeenkomst, zoowel als elke scheidsrechterlijke beslissing tusschen werkgevers- en arbeidersorganisaties die voldoende representatief zijn, bindt eveneens iederen persoon uit denzelfden bedrijfstak die geen partij was bij de overeenkomst.

3. Toestand geschapen door den oorlog

Tweede phase : Evolutie van 1940 tot 1945

De oorlogsreglementeering, zooals ze hierboven beschreven werd, is nog steeds van kracht. Tusschen 1940 en 1945 werd ze enkel aangevuld voor sommige detailpunten; ook werden sommige schikkingen getroffen met het oog op bepaalde bedrijfstakken, inzonderheid het hotel- en restaurantbedrijf en andere gelijksoortige ondernemingen: de *Catering Wages Act, 1943*, voert een tamelijk ingewikkelde reglementeering in, krachtens dewelke een bijzondere commissie er mede belast wordt, aanbevelingen te doen bij den Minister, die op zijn beurt een *Wages Board* mag instellen om de loonen voor een bepaalde groep of streek vast te stellen. De schijnbare ingewikkeldheid van dit mechanisme vloeit voort uit het complex karakter van den betrokken bedrijfstak.

Nochtans werd begin 1945 een belangrijke nieuwigheid ingevoerd door den heer Bevin, toentertijd Minister van Arbeid in de Regeering van nationale unie.

Deze hervorming, bekend onder den naam *Wages Councils Act, 1945*, was het voorwerp van een uitvoerige perspubliciteit, zoodat de indruk verwekt werd dat er een radicale wijziging in het mechanisme van de vaststelling der loonen in Groot-Brittannië werd ingevoerd.

Het is evenwel verkeerd haar een draagwijdte toe te kennen die ze in werkelijkheid niet heeft. Beweerd werd dat ze « aan den Minister van Arbeid de macht verleende om het loon van 15 miljoen arbeiders vast te stellen ». Dit is klaarblijkend overdreven.

Vooreerst wordt niet afgeweken van het grondprincipe van het Engelsche sociale recht, krachtens hetwelk de loonen en andere arbeidsvoorwaarden, behoudens uitdrukkelijke tegenstrijdige bepaling, bepaald worden door vrijelijk tusschen werkgevers en werknemers afgesloten overeenkomsten. De wet streeft er allerminst naar het bestaande mechanisme der collectieve onderhandelingen te verdringen.

Onder dit zeer belangrijk voorbehoud, laat de *Act* aan den Minister toe nieuwe lichamen in het leven te roepen, de *Wages Councils*, wier taak wel belangrijk maar toch steeds van aanvullenden aard zal zijn.

Algemeen gezien vervangen deze raden de *Trade Boards* welke tot hertoe het monopolie hadden voor de vaststelling der minimalooneu; in de plaats van de *Trade Boards* zullen ze niet enkel de minima bepalen, maar ook bevoegd zijn voor het geheel der loonen in de betrokken industrieën.

Verder zullen ze in de plaats treden van zekere tijdens den oorlog opgerichte paritaire instellingen, in die bedrijfstakken waar de methode van collectieve onderhandelingen geen ingang gevonden had wegens het ontbreken van een voldoende werkgevers- en arbeidersorganisatie; verwacht wordt dat in sommige dezer industrieën, de aldus uit de oorlogsnoodwendigheden ontstane paritaire instellingen zullen verdwijnen bij het beëindigen van het conflict.

Ten slotte voorziet de *Act* de handhaving na den oorlog en tot 31 December 1950 van de reglementeering bevat in deel III van de *Conditions of Employment and National Arbitration Order, 1940*, die als minima-arbeidsvoorwaarden, de algemeene verplichting voorschrijft de collectieve overeenkomsten en de scheidsrechterlijke uitspraken tusschen representatieve lichamen van iederen bedrijfstak, na te leven.

Een *Wages Council* mag door den Minister worden opgericht, telkens hij oordeelt dat, in een bepaalden sector, het geschikte mechanisme voor de vaststelling der loonen ontbreekt en anderzijds, wanneer hem de oprichting werd aanbevolen door een onderzoekscommissie ingesteld *ad hoc*.

Op hun beurt kunnen de *Wages Councils* aan den Minister voorstellen doen (*Wages regulation proposals*) strekkende tot vaststelling van de loontarieven in den betrokken nijverheidstak. Onder voorbehoud van het recht de kwestie aan een tweede onderzoek van den raad te onderwerpen, is de Minister gehouden de hem door den raad gedane voorstellen aan te nemen.

De aldus vastgestelde loonen worden geacht te zijn opgenomen in het arbeidscontract. Voor de niet-naleving der tarieven zijn strafrechtelijke sancties voorzien.

II. LOONPOLITIEK EN -EVOLUTIE

1. Grondslagen van de regeeringspolitiek

Het grondbeginsel waaraan de Britsche regeering tijdens den oorlog inzake loonpolitiek heeft vastgehouden, was de handhaving van de stabiliteit der loonen, dank zij de stabilisatie van de kosten van levensonderhoud.

De oorlog 1914-1918 had op dit gebied een zoo pijnlijke herinnering nagelaten, dat men zou trachten een herhaling van de vroegere dwalingen te vermijden. Daarvan moge onderstaande tabel getuigen, die een beeld geeft van de evolutie der kosten van levensonderhoud en der loonen tijdens die periode; ze werd opgemaakt naar de statistieken van het *Ministry of*

Labour en het indexcijfer berekend door professor Arthur L. Bowley :

JAAR	Kosten van levensonderhoud	Nominale loonen	Reële loonen
1914.....	100	100	100
1915.....	125	107	86
1916.....	147	117	81
1917.....	180	137	76
1918.....	210	177	86

Het kwam er dus op aan maatregelen te treffen om een zoo sterke stijging van de kosten van levensonderhoud en van de nominale loonen, en meteen een daling der reële loonen, te beletten.

De nieuwe politiek werd evenwel in het begin van den oorlog niet scherp omlijnd. Reeds werd aangeept dat de *National Joint Advisory Council*, bijeengeroepen op 4 October 1939, toen aan de regeering had voorgesteld niets te wijzigen aan het mechanisme dat, in het raam der industriele verhoudingen, ten grondslag lag aan de vaststelling der loonen en dat hij geen enkele richtlijn had voorgesteld in verband met de handhaving van de loonen op een of ander niveau.

Eerst na Duinkerke werd besloten den koers te wijzigen. De nieuwe gedragslijn vormde een der elementen van de algemeene economische politiek van het cabinet Churchill, die er naar streefde het prijspeil te stabiliseeren en een rechtvaardige verdeling te verzekeren der verbruiksgoederen, wier hoeveelheid beperkt was door de schaarschte aan vervoermiddelen en de uitbreiding der oorlogsproductie. Vooral diende de regeering te vermijden dat een overschot aan koopkracht de prijzen der goederen van eerste noodwendigheid zou doen stijgen; te dien einde was vereischt dat de maatregelen ter indijking van de prijsstijging gepaard gingen met een verhooging der directe belastingen, rantsoeneeringsmaatregelen, prijscontrole en een politiek van steunverleening aan den producent.

In dezen geest deed de regeering aan de betrokken werkgevers- en arbeidersorganisaties duidelijk blijken dat — ofschoon het principe van vaststelling der loonen door vrijelijk tusschen beide organisaties afgesloten collectieve overeenkomsten gehandhaafd bleef — zij de richtlijnen dienden te volgen van haar politiek van loonstabilisatie; anderzijds kondigde de regeering de *Conditions of Employment and National Arbitration Order, 1940*, of waarvan het tamelijk complex mechanisme hierboven reeds werd uiteengezet.

Deze politiek, ingeluid sedert 1940, werd in 1941 duidelijk omschreven door den kanselier der Schatkist (te dien tijde Sir Kingsley Wood), die in het Parlement verklaarde, dat hij zich ten doel stelde te verhinderen dat het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud met meer dan 25 tot 30 pCt. het peil van 1939 zou overschrijden.

In Juli 1941, werden de hierboven aangehaalde beginselen uiteengezet in een uiterst belangrijk document, het Witboek dat aan het Parlement werd voorgelegd onder den titel: *Price Stabilisation and Industrial Policy*. Het lijkt ons nuttig hieronder een vertaling te geven van het gedeelte betreffende de loonpolitiek:

« » 7. De regeering is de meening toegedaan dat allen, zoowel werkgevers als arbeiders uit de industrie, zich rekenschap geven van de gevaren verbonden aan de inflatie. Op de werkgevers en de syndicaten berust de taak om met inspanning van al hun krachten en geholpen door den grootsten steun van de regeering, een stijging der productiekosten te vermijden, welke er ook de oorzaken van mogen zijn. De bedrijfsleiders zullen een bijzondere verantwoordelijkheid dragen inzake het bestrijden van verspilling en de organisatie van den arbeid, dit om de meest doelmatige en de meest economische benutting van het productievermogen te verzekeren. Ten einde dit vermogen zoo effectief mogelijk tot een maximumontwikkeling te stimuleeren, heeft de regeering toegevingen gedaan inzake de *Excess Profits Tax*; het is derhalve een plicht — gerechtvaardigd door 's lands behoeften — de efficiency der productie tot het maximum op te drijven. Harerzijds zal de regeering alle mogelijke maatregelen treffen om de efficiency in de ondernemingen voor oorlogsproductie, alsmede de meest gunstige aanwending der arbeidskrachten te verzekeren.

» 8. Aangenomen wordt dat beide partijen betrokken in de productie, tot plicht hebben alle geschikte middelen ter bestrijding van een stijging der productiekosten, samen te onderzoeken en daardoor de hausse der prijzen, — de eerste ctape van de inflatie, — te voorkomen. Even noodzakelijk is het een beroep te doen op de ervaring en de kennis der arbeiders, als op de bekwaamheid en de behendigheid der bedrijfsleiders; zooveel mogelijk dienen de loonen en de vergoeding der ondernemers op een redelijk peil gehandhaafd, dank zij een verbetering der efficiency in de productie, voortvloeiend uit de vereenigde inspanningen der werkgevers en werknemers. Terzelfder tijd — en zonder afbreuk te doen aan bovenstaande beschouwingen — kunnen loonaanpassingen in bepaalde gevallen als gerechtvaardigd voorkomen, inzonderheid wat de beroepen betreft en de categorieën arbeiders met betrekkelijk lage loonen, of nog wanneer zich wijzigingen voorgedaan hebben in den vorm, de methode of den omvang der productie.

» 9. Het is een traditioneel en beproefd gebruik voor de voornaamste bedrijfstakken de loonen te reglementeeren door tusschenkomst van hun vrije paritaire instellingen...

» 10. Sedert het begin van den oorlog hebben de bestaande instellingen, belast met het onderhandelen over de loonen, met succes gewerkt. De verhoogingen der loontarieven bleven binnen redelijke

grenzen; aan het gezag der syndicaten om loopende aanpassingen aan de loonen en de arbeidsvoorwaarden aan te brengen, werd niet getornd; de vrijheid eischen in te dienen en deze te betwisten, liet toe den industrieelen vrede te bewaren.

11. De regeeringspolitiek is er dan ook op gericht iedere verandering te vermijden in de instellingen belast met de bespreking der loonen, alsmede de bevoegdheid te erkennen der diverse vrije lichamen en rechtbanken voor loonaangelegenheden, tot het nemen van beslissingen ingegeven door hun vrije beoordeeling der feiten. Deze lichamen zullen ongetwijfeld niet nalaten hun aandacht te besteden aan die gevallen waar aanpassingen om bijzondere redenen noodzakelijk blijken, zooals deze aangestipt in paragraaf 8. Zoo nieuwe stijgingen in de kosten van levensonderhoud zich voordoen, zou hiermee rekening dienen gehouden; de politiek van prijsstabilisatie stelt zich echter ten doel dergelijke stijgingen te vermijden of ten minste binnen enge grenzen te beperken; het welslagen van deze politiek zal worden gemeten aan de mate waarin dit doel bereikt wordt. Het zal bijgevolg noodzakelijk zijn niet uit het oog te verliezen, inzonderheid wanneer het er op aankomt aanvragen van algemeene draagwijdte te onderzoeken, dat de politiek van prijsstabilisatie onmogelijk zou worden en de stijging der loontarieven zou indruischen tegen het doel zelf dat door deze stijging beoogd werd, indien ze moest als gevolg hebben het verzachten van de contrôle der prijzen en der inflatorische tendenties. »

Deze laatste aanbeveling werd nochtans niet heelemaal opgevolgd; op 25 April 1944 legde de kanselier der Schatkist, Sir John Anderson, hieromtrent volgende verklaring af:

« De handhaving der stabilisatiepolitiek is even noodzakelijk en even nuttig als op het oogenblik van haar invoering, en de algemeene beginselen die haar ten grondslag liggen zijn thans nog even juist als vroeger. Maar ik vrees dat we het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud op een peil van 25-30 pCt. boven het vooroorlogsch niveau niet meer als onaanastbaar kunnen beschouwen: inderdaad, de voorwaarden die door mijn voorganger werden vastgesteld als onmisbaar ter handhaving van dit cijfer, werden slechts op onvolmaakte wijze verwezenlijkt.

» In 1941 lagen de loontarieven 21-22 pCt. boven het peil van September 1939. De stijging voor het jaar 1943 bedroeg 35 tot 36 pCt. Thans bereikt ze 40 pCt... De werkelijk uitbetaalde bedragen aan bezoldigingen (*earnings*), zijn natuurlijk nog in sterkere mate gestegen. In den loop der periode tijdens dewelke het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud aan een strenge stabilisatie werd onderworpen, zijn de loontarieven aldus met bijna 15 pCt. opgelopen. Zekere verhoogingen waren noodzakelijk om klaarblijkende anomalieën in bepaalde bedrijfstakken te verhelpen. Ongetwijfeld werden andere vermeerderingen gerechtvaardigd door een aanzienlijke toeneming van het rendement der arbeiders, dit

in weerwil van de belemmerende oorlogsomstandigheden; doch daarnaast zijn de kosten van den factor arbeid in de binnenlandsche productie in zekere gevallen effectief toegenomen. Toen de stabilisatiepolitiek werd ingeluid, had de stijging der loontarieven een vertraging van 6 pCt. op de toeneming van de kosten van levensonderhoud, maar thans heeft ze deze laatste met 11 pCt. voorbijgestreefd. Zoo de regeering moest voortgaan met blindelings toelagen uit te betalen, om de kosten van levensonderhoud te handhaven op een vooraf bepaald streng niveau, zonder rekening te houden met het loopend peil van kosten en loonen, dan zou de stabilisatiepolitiek op een volledig verkeerd spoor geraken en de verwezenlijking van haar doel zou daardoor zeer in het gedrang worden gebracht... Wij zouden aan onzen plicht te kort komen zoo wij het land niet herinnerden aan den vitalen band die bestaat tusschen loonen en prijzen... Sommigen kunnen er de meening op nahouden dat de inflatie der inkomsten voortaan zonder belang zou zijn daar een nieuwe techniek ons toelaat de prijzen te controleeren en een regelmatige distributie te handhaven. Dit is echter een vergissing. Hoe meer de inkomsten het prijspeil overschrijden, des te noodzakelijker wordt het de meest onaangename contrôlevormen te versterken. Wij wenschen allen het einde der rantsoeneering en der andere contrôlemaatregelen, zoodra hun afschaffing zonder gevaar zal kunnen geschieden. Intusschen moeten we er op waken dat de geldelijke inkomsten niet zoo aanzwollen, dat de afschaffing der contrôlemaatregelen zou gepaard gaan met een hevige inflatie der prijzen.

» Rekening gehouden met de hogere binnenlandsche productiekosten alsmede met de kosten der ingevoerde producten, komt het ons voor dat de in 1941 door Sir Kingsley Wood vastgestelde grens van het indexcijfer der kosten van levensonderhoud, namelijk 25 à 30 pCt. t.o.v. het vooroorlogsch peil, zou dienen vervangen door de grens van 30 à 35 pCt. Deze stijging zal de naderhand ingevoerde verhooging der loontarieven slechts voor één vierde compenseeren en, naar onze meening, zal ze een juistere en vastere overeenstemming bewerken met den werkelijken toestand inzake loonen en prijzen, zoowel in binnen- als in buitenland (1). »

Toen de kanselier op 24 April 1945 de begrooting indiende, verstreekte hij nog de volgende bijzonderheden :

« Wij dienen te herhalen wat wij verleden jaar gezegd hebben over het aanwenden van subsidiën ter handhaving van de kosten van levensonderhoud op een vast peil. Toentertijd hebben we het de Kamer niet ontveinsd dat het niet onze bedoeling was, automatisch iedere stijging van de productiekosten te compenseeren door het verleenen van een subsidie, om aldus een hausse van het indexcijfer der kosten van levensonderhoud, dat alsdan den coëfficiënt 135 t.o.v. het vooroorlogsch cijfer overschreed, te vermijden.

(1) *Hansard*, 25 April 1944, kolommen 660-663.

» In feite zijn we er in geslaagd een bijna volledige stabiliteit te handhaven; het indexcijfer dat, een jaar geleden, 129 bedroeg, ligt thans enkel een weinig boven 130, hoewel sommige gegevens er op wijzen dat dit niveau niet lang zal kunnen behouden worden. Naar onze meening zou het niet oordeelkundig zijn, de subsidiën te beschouwen als het geschikte middel om iedere stijging van kosten te vermijden, alhoewel wij hopen de kosten van levensonderhoud in den loop van het komende jaar te kunnen handhaven op het indexcijfer 135. Dit blijft in ieder geval nog een laag peil, vooral zoo men het vergelijkt met het algemeen niveau der loontarieven — thans 146 pCt. t.o.v. de vooroorlogsche periode — en met dit van het werkelijk bedrag der bezoldigingen (*earnings*) — gemiddeld 182 pCt. t.o.v. de vooroorlogsche periode — hoewel, om reden van de vermindering der overuren, een daling hiervan mag worden tegemoet gezien. Wat meer is, de prijs der goederen van eerste noodwendigheid ligt ver beneden het huidige prijspeil in het buitenland. Het indexcijfer der invoerprijzen belooft 185. Het komt ons voor dat het nationaal inkomen in zijn geheel genomen en rekening gehouden met de waarde van het geld, nagenoeg 150 pCt. bedraagt t.o.v. de vooroorlogsche periode, veeleer dan 130 pCt., indexcijfer dat bereikt wordt door de kosten van levensonderhoud. Op langen termijn wordt het binnenlandsch prijspeil noodzakelijkerwijze in de eerste plaats bepaald door de invoerprijzen, alsmede door de overwegende loon- en de productietarieven. Een vast prijspeil zal kunnen verzoend worden met een langzame en zekere loonstijging zoo deze stijging de uitdrukking is van een toeneming der productiviteit. Erkend moet worden dat een tuchtvolle en geordende vooruitgang in de vaststelling der loontarieven van het grootste belang is, zoowel voor de klasse der loontrekkers, als voor de gansche gemeenschap (1). »

2. Statistische bronnen

Het past een kort overzicht te geven van de bronnen waarop de hierboven weergegeven officieele verklaringen gesteund zijn.

Inzake loontarieven (*Wage rates*), wordt een gedetailleerde statistiek regelmatig opgemaakt door den statistischen dienst van het *Ministry of Labour and National Service*, waarvan de eminente statisticus E. C. Ramsbottom directeur is. Deze statistiek heeft als basis het geheel der gegevens die het departement inzake loonen kan verzamelen, zooals de beslissingen van de paritaire lichamen, van de *Trade Boards*, van het *National Arbitration Tribunal*, enz. In dit verband werd er ons op gewezen dat de tarieven, vastgesteld door deze diverse lichamen (met inbegrip van de *Trade Boards*), niet enkel minima zijn, maar overeenstemmen met de werkelijk van kracht zijnde tarieven; zelden werden ze overschreden, vooral in de grootindustrie; men mag ze dus beschouwen als een getrouwe weergave van den toestand.

(1) *Hansard*, 24 April 1945, kolom 716.

Deze statistiek wordt niet gepubliceerd in den vorm van indexcijfers. Slechts de maandelijks aangebrachte wijzigingen in den een of anderen sector verschijnen in de *Ministry of Labour Gazette*. Alle door den Minister ingewonnen gegevens worden echter meegedeeld aan professor A. L. Bowley, die op deze basis zijn indexcijfer der gemiddelde weekloonen samenstelt, dat om de drie maanden gepubliceerd wordt in het bulletin van de *London and Cambridge Economic Service*.

Professor A. L. Bowley berekent zijn indexcijfer aan de hand der loontarieven voor twintig verschillende beroepen of categorieën van beroepen, uit diverse economische sectoren, welke hij indeelt in drie rubrieken : landbouw, steenkolenmijnen, andere nijverheidstakken. Deze tarieven zijn gewogen op basis van een vergelijking tusschen de gezamenlijke bedragen der uitbetaalde loonen in ieder der beschouwde sectoren, waarbij rekening wordt gehouden met de relatieve belangrijkheid der vrouwenloonen t.o.v. de mannenloonen in deze sectoren. Anderzijds laat dit indexcijfer buiten beschouwing, de mogelijke schommelingen die zich van het eene jaar tot het andere kunnen voordoen in het aantal te werk gestelde arbeiders (1).

Wat het werkelijk gemiddelde bedrag der bezoldigingen (*earnings*) betreft, wordt een driemaandelijkse statistiek gepubliceerd door de *Ministry of Labour Gazette*. Hiertoe zendt het Ministerie iedere maand een formulier « ad hoc » naar ongeveer vier en vijftig duizend industriele inrichtingen met een personeelbezetting van 6 miljoen arbeiders, zegge 40 pCt. van het gezamenlijk te werk gestelde arbeiderspersoneel. De antwoorden verstrekken inlichtingen over :

a) Het gezamenlijk bedrag der in de onderneming uitbetaalde bezoldigingen, zoowel aan het gezamenlijke personeel, als aan de diverse categorieën arbeiders afzonderlijk (d.w.z. volwassen mannen, jongelingen van minder dan 21 jaar, volwassen vrouwen en meisjes, vrouwen en meisjes van minder dan 18 jaar); b) het aantal te werk gestelde personen per categorie, en ten slotte c) het gezamenlijke aantal gepresteerde arbeidsuren.

Vervolgens wordt het gemiddelde berekend per categorie arbeiders en per nijverheidssector, alsmede voor alle industrietakken samen.

Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (*cost of living index-number*), wordt maandelijks berekend door het Ministerie van Arbeid en gepubliceerd in de *Ministry of Labour Gazette*. Dit indexcijfer verschijnt sedert het begin van den oorlog 1914-1918; sindsdien werden geen wijzigingen aangebracht, noch aan de steekproeven, noch aan de wegingscoëfficiënten der in aanmerking genomen producten. De huidige levensstandaard der Britsche bevolking wordt er dus niet juist door weergegeven, daar in den

(1) Cfr. Prof. A. L. Bowley : « Wage Rate Index-Number », *London and Cambridge Economic Service*, Bulletin I, January 1944, blz. 6-9.

loop der laatste dertig jaar, de relatieve uitgaven der bevolking voor bepaalde zaken aanzienlijke wijzigingen ondergingen.

Ten einde met deze wijzigingen rekening te kunnen houden bij de berekening van het indexcijfer, werd een enquête ingesteld in 1937-1938; de tweede wereldoorlog veroorzaakte echter een nieuwen ommekeer en geoordeeld werd dat het voorzigtiger was niets aan de berekening van het indexcijfer te wijzigen vóór het einde der vijandelijkheden. Waarschijnlijk zal een herziening plaats hebben zoodra de toestand terug normaal zal zijn.

3. Evolutie van de nominale loonen, van de kosten van levensonderhoud en van de reële loonen (1936-1938 tot 1945)

Voor de loonevolutie in den loop der laatste vier jaar, volgt vooreerst het door professor A. L. Bowley berekend indexcijfer t.o.v. het peil van Augustus 1939 en zulks voor ieder der beroepen met wier bezoldigingen rekening gehouden wordt bij de samenstelling van het algemeen indexcijfer. Onderaan geven we het indexcijfer der kosten van levensonderhoud en dit der reële loonen (tusschen haakjes vermelden we insgelijks de Engelsche uitdrukking, zooals ze gebruikt wordt door professor A. L. Bowley om ieder beroep of categorie van beroepen aan te duiden).

Evolutie van de tarieven der gemiddelde weekloonen (1939-1945)

Beroep (of categorie van beroepen in eenzelfde industrietak)	Augustus 1939	Maart 1942	Maart 1943	Maart 1944	Maart 1945	Juli 1945
1. Metselaars (<i>Bricklayers</i>) ..	100	118	118	123	128	133
2. Metselaarsknechten (<i>Bricklayers' labourers</i>)	100	123	123	128	136	141
3. Drukkers en letterzetters (<i>Printers and compositors</i>) ..	100	113	115	125	125	125
4. Ongeschoolde havenarbeiders (<i>Dock labourers</i>)	100	115	115	123	123	123
5. Metaalbewerkers : bankwerkers (<i>Engineers : fitters</i>)	100	120	129	129	135	141
6. Metaalbewerkers : helpers (<i>Engineers : labourers</i>)	100	126	138	138	146	154
7. Scheepsbouwers (<i>Shipbuilders</i>)	100	120	140	140	147	156
8. Spoorwegpersoneel (<i>Railwaymen</i>)	100	121	127	134	141	141
9. Arbeiders uit de katoennijverheid (<i>Cotton</i>)	100	135	147	156	156	172
10. Arbeiders uit de wolnijverheid (<i>Wool</i>)	100	129	138	146	146	146
11. Personeel van de plaatselijke openbare diensten (<i>Local Authorities</i>)	100	121	126	132	140	143
12. Trampersoneel (<i>Tramwaymen</i>)	100	124	124	131	139	139
13. Vrachtwagenvoerders (<i>Lorry drivers</i>)	100	119	122	126	130	135
14. Arbeiders uit de schoennijverheid (<i>Boots</i>)	100	121	121	132	137	137
15. Arbeiders uit het confectiebedrijf (<i>Confectionary</i>)	100	121	141	149	159	159

16. Arbeiders uit het kleerma-kersbedrijf (<i>Tailoring</i>)	100	123	137	137	153	153
17. Arbeiders uit de hemden-fabrieken (<i>Shirts</i>)	100	123	137	137	153	153
18. Arbeiders uit de tabaknijver-heid (<i>Tobacco</i>)	100	123	122	128	130	132
19. Mijnwerkers (<i>Coal</i>)	100	140	163	176	193	193
20. Landbouwarbeiders (<i>Agri-culture</i>)	100	173	173	187	201	201
Gewogen gemiddelde	100	127	135	141	148	152
Indexcijfer van de kosten van levensonderhoud	100	129	128	129	130	134
Indexcijfer der reële loonen..	100	98	105	109	114	113

Hieronder is eveneens opgenomen het gemiddeld globaal indexcijfer der loonen en der kosten van levensonderhoud voor 1936-1945; het indexcijfer der nominale loonen werd berekend door professor A. L. Bowley en dit der kosten van levensonderhoud door het Ministerie van Arbeid (gemiddelde van het jaar 1924 = 100).

Jaar	Kosten van levensonderhoud	Tarieven der gemiddelde weekloonen
1924	100	100
1936	84	97,5
1937	88	100,75
1938	89	104,25
1939	91	105,75
1940	106	117
1941	113,5	127
1942	114	136,25
1943	113,5	144
1944	115	151
1945 (gemiddelde van Juli)	119	161

Zoo het gemiddelde der jaren 1936-1938 = 100 als basis genomen wordt, krijgen we als nieuw indexcijfers :

Jaar	Kosten van levensonderhoud	Tarieven der gemiddelde weekloonen	Reële loonen
1939	104,5	105	100
1940	122	116	95
1941	129,5	126	97
1942	130	135	104
1943	129,5	142,5	110
1944	132	149,5	113
1945 (gemiddelde v. Juli)	136,5	159,5	116

Na een gevoelige stijging (22 pCt.) in 1940, hebben de kosten van levensonderhoud zich dus, in den loop der jaren 1941 tot 1944, gestabiliseerd om en bij het indexcijfer 130. In 1944 viel een nieuwe lichte stijging waar te nemen, welke zich nog ietwat scherper afteekende in 1945, vooral na de beslissing van de regeering in haar toelagenpolitiek rekening te houden met de stijging der loonen. Deze zijn regelmatig gestegen van 1939 tot 1945.

In 1940 en 1941 was deze stijging trager dan die van de kosten van levensonderhoud; in 1942 deed zich het tegenovergestelde voor, zoodat thans (laatst gekende cijfers : Juli 1945) de loonen ongeveer den coëfficiënt 160 bereikt hebben t.o.v. de referentieperiode 1936-

1938. Zulks komt neer op een vermeerdering van 16 pCt. der reële loonen.

Ongetwijfeld weerspiegelt het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud van het Ministerie van Arbeid niet juist den werkelijken toestand; doch zelfs zoo rekening gehouden wordt met een zeker percentage vergissing, is het klaarblijkend dat de evolutie in den loop van dezen oorlog merklijk verschillend was van wat gebeurde in 1914-1918, toen de relatieve stabilisatie der prijzen onmogelijk bleek; alsdan liep de hausse der prijzen aanhoudend vooruit op de loonstijging, derwijze dat, in weerwil van een loonsvermeerdering met 77 pCt. t.o.v. het peil vóór 1914, de reële loonen in 1918 gevallen waren op het indexcijfer 86 t.o.v. het begin der vijandelijkheden. Van uit dezen gezichtshoek beschouwd, schijnt de in 1940 door de Britsche regeering aangenomen politiek, bevredigende uitslagen opgeleverd te hebben.

Deze gevolgtrekking wordt trouwens bevestigd door de gegevens van het in April 1944 verschenen *White Paper on War Finance*. In dit document wordt het indexcijfer der kleinhandelsprijzen berekend na uitschakeling eenerzijds van den invloed eener buitengewone indirecte belasting (op tabak, alcohol en bier) en anderzijds, van den tegengestelden invloed van de toelagenpolitiek. Dit indexcijfer, met als basis 1938 = 100, bedraagt 131 voor 1941, 138 voor 1942 en 141 voor 1943. De reële loonen zouden bijgevolg licht toegenomen zijn t.o.v. 1938.

Evenwel dient nader ingegaan op sommige elementen die uit deze diverse indexcijfers naar voren komen of er mee verband houden.

Vooreerst kan aan de hand der indexcijfers per beroep — waaruit het gemiddeld globaal indexcijfer van professor A. L. Bowley is samengesteld — worden opgemaakt dat de stijging niet algemeen was in alle sectoren, noch in alle beroepen. Er vallen integendeel aanzienlijke afwijkingen op te merken : 23 pCt. voor de ongeschoolde havenarbeiders, 33 pCt. voor de metselaars, 72 pCt. voor de katoennijverheid, 93 pCt. voor de steenkolenmijnen, 101 pCt. voor den landbouw.

Deze afwijkingen worden ongetwijfeld grotendeels verklaard door het feit dat er, vóór den oorlog, aanmerkelijke verschillen bestonden van den eenen sector tot den anderen zoowel in de wekelijksche bezoldigingen als in de loontarieven; de *Trade Unions* hebben er dan ook naar gestreefd in zekere mate de bezoldiging der diverse beroepen te nivelleren. Zoo was in 1939 het loon van een ongeschoolden havenarbeider voor een volle week werk in de haven van Londen, £ 3.11.6; een metselaar verdiende onder dezelfde voorwaarden £ 3.17.0 (1), terwijl het weekloon van een mijnwerker op hetzelfde tijdstip £ 2.19.6 beliep (2). Thans is de toestand totaal omgekeerd : het overeenstemmend loon van den onge-

(1) *London and Cambridge Economic Service*, « Book Labourer's Wages, 1888 tot 1945 », Bulletin III, July 1945, blz. 55.
(2) *Ministry of Fuel and Power*, « Statistical Digest », 1944.

schoolden havenarbeider is £ 4.8.0, dit van den metseelaar £ 4.13.6, terwijl dit van den mijnwerker gestegen is tot £ 5.9.4 (cijfers van 1944). (Voor de geschoolde en de ongeschoolde havenarbeiders samen, was het gemiddeld weekloon in Juni 1944 echter £ 8.12.2.) De noodzakelijkheid de loonen aan te passen aan een, zelfs lichte stijging der kosten van levensonderhoud, deed zich natuurlijk vooral gevoelen in die sectoren welke vóór den oorlog benadeeld waren, zooals in den landbouw, de steenkolenmijnen en de katoennijverheid. Daarenboven is het waarschijnlijk dat de arbeiders uit deze sectoren — die van buitengewoon belang waren voor de oorlogsinspanning — met meer kracht hun rechten konden doen gelden dan de arbeiders uit andere industrietakken, zooals het drukkers- en het bouwbedrijf.

In iederen sector en in iederen industrietak wordt — evenals tijdens den vorigen oorlog — een sterkere loonstijging vastgesteld bij de ongeschoolde dan bij de geschoolde arbeiders. Uitzondering op dezen regel maakt echter de steenkoolindustrie. Aan de hand van onderstaande tabel, die opgemaakt werd naar de gegevens die ons welwillend door den heer E. C. Ramsbottom werden verstrekt, kunnen de verschillen in stijging worden afgemeten tusschen de loonen der ongeschoolde en deze der gezamenlijke arbeiders uit iederen beschouwden industrietak :

Minimum weekloon van den handarbeider

Sector	1-9-1939	Juni 1945	Stijging in procenten	Loonstijging voor de gezamenlijke arbeiders uit den sector (in procenten)
Landbouw	S. d.	S. d.		
Steenkolenmijnen	32	70	118	101
Machinebouw (Londen) ...	53.6 ½	100	87	93
	55	83	51 (voor het Rijk : 54)	(loonstijging der bankwerkers voor het Rijk : 41)
Scheepsbouw	49	79	60	56
Katoennijverheid.	40.5	47.7 ½	85	72

Ten slotte dient groot belang gehecht aan de evolutie van het werkelijk bedrag der loonen (week- of maandloonen), zooals dit voorkomt in de laatst gepubliceerde statistieken (1). In volgende tabel wordt naast het globaal bedrag der gemiddelde weekloonen (*earnings*), het stijgingspercentage gegeven t.o.v. October 1938.

Datum	Globaal bedrag der gemiddelde weekloonen	Stijgingspercentage t. o. v. October 1938
October 1938	S. d.	—
Juli 1940	53. 3	30
Juli 1941	69. 2	42
Januari 1942	75. 10	46
Juli 1942	77. 9	60
Januari 1943	85. 2	65
Januari 1943	87. 11	76
Januari 1943	87. 11	76
Januari 1944	93. 7	79
Januari 1944	95. 7	79
Juli 1944	96. 8	82

Ziehier anderzijds, voor Juli 1944, de verdeling der *earnings* volgens den ouderdom en het geslacht :

Groep	Globaal bedrag der gemiddelde weekloonen	Stijgingspercentage t. o. v. October 1938
Volwassen mannen (boven 21 jaar)	124. 4	80
Jongelingen (beneden 21 jaar)	47. 4	81
Vrouwen (boven 18 jaar) ..	64. 3	98
Meisjes (beneden 18 jaar) ..	34. 11	39
Samen	96. 8	82

Terwijl aldus de loontarieven van 1938 tot 1945 vermeerderden met 60 pCt. en de kosten van levensonderhoud met ongeveer 38 pCt., had de stijging van het globaal bedrag der bezoldigingen reeds 82 pCt. bereikt in Juli 1944. Recenter cijfers zijn niet voorhanden, doch de verhooging van 82 pCt. werd aangehaald door den Kanselier der Schatkist in zijn rede van 24 April 1945. Waarschijnlijk is dat, zoo de stijging der *earnings* omstreeks het einde van den oorlog gestabiliseerd werd, er nog geen merkbare vermindering is ingetreden; de werkelijke aangroei van de koopkracht der loontrekkers bedraagt dan ook 13 pCt. van het peil van 1936-1938.

Het verschil tusschen de stijging der *earnings* en deze der gemiddelde loonen dient bijzonder aan volgende factoren toegeschreven :

- 1) Toeneming van den arbeidsduur;
- 2) Vermeerdering van den omvang der werkgelegenheden in de best betaalde beroepen (aldus stegen de vrouwenloonen in sterkere mate omdat de vrouwen gebruikt werden voor arbeid die vroeger alleen door de mannen werd verricht, bij voorbeeld in den machinebouw);
- 3) Veralgemeening van het stukwerk in de bewapeningsindustrieën.

4. Conclusies

Zoo de regeeringspolitiek toegelaten heeft de kosten van levensonderhoud grotendeels te stabiliseeren en een daling der reële loonen te vermijden, is ze er daarentegen niet in geslaagd een zekere toeneming van de koopkracht der bevolking te verhinderen, welke toeneming niet overeenstemt met een vermeerdering van het beschikbare goederenvolume, zoodat zij een prijsinflatie zou kunnen uitlokken in geval de prijscontrole te vroeg wordt opgeheven. Met andere woorden, deze koopkrachtvermeerdering zou, bij den terugkeer naar de vredeseconomie, het prijsgeven der controle een weinig kunnen vertragen. In dezen zin mag dus gezegd worden dat de *Trade Unions*, door de aanhoudende drukking die ze op de loonen hebben uitgeoefend, niet volledig beantwoord hebben aan het vertrouwen dat de regeering hun geschonken had door het vrijwaren van het beginsel

(1) *Ministry of Labour Gazette*, February 1945, blz. 22 en volgende, cijfers betreffende Juli 1944.

van vrijheid der collectieve onderhandelingen tijdens den duur van den oorlog.

Wat meer is, zoo de loonstijging in zekere industrietakken zooals den machinebouw, gepaard ging met een gevoelige vermeerdering der productiviteit, is dit nochtans niet het geval in andere belangrijke sectoren, en vooral niet in de steenkolenmijnen. De gemiddelde jaarproductie per arbeider is er inderdaad gedaald van 301,9 ton in 1939, tot 259,2 ton in 1944 (1), terwijl de stijging van de loonen der mijnwerkers 93 pCt. belooft.

Niettemin moet worden opgemerkt dat de stijging der Engelsche loonen, beschouwd over hun geheel, tot nog toe zeer gematigd gebleven is, vooral in vergelijking met de continentale landen, zooals België en Frankrijk.

Vooruitzichten dienen echter met omzichtigheid te worden geformuleerd. Doch er kan een zekere tendens worden waargenomen die er naar streeft, door een vermeerdering der loontarieven, de inkrimping tegen te gaan der *earnings* en der familiale inkomens, welke het gevolg is van :

1) Een vermindering van den arbeidsduur wegens het einde van den oorlog;

2) Den terugkeer in den familiekring van vele vrouwen die verscheidene jaren in de fabrieken gewerkt hebben;

(1) *Ministry of Labour Gazette*, June 1945, blz. 97.

3) De gedeeltelijke afschaffing van het stukwerk in zekere sectoren waar er een ruim gebruik van gemaakt werd, zooals in de wapenfabrieken, of waar de productie aan den loopenden band niet meer op een zoo groote schaal zal plaats hebben;

4) In het algemeen, de aanpassingsmoeilijkheden van de nijverheid aan de vredeseconomie.

Het spreekt vanzelf dat de loontrekkende standen, die in zeker opzicht hun levenspeil tijdens den oorlog verbeterd hebben, zoowel t.o.v. de kwaliteit van tal van voedingsproducten als t.o.v. zekere weeldeuitgaven (nl. tabak), zullen trachten dit niveau te bewaren. Het hiertoe geschikte middel dat heel natuurlijk in het bereik valt der syndicaten is de compensatie van de waarschijnlijke daling der *earnings* door een overeenkomstige stijging van de eenheidstarieven der loonen. Een aanduiding in deze richting zijn de onlangs toegestane verhoogingen in den landbouw, den machinebouw, den scheepsbouw, de katoennijverheid en, dezer dagen, bij de spoorwegen.

Ofschoon wij niet zoo ver gaan te veronderstellen dat het indexcijfer van de loontarieven binnenkort het peil van dit der *earnings* zal bereiken, kan nochtans de tendens worden vastgesteld om dit peil te benaderen. Maar vanzelfsprekend zijn ook andere factoren, zooals de prijs der ingevoerde producten, van dien aard dat zij de beweging der loonen kunnen beïnvloeden. Onmisbaar is in ieder geval dat deze beweging in België van nabij wordt gevolgd.

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemeene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij in extenso overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij hooger bedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving
- II. Geld-, bank- en financieuzen
- III. Landbouw
- IV. Nijverheid
- V. Arbeid
- VI. Binnenlandsche handel
- VII. Buitenlandsche handel
- VIII. Verkeerswezen
- IX. Prijzen en loonen
- X. Rantsoenering en ravitailleering
- XI. Wederopbouw en oorlogsschade

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING

Ministerieel besluit van 10 Juli 1945

ter annuulling van het ministerieel besluit dd. 26 Maart 1945, houdende oprichting van den Bedrijfsraad van den Handel in Textielgrondstoffen, gewijzigd bij ministerieel besluit van 18 Mei 1945 (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4891).

Besluit van 10 Juli 1945

tot wijziging van het ministerieel besluit van 16 Mei 1945 houdende oprichting van den Bedrijfsraad Rubber (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4891).

Ministerieel besluit van 10 Juli 1945

ter annuulling van het ministerieel besluit van 26 Maart 1945 houdende oprichting van den Bedrijfsraad Handel in Scheikundige Producten (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4892).

Besluit van den Regent van 23 Juli 1945

Gezinsvergoedingen. — Besluit tot goedkeuring van de wijzigingen toegebracht aan de statuten van een onderlinge kas voor kindergeld (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5218).

Besluitwet van 3 Augustus 1945

tot wijziging van de besluitwet van 28 December 1944 betreffende de maatschappelijke verzekering der arbeiders (Staatsblad, 10 Augustus 1945, bl. 5080).

Gelet op de wet dd. 20 Maart 1945, waarbij aan den Koning, voor een beperkten duur, buitengewone machten worden toegekend: — Gelet op de besluitwet dd. 28 December 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, en meer

in het bijzonder artikel 3 van genoemde besluitwet; — Gelet op de besluitwet dd. 20 Maart 1945, houdende wijziging der besluitwet dd. 28 December 1944; — Overwegende dat het noodzakelijk en dringend is over te gaan tot een gepaste aanpassing van het maximum bedrag van bezoldiging, dat in aanmerking moet genomen worden voor de berekening der bijdragen van de maatschappelijke zekerheid en dat, bij artikel 3 van de besluitwet dd. 28 December 1944, werd vastgesteld op fr 3.000 per maand; — Op de voordracht van den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Artikel 3 van de besluitwet van 28 December 1944 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 3. De werknemersbijdrage is gelijk aan 8 pCt. of aan 8,25 pCt. van het bedrag der bezoldiging, naar gelang de verzekerde werkmán of bediende is, zonder dat er evenwel rekening wordt gehouden met het gedeelte van de bezoldiging dat fr 4.000 per maand overtreft.

» Bij elke uitbetaling wordt deze bijdrage door den werkgever ingehouden. Het bedrag ervan wordt vastgesteld met weglating van de deciem en centiem wanneer deze gelijk zijn aan of lager zijn dan 50 centiem, en met afronding tot den hooger frank, wanneer zij hooger zijn dan 50 centiem. Aan den werknemer wordt door den werkgever een kwijtschrift afgeleverd in den vorm en onder de voorwaarden vastgesteld bij koninklijk besluit.

» De bijdrage van den werkgever is gelijk aan 15,5 pCt. van het loon van de werklieden en aan 15,25 pCt. van de wedde der bedienden.

» In geen geval wordt rekening gehouden met het gedeelte van de bezoldiging dat fr 4.000 per maand overtreft. Onder dit voorbehoud, wordt de bijdrage van den werkgever, voor de verschillende betrokken werknemerscategorieën, berekend op het algemeen bedrag der door hem uitbetaalde bezoldigingen.

» In die bijdragen zijn begrepen de bijdragen voorzien bij de pensioenwetten voor de werklieden in het algemeen en voor de bedienden, bij de wet van 4 Augustus 1930, betreffende de gezinsvergoedingen, en bij de wet van 8 Juli 1936, betreffende het jaarlijksch verlof met loon. Aan de bepalingen van die wetten betreffende de betaling der bijdragen wordt voldaan door de betaling der bijdragen aan den Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

» De werkgever is aansprakelijk zoowel voor de betaling van zijn eigen bijdrage als van deze van den werknemer. Driemaandelijks worden zij door hem aan den Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid overgemaakt, berekend voor elke categorie werknemers, met weglating van de deciemen en centiemen, wanneer deze gelijk zijn aan of lager zijn dan 50 centiem, en door afronding tot den hoogerem frank, wan-

neer zij hooger zijn dan 50 centiem.

» De Koning mag aan de werkgevers de verplichting opleggen, een deel van de verschuldigde bijdrage vóór den driemaandelijkschen vervaldag als provisie te storten.»

Art. 2. — Deze bepaling wordt op 1 Juli 1945 van kracht.

Besluit van den Regent van 21 Augustus 1945

tot oprichting bij den Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid van de Contrôlecommissie voor de havenarbeiders, met inbegrip van de scheepsherstellers, en tot benoeming van den voorzitter en de leden (Staatsblad, 27-28 Augustus 1945, bl. 5393).

II. — GELD-, BANK- EN FINANCIËWEZEN

Besluitwet van 22 Juni 1945

betreffende de aangifte van betalingen verricht onder de bezetting door of voor rekening van hetzij Duitse, hetzij in een door Duitschland bezet land gevestigde autoriteiten, lichamen, ondernemingen en Staatsonderhoorigen. — Erratum (Staatsblad, 5-6-7 Augustus 1945, bl. 4949).

Besluit van den Regent van 20 Juli 1945

waarbij de terugbetaling der aan den omloop onttrokken zegels gemachtigd wordt (Staatsblad, 12 Augustus 1945, bl. 5098). — Erratum (Staatsblad, 31 Augustus 1945, bl. 5452).

Ministerieel besluit van 4 Augustus 1945

betreffende de aangifte en het deponeren van Belgische bankbiljetten onder zich gehouden door natuurlijke of rechtspersonen die binnen het Nederlandsch moederlandsch grondgebied verblijven of gevestigd zijn (Staatsblad, 11 Augustus 1945, bl. 5074).

Gelet op de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt. — Besluit:

Artikel 1. — Ter uitvoering van artikel 11 van de besluitwet van 6 October 1944, zijn de binnen het Nederlandsch moederlandsch grondgebied verblijvende of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen verplicht tot aangifte en deponering, voor rekening van den eigenaar, van de niet meer wettelijk gangbare Belgische biljetten van *fr 100, fr 500, fr 1.000* en *fr 10.000*, welke zij onder zich hadden op datum 9 October 1944.

Art. 2. — De aangifte en de gelijktijdig deponering moeten van 20 Augustus tot inclusief 2 Septem-

ber 1945 geschieden bij de door de Nederlandsche Bank te Amsterdam aangeduide banken.

Art. 3. — Elke aangifte moet door den deponent onder- en gedagteekend worden, en inzonderheid bevatten: 1° naam, voornamen en verblijfplaats van den aangever en, in voorkomend geval, van den eigenaar; 2° aanduiding van de nationaliteit van den aangever en van den eigenaar; 3° aanduiding van het aantal biljetten van *fr 100, fr 500, fr 1.000* en *fr 10.000*; 4° verklaring hetzij dat de aangegeven biljetten eigendom van den aangever zijn, hetzij dat zij eenen door den aangever aangewezen derde toebehooren; 5° voorwaarden en datum van verkrijging van de biljetten door den huidigen eigenaar; alle verantwoordingsbescheiden worden bijgevoegd.

De aangifte wordt in drie exemplaren opgemaakt.

Een afzonderlijke aangifte per eigenaar is vereischt.

Art. 4. — De in artikel 1 aangeduide personen zijn verplicht tot aangifte, binnen den bij artikel 2 vastgestelden termijn, van de niet meer wettelijk gangbare Belgische biljetten van *fr 100, fr 500, fr 1.000* en *fr 10.000*, waarvan zij mochten eigenaar zijn op datum 9 October 1944 en welke zich *in België* mochten bevinden, niet in het bezit van een derde.

Deze bij de door de Nederlandsche Bank te Amsterdam aangeduide banken in te dienen aangifte wordt in duplo opgemaakt en onderteekend en gedagteekend, en moet bevatten: 1° naam, voornamen en verblijfplaats van den eigenaar; 2° aanduiding van de nationaliteit van den eigenaar; 3° aanduiding van het totaal bedrag der biljetten; 4° verklaring, hetzij dat de aangegeven biljetten eigendom van den aangever zijn, hetzij dat zij eenen door den aangever aangeduide derde toebehooren; 5° voorwaarden en datum van verkrijging van de biljetten door den huidigen eigenaar.

Ministerieel besluit van 6 Augustus 1945

tot verlenging van den vervaltijd van de op de Nederlandsche markt uitgegeven Schatkistbiljetten (Staatsblad, 12 Augustus 1945, bl. 5100).

Gelet op de besluitwet van 21 November 1944, tot herinvoering van de modaliteiten van het uitgiftecontract van de op de Nederlandsche markt uitgegeven Schatkistbiljetten; — Gelet op het ministerieel besluit van 7 Mei 1945 tot verlenging tot 24 Augustus 1945 van den vervaltijd van deze bons; — Overwegende dat een aantal houders van genoemde bons zich nog steeds in de onmogelijkheid bevinden hun rechten te laten gelden of een uitbetaling geldig te verkrijgen; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid, — Besluit :

Enig artikel. — De Belgische Schatkistbiljetten, op de Nederlandsche markt uitgegeven en sinds den 29ⁿ Mei 1940 verschenen, die op 24 Augustus 1945 nog in omloop blijven, worden verlengd voor een nieuwen termijn van drie maand, zegge tot 24 November 1945, met dien verstande dat het desbetreffende disconto, tegen den voet van 4 pCt. 's jaars, tegelijkertijd als het kapitaal betaalbaar is, en al de andere algemeene voorwaarden van de leening gehandhaafd blijven.

III. — LANDBOUW

Besluit van den Regent van 23 Juni 1945

tot wijziging van de bepalingen van artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 Maart 1927 betreffende het gebruik van blauwzuur en van alle stoffen waaruit het kan ontstaan, voor het verdelgen van knaagdieren en insecten (Staatsblad, 25 Augustus 1945, bl. 5347).

Besluit van 19 Juli 1945

ter aanvulling van het besluit van 12 Juni 1945 betreffende de mobilisatie van den oogst 1945 (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5288).

Besluit van 2 Augustus 1945

betreffende het intrekken van het dorschprogramma van den oogst 1945 (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5219).

Besluit van 4 Augustus 1945

waarbij een doorlopende inventaris van den paardenstapel wordt ingesteld (Staatsblad, 9 Augustus 1945, bl. 5006).

Besluit van 6 Augustus 1945

waarbij het besluit van 12 Juni 1945 betreffende de mobilisatie van den oogst 1945 gewijzigd wordt (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5212).

IV. — NIJVERHEID

Ministerieel besluit van 20 Juli 1945

waarbij het opmaken van een maandelijksche statistiek van de bedrijvigheid in de glasnijverheid wordt voorgeschreven (Staatsblad, 15 Augustus 1945, bl. 5167).

Besluit van den Regent van 30 Juli 1945

omtrent het vervaardigen, het bezitten, het verkoopen, te koop stellen, aanschaffen of afleveren van sulfamiden (Staatsblad, 24 Augustus 1945, bl. 5320).

Besluit van 1 Augustus 1945

betreffende de aangifte der bedrijvigheid en de voorraadschommelingen te doen door de industrieelen, die een bedrijvigheid uitoefenen die ressorteert onder de bevoegdheid van den Bedrijfsraad der Groeven (Staatsblad, 13-14 Augustus 1945, bl. 5129).

Besluit van den Regent van 5 Augustus 1945

tot intrekking van de besluitwet van 11 October 1943,

waarbij Belgische brevetten te Londen mogen worden gedeponceerd en het innen der annuïteiten te Londen geregeld wordt (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5212).

Ministerieel besluit van 11 Augustus 1945

betreffende de werking van de Nationale Commissie der Kunstambachten en -industrieën (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5288).

Ministerieel besluit van 17 Augustus 1945

betreffende het verleenen van bouwtoelatingen in de onder het stedenbouwkundige regime gestelde gemeenten (Staatsblad, 31 Augustus 1945, bl. 5452).

Gelet op artikel 18 van het besluit dd. 12 September 1940, opnieuw in voege gebracht door het besluit van den Regent dd. 17 November 1944, en betreffende de stedenbouwkundige ordening van bepaalde gemeenten; — Gelet op het besluit van den Regent dd. 14 Mei 1945 houdende oprichting, bij het Ministerie van Openbare Werken, van het Bestuur van den Stedenbouw, — Besluit :

Artikel 1. — De voorafgaande geschreven en uitdrukkelijke toelating, voorzien bij artikel 18 van het besluit dd. 12 September 1940 betreffende de stedenbouwkundige ordening van bepaalde gemeenten en terug in voege gebracht door het besluit van den Regent, dd. 17 November 1944, is, bij afvaardiging, verleend :

1° door den directeur-generaal van het Bestuur van den Stedebouw voor het geheel grondgebied; deze ambtenaar kan, bij belet, zijne bevoegdheden terzake overdragen aan een of meerdere ambtenaren van het hoofdbestuur van den stedebouw, en die minstens den graad van directeur bezitten;

2° door de directeurs van het Bestuur van den Stedebouw in de provincie, elk dezer bevoegd zijnde, binnen de perken welke zullen vastgesteld worden door den directeur-generaal, voor gansch de provincie waar hij fungeert;

3° door de bijzondere... commissarissen, van het Bestuur van den Stedebouw, elk dezer bevoegd zijnde, binnen de perken welke zullen vastgelegd worden door den directeur-generaal, voor heel het ambtsgebied waar hij fungeert.

V. — ARBEID

Besluitwet van 3 Augustus 1945

tot wijziging van de besluitwet van 28 December 1944 betreffende de maatschappelijke verzekering der arbeiders (Staatsblad, 10 Augustus 1945, bl. 5080).
(Zie ook rubriek I.)

VI. — BINNENLANDSCHE HANDEL

Besluit van den Regent van 30 Juli 1945

omtrent het vervaardigen, het bezitten, het verkoopen, te koop stellen, aanschaffen of afleveren van sulfamiden (Staatsblad, 24 Augustus 1945, bl. 5820).

Ministerieel besluit van 1 Augustus 1945

houdende reglementeering van de prijzen, de fabricage, het maakloon en den verkoop van suikerwerk-artikelen (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5216).

VIII. — VERKEERSWEZEN

Besluit van 13 Juni 1945

tot aanvulling van het besluit van 12 Februari 1945, genomen in uitvoering van de besluitwet van 31 Januari 1945, waarbij een algemeene telling der motorvoertuigen wordt verordend. — Erratum (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4894).

Ministerieel besluit van 30 Juni 1945

waarbij het bijdragentarief der facultatieve verzekering van het Bijzonder Fonds voor molestverzekering van binnenvaartuigen wordt goedgekeurd en het in werking treden van dit tarief wordt geregeld (Staatsblad, 25 Augustus 1945, bl. 5346).

Gelet op het besluit dd. 27 April 1943, houdende oprichting van een Bijzonder Fonds voor molestverzekering van binnenvaartuigen — Gelet op het besluit dd. 25 November 1943, houdende het reglement van de facultatieve verzekering van bedoeld Bijzonder Fonds, zooals het bij de besluiten dd. 27 Juni 1944 en 7 Juli 1945 werd gewijzigd; — Gelet op het besluit

dd. 17 Juni 1944, houdende goedkeuring van het bijdragentarief der facultatieve verzekering van het Bijzonder Fonds voor molestverzekering van binnenvaartuigen; — Gelet op de besluitwet dd. 23 Maart 1945, houdende bekrachtiging en wijziging der meergenoemde besluiten dd. 27 April 1943, 25 November 1943 en 17 Juni 1944; — Op de voordracht van den Raad van het Bijzonder Fonds voor molestverzekering van binnenvaartuigen, — Besluit :

Artikel 1. — Het als bijdrage bij onderhavig besluit gevoegde bijdragentarief der facultatieve verzekering van het Bijzonder Fonds voor molestverzekering van binnenvaartuigen wordt goedgekeurd.

Art. 2. — Dit tarief vervangt datgene dat het voorwerp uitmaakt van het besluit dd. 17 Juni 1944; het wordt per 1 Juli 1945 van kracht.

Art. 3. — Het bijgevoegd tarief is toepasselijk op de sleepbooten en op de binnenvaartuigen die bestemd zijn voor het eigenlijke vervoer van goederen. Zijn uitgesloten : de drijvende vaartuigen die

bestemd zijn voor het uitvoeren van bagger- of andere werken en laad- en loswerkzaamheden, zoomede de tankschepen.

BIJLAGE BIJ HET BESLUIT DD. 30 JUNI 1945

Tarief der facultatieve verzekering

A. — Voet der bijdragen

Voor vaart en verblijf in :

België-Frankrijk	0,25 pCt.
België-Frankrijk-Nederland	0,50 pCt.
België-Frankrijk-Nederland-Duitschland ..	0,75 pCt.

B. — Algemeene voorwaarden

1. De bijdragen worden procentsgewijze berekend op de verzekeringswaarde.

2. De hoogergenoemde procentueele bijdragen gelden voor zes maanden en zijn in eenmaal te voldoen.

De hiernavermelde verminderingen worden toegestaan voor verzekeringen op korten termijn :

Verzekeringsduur van hoogstens één kalendermaand	75 pCt.
--	---------

Verzekeringsduur van hoogstens twee kalendermaanden	50 pCt.
Verzekeringsduur van hoogstens drie kalendermaanden	25 pCt.
Verzekeringsduur van meer dan drie kalendermaanden	nihil

3. De ter dekking aangeboden vaartuigen met een unitaire waarde van meer dan fr 1.250.000 worden slechts aanvaard mits uitdrukkelijke toelating van den Raad van het Bijzonder Fonds, welke in dat geval bijzondere voorwaarden mag toepassen, met name wat den voet der bijdrage betreft.

Ministerieel besluit van 14 Augustus 1945

houdende wijziging van het algemeen reglement der waterwegen betreffende de uren voor het bedienen der kunstwerken op Zon- en wettelijke feestdagen (Staatsblad, 16-17 Augustus 1945, bl. 5193).

IX. — PRIJZEN EN LOONEN

Besluit van 1 Juli 1945

houdende vaststelling der prijzen van de bruinkolenbriketten (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5215).

Ministerieel besluit van 9 Juli 1945

houdende regeling van de prijzen van sigaren en sigarillo's. — Erratum (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4892).

Ministerieel besluit van 10 Juli 1945

houdende vaststelling van maximumprijzen voor het vervoer van goederen met paarden. — Erratum (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5290).

Besluitwet van 23 Juli 1945

betreffende de vaststelling van loonen en wedden. — Verlenging (Staatsblad, 10 Augustus 1945, bl. 5080).

Ministerieel besluit van 27 Juli 1945

houdende vaststelling van den prijs van de inlandsche half-vroege aardappelen afgeleverd door den producent tusschen 29 Juli en 11 Augustus 1945 (Staatsblad, 2 Augustus 1945, bl. 4892).

Ministerieel besluit van 1 Augustus 1945

houdende regeling van de prijzen van tafelolie verdeeld in het kader der rantsoeneering (Staatsblad, 11 Augustus 1945, bl. 5075).

Ministerieel besluit van 1 Augustus 1945

houdende reglementeering van de prijzen, de fabricage, het maakloon en den verkoop van suikerwerkartikelen (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5216).

Ministerieel besluit van 8 Augustus 1945

houdende vaststelling van de maximumprijzen van consumptiemelk en boter (Staatsblad, 22 Augustus 1945, bl. 5254).

Ministerieel besluit van 8 Augustus 1945

houdende wijziging van dit van 16 Mei 1945 houdende regeling van de prijzen van zeevisch (Staatsblad, 11 Augustus 1945, bl. 5076).

Ministerieel besluit van 10 Augustus 1945

houdende vaststelling van den prijs van de inlandsche half-vroege aardappelen afgeleverd door den producent tusschen 12 en 26 Augustus 1945 (Staatsblad, 15 Augustus 1945, bl. 5174).

Ministerieel besluit van 10 Augustus 1945

houdende vaststelling van de maximumprijzen van sommige haverderivaten (Staatsblad, 22 Augustus 1945, bl. 5257).

Besluit van 11 Augustus 1945

houdende regeling van de prijzen van slachtvee, vleesch en bijproducten van vleesch, alsook van de vergoedingen te betalen voor het slachten (Staatsblad, 16-17 Augustus 1945, bl. 5193).

Ministerieel besluit van 20 Augustus 1945

houdende regeling van de prijzen van voedingszout (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5289).

Ministerieel besluit van 20 Augustus 1945

houdende regeling van de prijzen van de ingevoerde droge abrikozen, verdeeld in het kader der ravitailleering (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5290).

Ministerieel besluit van 25 Augustus 1945

houdende vaststelling van de prijs van de inlandsche half-vroege aardappelen afgeleverd door den producent tusschen 26 Augustus en 1 September 1945 (Staatsblad, 30 Augustus 1945, bl. 5423).

Besluit van den Regent van 28 Augustus 1945

houdende heraanpassing der binnenlandsche telefontarieven (Staatsblad, 31 Augustus 1945, bl. 5438).

Gelet op de wet van 19 Juli 1930, houdende oprichting van de regie van telegraaf en telefoon; — Herzien het koninklijk besluit van 30 October 1937, betreffende de tarieven en gebruiksvoorwaarden van het telefoonverkeer in binnenlandschen dienst; — Overwegende dat de verhooging der exploitatielasten een heraanpassing van de binnenlandsche telefontarieven noodzakelijk maakt; — Op voorstel van den Minister van Verkeerswezen, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. — Zijn goedgekeurd, zooals zij hieronder vermeld staan, de door den Minister van Verkeerswezen aangenomen nieuwe grondslagen van tarifeering:

a) Het algemeen telefoonnet is in sectoren ingedeeld, waarvan de Minister van Verkeerswezen, rekening houdend met de diverse betrokken belangen, het aantal en de grenzen bepaalt;

b) Het gebruik van een enkelvoudige post verbonden met een centrale van den sector, geeft aanleiding tot het betalen van een abonnementshuurgeld vastgesteld op *fr* 600 per jaar; de Regie van telegraaf en telefoon duidt de centrale aan waarmede de abonent dient verbonden;

c) De gesprekken gevoerd door posten die tot denzelfden sector behooren (gewestelijke gesprekken) worden getakseerd tegen 80 centiemen of tegen *fr* 1, naargelang de aanvragende post een abonnementspost of een openbare post is;

d) De gesprekken gevoerd tusschen netten die niet tot denzelfden sector behooren (intercommunale gesprekken) worden volgenderwijze getakseerd:

1° Tusschen netten waarvan de centra hoogstens 10 kilometer van elkander verwijderd zijn: 80 centiemen of *fr* 1 naargelang de aanvragende post een abonnementspost of een openbare post is;

2° Tusschen netten die tot twee aanpalende sectoren behooren, wanneer de afstand tusschen de centra der beide netten meer dan 10 kilometer bedraagt: *fr* 1,60 per gesprekseenheid van drie minuten;

3° Tusschen netten die niet tot aanpalende sectoren behooren, per gesprekseenheid van drie minuten:

	Bij dag	Bij nacht
Tot 20 kilometer	<i>fr</i> 1,60	1,60
Meer dan 20 tot 40 kilometer	2,40	2,40
Meer dan 40 tot 60 kilometer	4,80	3,60
Verder dan 60 kilometer	7,20	4,80

De over een afstand van meer dan 40 kilometer gevoerde gesprekken, die langer dan drie minuten duren, worden per minuut getakseerd voor de vierde en elkeen der volgende minuten;

e) De in het 3° van littera *d* aangeduide afstanden worden hemelsbreed berekend, van sectorcentrum tot sectorcentrum. Behoudens andersluidende beslissing van den Minister van Verkeerswezen, geldt de voornaamste telefooncentrale van den sector als sectorcentrum.

X. — RANTSOENEERING EN RAVITAILLEERING

Ministerieel besluit van 24 Juli 1945

houdende wijziging van het besluit van 17 Augustus 1940 betreffende de vervaardiging en verkoop van boter (Staatsblad, 13-14 Augustus 1945, bl. 5133).

Ministerieel besluit van 30 Juli 1945

houdende toekenning, onder zekere voorwaarden, van het genot van bijrantsoenen aan de verplichte weggevoerde arbeiders (Staatsblad, 13-14 Augustus 1945, bl. 5134).

Ministerieel besluit van 1 Augustus 1945

houdende regeling van de prijzen van tafelolie ver-

deeld in het kader der rantsoeneering (Staatsblad, 11 Augustus 1945, bl. 5075).

Besluit van 6 Augustus 1945

ter aanvulling van het besluit van 12 Juni 1945 waarbij de producenten, door middel van leveringen van varkensvleesch, gemachtigd worden hun leveringsverplichtingen aan te zuiveren opgelegd bij besluit van 10 Juni 1944, betreffende de mobilisatie van den ooyst 1944, of van 10 Juni 1944, betreffende de levering van haver van den oogst 1944 (Staatsblad, 18 Augustus 1945, bl. 5220).

Besluit van 6 Augustus 1945

betreffende het verleen van de vrije beschikking over de overschotten van hun opbrengst aan de producenten van vóedergranen en peulvruchten (Staatsblad, 23 Augustus 1945, bl. 5292).

Ministerieel besluit van 8 Augustus 1945

houdende wijziging van dat van 16 Mei 1945, houdende regeling van de prijzen van zeevisch (Staatsblad, 11 Augustus 1945, bl. 5076).

Ministerieel besluit van 10 Augustus 1945

houdende toekenning, onder zekere voorwaarden, van zegels voor bijrantsoenen aan de uit gevangenschap terugkeerende krijgsgevangenen en politieke gevangenen en die het voordeel reeds genoten hebben van de bepalingen van het ministerieel besluit van 25 April 1945 (Staatsblad, 13-14 Augustus 1945, bl. 5134).

Besluit van 11 Augustus 1945

Rantsoeneering der eetwaren (Staatsblad, 12 Augustus 1945, bl. 5095).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I. — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELEENINGEN (in pCt.)

2

TIJDVAK	OFFICIEELE RENTETARIEVEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË												CALL-GELD (in de markt)
	Disconto					Beleeningen van en voorschotten op : (*)							
	Door de N.B.B. vooraf geveerde bankaccepten, geaccept. en documentaire wissels, uit hoofde v. goederen- en uitvoer	Bij de bank gedomicilieerde accepten en warrants	Bij de bank niet gedomicilieerde accepten	Niet geaccepteerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 120 dagen	Schatkistcertificaten verlengd krachtens de besluitwet van 6-10-1944	Vijfjarige Schatkistcertificaten (1941) 3 1/2 % en Schatkistcertif. ter regeling van Belgische financiële vorderingen op het buitenland	Anderc overheidsfondsen	
Jaargemiddelden :													
1943	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	—	3,50	3,—	0,66
1944	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	—	3,50	3,—	0,65
Maandgemiddelden :													
1944 Juli	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	—	3,50	3,—	0,625
Augustus	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	—	3,50	3,—	0,625
September	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	—	3,50	3,—	0,625
October	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,50	3,50	3,—	0,625
November	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,50	3,50	3,—	0,625
December	—	2,—	2,—	3,—	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,50	3,50	3,—	0,875
1945 Januari	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,375	3,50	3,—	1,—
Februari	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,375	3,50	3,—	1,—
Maart	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,375	3,50	3,—	0,846
April	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	3,—	3,—	3,—	2,375	3,50	3,—	0,683
Mei	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	2,375	3,50	3,—	0,5
Juni	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	2,375	3,50	3,—	0,5
Juli	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	2,375	3,50	3,—	0,5
Augustus	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	2,375	3,50	3,—	0,5
September	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	2,375	3,50	3,—	0,5

(*) Quotiteit van het voorschot in September 1945 :

Schatkistcertificaten met 4, 8 en 12 maanden looptijd en meer	95 pCt.	Kasbons op 1 jaar van de N.M.K.N.	95 pCt.
Krachten de besluitwet van 6 October 1944 verlengde Schatkistcertificaten	95 pCt.	Kasbons op ten hoogste 1 jaar, van de Nationale Kredietkas ten behoeve van den Middenstand	95 pCt.
Tienjaarsobligaties (1940-1950)	90 pCt.	Ander overheidspapier	80 pCt.
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 5 jaar looptijd (1941-1946)	90 pCt.	3 1/2 pCt. vijf-jaars-schatkistcertificaten (besluit van 25 October 1941).	
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 15 jaar looptijd en meer (1942)	90 pCt.	Schatkistcertificaten uitgegeven ter regeling van Belgische financiële vorderingen op het buitenland (besluit van 3 Februari 1942).	
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 5, 10 of 20 jaar looptijd (1943)	90 pCt.	Quotiteit van het voorschot enkel ingewilligd in de door de Nationale Bank van België toegestane bijzondere gevallen	90 pCt.
3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten met 10 jaar looptijd (1944)	90 pCt.		

II. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS

4

TIJDVAK	Banken — Depositoreringen op (1)					Algemeene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	zicht	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	boven 100.000 fr.	Depositoreringen op één jaar
Jaargemiddelden :									
1943	0,50	0,92	1,17	1,40	1,87	3,—	1,50	0,50	2,37
1944	0,50	0,81	1,01	1,27	1,53	3,—	1,50	0,50	2,25
Maandgemiddelden :									
1944 Juni	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Juli	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Augustus	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
September	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
October	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
November	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
December	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
1945 Januari	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Februari	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Maart	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
April	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Mei	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Juni	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Juli	0,4375	0,7875	0,975	1,175	1,375	3,—	1,50	0,50	2,25
Augustus	0,4375	0,7875	0,975	1,175	1,375	3,—	1,50	0,50	2,25
September	0,4375	0,7875	0,975	1,175	1,375	3,—	1,50	0,50	2,25

(1) Van Januari 1944 af, gemiddelde van 4 banken.

VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN

I. — NOTEERING DER EDELE METALEN

9

TIJDVAKKEN	GOUd				ZILVER			
	LONDEN sh. en d. per oz. fijn	New-YORK dollars per oz. fijn	BOMBAY		LONDEN d. per stand. oz.	New-YORK cents per oz. fijn	BOMBAY	
			roupies en annas per Fine Tola	Omrekening in sh. en d. per oz. fijn			roupies en annas per 100 Fine Tola	Omrekening in pence per oz. fijn
1938 31 December	149/7 1/2	35			20,0625	42 3/4		
1943 31 December	168/0	35	71.2	284/6	23,50	44 3/4	115.0	55
1944 31 December	168/0	35	74.2	296/6	23,50	44 3/4	132.4	63
Maandgemiddelden :								
1944 Juli	168/0	35			23,50	44 3/4		
Augustus	168/0	35			23,50	44 3/4		
September	168/0	35			23,50	44 3/4		
October	168/0	35	65 14	263/6	23,50	44 3/4	121.13	58
November	168/0	35	63.15	255/9	23,50	44 3/4	117.11	56
December	168/0	35	68 5	273/3	23,50	44 3/4	126.7	61
1945 Januari	168/0	35	72 12	291/0	(1) 25,50	44 3/4	128.13	62
Februari	168/0	35	71.14	287/6	25,50	44 3/4	124.13	60
Maart	168/0	35	73.5	293/3	25,50	44 3/4	128.6	62
April	168/0	35	74.9	298/3	25,50	44 3/4	131.15	63
Mei	168/0	35	74.6	297/6	25,50	44 3/4	129.6	62
Juni	172/3	35	77.4	309/0	25,50	44 3/4	133.14	64
Juli	172/3	35	78.10	314/5	25,50	44 3/4	136.12	66
Augustus	172/3	35	72.6	289/6	25,50	44 3/4	128.5	62
September	172/3	35	74.1	298 6	30,125	51,90	128.3	62

(1) Met ingang van 3 Januari 1945, noteering per oz. fijn.

II. — OFFICIEELE WISSELKOERSEN VASTGESTELD DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

krachtens besluit n° 6 genomen door den Ministerraad te Londen op 1 Mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 September 1944, n° 22)

10

VALUTA	Officieele middenkoers (1)	Transfers		Biljetten (2)	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers	Aankoopkoers	Verkoopkoers
1 pond sterling	Bfr. 176,625 Bg. 35,325	Bfr. 176,50 Bg. 35,30	Bfr. 176,75 Bg. 35,35	Bfr. 175,85 Bg. 35,17	Bfr. 176,80 Bg. 35,36
1 U. S. A. dollar	—	Bfr. 43,70 Bg. 8,74	Bfr. 43,96 Bg. 8,792	Bfr. 43,50 Bg. 8,70	Bfr. 44,— Bg. 8,80
1 Canadeesche dollar	—	Bfr. (4) 39,80 Bg. 7,96	Bfr. (4) 39,86 Bg. 7,972	Bfr. 39,60 Bg. 7,92	Bfr. 40,— Bg. 8,—
100 Fransche frank	Bfr. (3) 88,3175 Bg. 17,6635	Bfr. 88,20 Bg. 17,64	Bfr. 88,40 Bg. 17,68	Bfr. 87,40 Bg. 17,48	Bfr. 88,80 Bg. 17,76
100 Nederlandsche gulden	Bfr. 1.652,— Bg. 330,40	Bfr. 1.648,— Bg. 329,60	Bfr. 1.656,— Bg. 331,20	Bfr. 1.635,— Bg. 327,—	Bfr. 1.662,— Bg. 332,40
100 Congoleesche frank	Bfr. 100,— Bg. 20,—	Bfr. 100,— Bg. 20,—	Bfr. 100,— Bg. 20,—	— —	— —
100 Luxemburgsche frank	Bfr. 100,— Bg. 20,—	Bfr. 100,— Bg. 20,—	Bfr. 100,— Bg. 20,—	— —	— —
1 Zweedsche kroon	Bfr. 10,4512 Bg. 2,09024	Bfr. 10,42 Bg. 2,084	Bfr. 10,48 Bg. 2,096	Bfr. 10,35 Bg. 2,07	Bfr. 10,50 Bg. 2,10
1 Zwitsersche frank	Bfr. 10,1275 Bg. 2,0255	Bfr. 10,10 Bg. 2,02	Bfr. 10,15 Bg. 2,03	Bfr. 10,05 Bg. 2,01	Bfr. 10,20 Bg. 2,04
1 Deensche kroon	Bfr. 9,1326 Bg. 1,8765	Bfr. 9,10 Bg. 1,82	Bfr. 9,16 Bg. 1,832	Bfr. 9,05 Bg. 1,81	Bfr. 9,25 Bg. 1,86
1 Noorweegsche kroon	Bfr. 8,93125 Bg. 1,76625	Bfr. 8,80 Bg. 1,76	Bfr. 8,85 Bg. 1,77	Bfr. 8,75 Bg. 1,75	Bfr. 8,90 Bg. 1,78

(1) Contractueele koers.

(2) De Fransche en Nederlandsche biljetten die door de aangenomen banken worden aangekocht volgens de regelen vastgesteld door het Belgisch-Luxemburgsch Instituut voor den Wissel, worden overgenomen door de Nationale Bank van België.

(3) Sedert 31 Augustus 1945. Vorige koers: 88,30 Bfr.

(4) Sedert 5 October 1945. Vorige koers: A. 39,38 Bfr. — V. 39,96 Bfr.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN. — VERGELIJKENDE TABEL.

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER				
		1 Mei 1940	31 Augustus 1944	1 Augustus 1945	4 Sept. 1945	1 Oct. 1945
I. — Rechtstr. Belgische binhenland. Staatsschuld (Rente bij te rekenen) ..						
2 ½ pCt. Schuld	100,—	51,75	83,50	77,—	78,80	78,75
3 pCt. Schuld, 2 ^e reeks	100,—	65,80	99,65	91,70	91,90	92,—
3 ½ pCt. Schuld 1937	100,—	69,25	100,60	91,75	91,90	92,15
3 ½ pCt. Schuld 1943	100,—	—	95,—	88,40	89,50	89,70
Geünificeerde 4 pCt. Schuld	100,—	79,50	109,50	99,70	99,90	100,—
Tienjaars obligaties (1940-1950), 4 pCt.	100,—	—	102,75	100,75	100,75	101,40
Vijfjaars Schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1941-1946	100,—	—	103,25	100,—	100,20	100,45
Vijftienjaars (ten hoogste) Schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1942	100,—	—	103,75	101,—	101,35	101,90
Vijf- tien- twintigjaars Schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1943	100,—	—	101,85	99,—	99,65	100,35
Tienjaars Schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1944	100,—	—	100,10	95,75	96,35	97,10
4 pCt. Lotenleening van 1933	1.050,—	901,—	1.303,—	1.197,—	1.198,—	1.220,—
Lotenleening 1938 (3 ½ pCt. tot 1947; daarna 4 pCt.)	500,—	411,—	591,—	535,—	543,—	548,—
Lotenleen. 1941 (3 pCt. tot 1946; 3 ½ pCt. van 1946 tot 1951; daarna 4 pCt.)	1.000,—	—	1.031,—	995,—	1.010,—	1.017,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door den Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 pCt. Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	443,—	633,—	569,—	574,—	579,—
6 pCt. prof. aand. v. d. Nat. Maats. der Belg. Spoorw. (Zwits. schijf)	500,—	511,—	751,—	650,—	670,—	700,—
6 pCt. prof. aand. v. d. Nat. Maatschappij der Belgische Spoorw. (Ned. schijf)	500,—	510,—	711,—	650,—	670,—	700,—
4 pCt. prof. aand. v. d. Nat. Maatschappij der Belgische Spoorw. (Belg. schijf)	500,—	391,—	640,—	618,—	620,—	615,—
(*) 3 pCt. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coup. Januari-Juli ..	100,—	56,—	93,25	85,40	86,10	86,45
3 ½ pCt. Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1943	100,—	—	94,65	89,35	90,30	91,10
III. — Rechtstreeksche Koloniale Schuld (geblok. stukken, verhandelbaar door overdracht).						
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	129,50	340,—	370,—	342,—	340,—
<i>Bij te rekenen rente :</i>						
3 pCt. Koloniale Schuld 1904	100,—	64,45	90,25	89,30	88,90	88,50
4 pCt. Koloniale Schuld 1936	100,—	77,50	106,35	99,65	99,90	100,—
(*) 3 ½ pCt. Koloniale Schuld 1937	100,—	65,60	97,50	91,50	91,75	91,80

(*) In den regel zijn de coupons der leeningen belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje geteekend.

II. — MAANDINDEXCIJFERS TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

15

DATUM	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, bank en financ. instellingen	Onroerende goeder., hypot. en hotelwezen	Tramwegen	Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaal. nijverheid	Steenkolen- mijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverh en zijdefabrieken	Koloniale waarden	Constructie	Scheikundige producten	Diversen
-------	----------------------	---	--	-----------	-----------------	---------------------------------	----------------------	--------------------	--------------------	----------------------	--------------------------------	----------------------------------	-------------------	-------------	------------------------	----------

Indexcijfers in verhouding met de noteeringen der vorige maand.

1945 4 September	95	94	102	93	92	92	93	95	97	95	99	98	93	104	95
1 October	90	90	93	92	89	92	93	85	86	85	90	91	85	91	91

Indexcijfers in verhouding met het basistijdvak 1936 tot 1938 = 100.

1943 3 November	238	218	290	180	213	201	189	342	158	215	279	293	314	193	230
1 December	243	224	312	195	223	208	189	345	164	221	294	294	323	200	240
1944 4 Januari	237	222	303	188	214	207	187	338	162	216	287	285	324	193	236
1 Februari	231	219	300	186	212	200	183	327	154	215	277	276	320	189	230
1 Maart	237	222	314	191	219	207	184	336	160	219	283	283	328	202	240
3 April	245	224	325	201	228	216	186	344	166	231	293	296	345	208	247
1 Mei	254	233	343	203	237	216	185	347	176	253	303	318	359	211	249
1 Juni	260	242	351	206	239	214	189	348	180	282	307	331	398	210	257
3 Juli	278	253	381	218	253	234	218	383	199	301	332	334	440	233	271
1 Augustus	273	253	371	216	252	228	221	373	197	301	327	323	428	228	276
31 Augustus	274	253	370	216	253	228	220	373	197	301	327	323	430	228	278
1945 2 Juli	289	256	391	223	242	187	229	326	208	399	383	390	505	259	297
1 Augustus	306	273	418	250	260	198	258	342	220	409	409	402	500	288	311
4 September	292	257	428	233	210	184	240	324	212	386	403	394	464	300	292
1 October	262	230	398	214	214	168	222	274	183	328	365	358	394	273	280

III. — OMZETTEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

TIJDVAK	BRUSSEL (*)			ANTWERPEN			BRUSSEL en ANTWERPEN	
	Aantal beursdagen	Aantal verhand. fonds. (duizenden stukken)	Verhandelde bedragen (miljoenen franken)	Aantal beursdagen	Aantal verhand. fonds. (duizenden stukken)	Verhandelde bedragen (miljoenen franken)	Aantal verh. fonds. (duizenden stukken)	Verhandelde bedragen (miljoenen franken)
1943	253	7.612	11.514	240	305	2.806	7.917	14.320
1944	167	4.666	7.231	166	192	2.252	4.858	9.483
1943 October	21	517	806	21	22	279	539	1.085
November	20	593	883	20	21	180	614	1.063
December	23	473	754	23	21	192	494	946
1944 Januari	20	405	718	20	20	224	425	942
Februari	21	433	755	21	21	264	454	1.019
Maart	23	582	877	23	23	324	605	1.201
April	18	561	867	18	19	221	580	1.088
Mei	21	547	855	21	25	261	572	1.116
Juni	22	652	1.052	21	27	278	679	1.330
Juli	21	759	1.059	21	30	305	789	1.364
Augustus (1)	21	727	1.048	21	27	375	754	1.423
1945 Juni (2)	15	398	688	18	12	242	410	930
Juli (2)	20	877	1.533	21	24	289	901	1.822
Augustus (2)	21	996	1.741	19	24	253	1.020	1.994
September	19	481	827	19	19	197	500	1.024

(*) Omvat de transacties in vast- en niet vastrendeende waarden, met uitzondering van: a) de rechtstreeksche Staatsleeningen; b) de Oorlogsschadeleening 1922; c) al de leeningen der Kolonie van 1887 tot 1937.

(1) De beurzen bleven gesloten van 1 September 1944 tot en met 3 Juni 1945.

(2) Alleen obligaties en aandelen.

IV. — NOTEERINGEN EN RENDEMENTEN VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen			
	Koers				Rendement (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddelde beurswaarde	Gemiddeld netto rendement		
	I Geunific. Schuld 4 pCt.	II Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	III Provinc., steden en gemeenten 4 pCt.	IV Nijverheids- en handels- ondernemingen 4 pCt. 4 ½ pCt.	I Geunific. Schuld 4 pCt.	II Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	III Provinc., steden en gemeenten 4 pCt.	IV Nijverheids- en handels- onderneming. 4 pCt. 4 ½ pCt.				
1943 1 October	101,—	100,10	100,37	—	104,08	3,96	4,00	3,98	—	4,32	103,75	4,29
3 November	101,85	100,30	101,29	—	105,15	3,93	3,99	3,95	—	4,28	104,31	4,26
1 December	102,—	100,80	101,62	—	104,92	3,92	3,97	3,94	—	4,29	104,58	4,26
1944 4 Januari	102,65	101,55	101,88	101,65	105,67	3,90	3,94	3,93	3,93	4,26	104,88	4,24
1 Februari	103,40	101,50	100,62	100,24	107,—	3,87	3,94	3,98	3,99	4,21	105,36	4,20
1 Maart	105,20	102,90	101,47	101,08	106,96	3,80	3,89	3,94	3,96	4,21	105,41	4,19
3 April	103,45	103,75	100,51	100,79	106,15	3,87	3,86	3,98	3,97	4,25	104,98	4,22
1 Mei	104,15	103,75	100,41	99,54	105,57	3,84	3,86	3,99	4,01	4,27	104,20	4,24
1 Juni	104,60	104,—	99,30	99,67	105,09	3,82	3,85	4,03	4,01	4,29	103,98	4,25
3 Juli	104,75	103,—	101,63	102,03	106,38	3,82	3,88	3,94	3,92	4,24	105,49	4,19
1 Augustus	106,15	103,15	102,75	101,44	108,32	3,77	3,88	3,90	3,94	4,16	106,82	4,14
31 Augustus	109,50	106,35	102,93	103,54	112,—	3,65	3,76	3,89	3,86	4,02	109,58	4,03
1945 1 Augustus	99,70	99,65	v 100,47	v 100,03	v 103,11	4,01	4,01	v 3,98	v 4,—	v 4,36	v 103,14	v 4,31
4 September	99,90	99,90	v 100,12	v 99,42	v 103,07	4,00	4,00	v 4,00	v 4,02	v 4,37	v 102,91	v 4,32
1 October	100,—	100,—	v 100,22	v 98,66	v 103,08	4,00	4,00	v 3,99	v 4,05	v 4,37	v 102,55	v 4,33

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 193

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

17

Retrospectief overzicht

(duizenden franken)

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootschappen) (Commandit. vennootschappen op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1943.....	47	136.449	135.738	667	257.829	249.369	195	1.145.545	590.283	567.992
1944.....	130	207.615	172.348	733	300.330	284.492	195	472.412	456.156	410.798
1944 eerste 8 maanden.....	31	95.420	92.103	512	241.344	236.870	109	248.764	217.879	212.006
1945 eerste 8 maanden.....	469	331.587	234.926	895	232.203	210.519	117	299.416	270.451	220.482
1944 Juni.....	2	3.800	3.800	61	25.017	25.017	10	20.024	19.651	19.651
Juli.....	6	7.335	6.511	48	16.451	15.610	15	15.340	18.205	16.205
Augustus.....	3	2.200	2.200	47	15.933	15.323	8	4.170	6.535	6.515
September.....	32	72.830	55.794	50	18.867	14.630	22	71.513	25.471	20.597
October.....	17	7.335	4.422	44	11.635	10.215	20	86.660	57.260	56.739
November.....	16	11.950	7.362	45	11.891	9.144	10	14.330	25.300	23.946
December.....	34	20.080	12.667	82	16.593	13.633	34	51.145	130.246	97.510
1945 Januari.....	32	12.300	8.412	80	26.179	24.579	3	1.705	3.515	3.263
Februari.....	36	31.959	22.515	96	22.385	20.521	6	3.560	14.665	4.013
Maart.....	61	28.494	22.614	130	34.351	30.302	19	186.030	97.460	91.276
April.....	58	24.080	16.356	90	19.836	17.756	19	37.901	29.222	20.276
Mei.....	63	40.106	27.766	108	29.571	26.101	14	7.575	14.090	9.290
Juni.....	62	57.501	43.417	129	28.168	26.536	18	42.532	36.158	27.201
Juli.....	74	60.411	45.812	130	37.040	34.380	23	10.338	53.231	46.933
Augustus.....	83	76.736	48.034	132	34.073	30.344	15	9.775	22.110	18.230

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiften	UITGIFTE- PREMIËN (1)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Nominaal bedrag	Inbreng in natura (2)		
1943.....	18	924.000	1.908.561	62.838	387.322	148.050	211.629	1.192.936
1944.....	27	636.600	1.600.701	2.832	471.804	31.793	43.567	959.991
1944 eerste 8 maanden.....	18	396.850	951.493	2.057	340.642	25.627	40.000	533.702
1945 eerste 8 maanden.....	15	308.000	1.142.241	336	359.062	2.720	11.989	600.492
1944 Juni.....	4	98.000	146.468	—	23.675	930	40.000	81.863
Juli.....	1	25.000	66.991	—	19.890	4.130	—	39.306
Augustus.....	1	2.250	26.918	557	11.474	500	—	14.871
September.....	8	239.000	356.168	200	37.997	75	3.567	288.582
October.....	1	750	76.980	—	15.909	1.216	—	55.001
November.....	—	—	49.141	125	25.485	—	—	15.092
December.....	—	—	166.919	450	51.771	4.875	—	67.614
1945 Januari.....	2	80.000	121.994	—	26.000	—	—	90.254
Februari.....	1	30.000	99.009	—	21.786	—	—	55.263
Maart.....	2	45.000	205.305	—	114.864	2.170	11.989	60.169
April.....	4	115.000	188.138	—	34.277	180	—	134.931
Mei.....	3	17.000	100.767	—	36.128	190	—	43.839
Juni.....	1	4.000	125.827	6	38.236	—	—	62.924
Juli.....	—	—	151.282	—	39.953	180	—	86.992
Augustus.....	2	17.000	149.919	330	47.818	—	—	66.120

(1) In de gestorte bedragen niet begrepen.

(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatie-uitgiften begrepen.

(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiften, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELVENNOOTSCHAPPEN

17

Detail der emissies
(duizenden franken)

AUGUSTUS 1945.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschap.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITGIFTEN		Uitgiftepremies (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE			ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)		KAPITAALS-VERBINDERINGEN (naamlooze vennoot.) (com. ven. op aandeel.) (personenvennoot. in beperk. aansprak.)					
	naamlooze en commanditaire op aandeelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhoging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal		Nomin. bedrag	waarvan con-versie leningen	Inbreng in natura		Bijvoeging van reserves (in de kapitaalsverhogingen begrepen)	Liquidaties		Samensmeltingen			
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde									naamlooze en commanditaire op aandeelen	personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Kapitaalsverhogingen	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal
							Oprichtingen van vennootsch.	Kapitaalsverhogingen	Liquidaties	Samensmeltingen													
1a Particuliere banken																							
1b Banken van openbaar nut																							
2. Verzekeringen																							
3. Financiële inrichtingen	6	16.200	5.416	2	1.350	1.350	1	3.350	1.650	330				330	1.020								
4. In-, uitvoer																							
5. Handel in metalen	2	2.100	980	2	1.375	1.375																	
6. Handel in klerst. en meubelen	6	8.080	6.227	14	3.020	2.378									3.744	870							
7. Handel in eetwaren	5	1.700	1.455	9	2.564	2.564									73	1.245			4	900			
8. Diverse handelsbedrijven	19	14.759	12.718	57	12.047	10.439	6	1.100	13.240	11.640					4.963	4.519	10.950		3	900			
9. Suikerfabrieken																			11	7.339			
10. Maalderijen																							
11. Bierbrouwerijen	4	2.510	2.510												192				1	6.002			
12. Distilleerderijen																							
13. Andere voedingsindustrieën	2	6.800	4.175												1.500								
14. Steengroeven																							
15. Kolenmijnen											1	10.000											
16. Mijnbouw																							
17. Gas																							
18. Electriciteit																							
19. Electricische constructie	1	400	400	3	475	475	2	400	325	325													
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	1	100	100	2	250	170									300	240							
21. Drukkerij, publiciteit	5	4.050	1.330	4	2.200	1.700									50				1	100			
22. Textielbedrijf	1	100	100	2	600	600	2	325	1.290	1.290	1	7.000			275	1.445							
23. Kunstmat. en ceram. materialen				4	990	982	1	3.500	3.500	3.500					25	340	1.140		1	150			
24a IJzer en staalnijverheid																380							
24b Machinebouw	9	5.380	4.964	3	624	624	1	300	1.200	240													
24c Non-ferro metalen				1	100	100									4.228	513			1	1.500			
25. Bouwbedrijf (openbare werken)	1	435	435	7	1.309	1.149										60							
26. Papierijverheid															405	289			1	1.000			
27. Plantages en kolon. vennootschapp.																							
28. Chemische nijverheid	6	5.075	2.611	2	249	174																	
29. Houtbewerkingindustrie	5	4.187	1.647	8	1.570	1.370									1.422	66							
30. Lederbereiding, riemfabrieken				1	300	300									821	319							
31. Automobielen																100			1	1.200			
32. Glas- en kristalabrieken				1	600	184	1	400	900	900						55	900						
33. Spiegelglasfabrieken																							
34. Diverse industrieën	6	2.660	1.521	5	2.050	2.050									677	1.299							
35. Spoorwegen																							
36. Buurtpoorwegen																							
37. Scheepvaart, vliegwezen	1	100	100	1	2.000	2.000										1.750							
38. Telegrafien, telefonen																							
39. Electricische tramwegen																							
40. Autobussen																							
41. Overige transportbedrijven	3	2.100	1.345	4	400	400	1	400	5	5					700	194	5						
42. Diverse andere industrieën																							
Totalen..	83	76.736	48.034	132	34.073	30.344	15	9.775	22.110	18.230	2	17.000		330	20.395	14.428	12.995		24	19.091		4	1.265

(1) Samenwerkende vennootschappen: 31 opgericht met een minimumkapitaal van fr 3.015.350; 1 ontbonden met een minimumkapitaal van fr 30.000.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

17

Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken).

AUGUSTUS 1945

OMSCHRIJVING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.						KAPITAALSVERHOOG. (naamlooze vennoot.) (command. vennoots. op aandelen) (personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		Uitgebreiden (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verlooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominaal bedrag waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Liquidaties		Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde												

1. — Naar hun geografische ligging.

België	83	76.736	48.034	132	34.073	30.344	15	9.775	22.110	18.350	2	17.000	—	330	47.818	—	19.091	—	1.265
België en buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgisch Congo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTALEN	83	76.736	48.034	132	34.073	30.344	15	9.775	22.110	18.350	2	17.000	—	330	47.818	—	19.091	—	1.265

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal.

1 miljoen en minder	66	24.511	18.515	130	30.073	26.844	9	2.175	1.920	1.920	—	—	—	—	20.798	—	5.539	—	1.265
van 1 tot 5 miljoen	15	34.475	23.194	2	4.000	3.500	5	7.400	11.390	7.530	—	—	—	330	16.722	—	7.550	—	—
van 5 tot 10 miljoen	1	6.750	4.125	—	—	—	1	200	8.800	8.800	2	17.000	—	—	10.300	—	6.002	—	—
van 10 tot 20 miljoen	1	11.030	2.203	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100 miljoen en meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTALEN	83	76.736	48.034	132	34.073	30.344	15	9.775	22.110	18.350	2	17.000	—	330	47.818	—	19.091	—	1.265

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhoogingen begrepen

VI. — LEENINGEN UITGE-
GEVEN DOOR DE OVER-
HEID EN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1)

(Langlopende leeningen door
openbare uitgifte geplaatst.)
N. B. — Voor kortlopende
leeningen, zie tabel nr 25.

VII. — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET

(Voorschotten en terugbetalingen op leeningen
aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

VIII. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (2)

18
19
20

TIJDVAK	in		TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN		TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten
	België	in het buitenland		Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
1943	6.982.000	—	1943	960.961	89.288	376.852	314.133	1943 Maandgemid.	181.132
1944	1.000.000	—	1944	1.024.816	68.923	571.819	259.964	1944 Maandgemid.	146.620
1944 Juli	—	—	1944 Juli	103.516	1.229	18.284	4.141	1944 Juli	200.285
Augustus	—	—	Augustus	244.256	828	20.346	20.613	Augustus	164.257
Septemb.	—	—	Septemb.	82.304	525	11.164	13.402	Septemb.	97.790
October	—	—	October	94.652	478	71.073	56.140	October	50.432
November	—	—	November	83.557	2.136	11.873	39.773	November	65.709
December	—	—	December	150.794	31.142	140.689	24.457	December	34.906
1945 Januari ..	—	—	1945 Januari ..	65.183	1.170	129.542	61.203	1945 Januari ..	44.900
Februari	—	—	Februari	125.770	5.653	86.641	74.188	Februari	87.906
Maart	—	—	Maart	84.837	1.455	110.901	67.903	Maart	169.998
April	—	—	April	92.538	206	37.430	52.234	April	175.374
Mei	—	—	Mei	162.688	172	42.143	25.981	Mei	187.765
Juni	—	—	Juni	138.005	168	27.823	39.295	Juni	239.378
Juli	—	—	Juli	219.457	1.657	35.654	7.784	Juli	273.410
Augustus	—	—	Augustus	144.832	813	25.981	19.192	Augustus	296.265
Septemb.	1.300.000	—	Septemb.	127.819	163	95.137	24.315	Septemb.	291.084

(1) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(2) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheek.

RIJKSFINANCIËN

I. — STAND VAN DE STAATSSCHULD

(millioenen franken)

25

AARD	31 Maart 1940	31 Dec. 1943	31 Maart 1944	30 Juni 1944	31 Maart 1945	30 Juni 1945	30 Sept. 1945
A. — Geconsolideerde schuld :							
Directe binnenlandsche schuld.....	26.184	33.840	33.808	33.665	33.335	33.763	34.233
Indirecte binnenlandsche schuld.....	8.910	8.147	8.129	8.124	8.032	8.027	7.956
	35.094	41.987	41.937	41.789	41.367	41.790	42.189
Buitenlandsche leeningen (*).....	4.936	3.709	3.688	3.688	5.068	5.066	4.909
Schulden tegenover buitenl. regeer. (*)	12.673	12.843	12.843	12.843	19.150	19.151	19.151
	17.609	16.552	16.531	16.531	24.218	24.217	24.150
B. — Schuld op halflangen termijn (1) :							
Binnenlandsche schuld	1.259	27.387	28.214	33.316	55.651	48.906	38.941
Buitenlandsche schuld (*)	1.259	27.387	28.214	33.316	55.651	48.906	38.941
C. — Schuld op korten termijn (2) :							
Binnenlandsche schuld	6.234	46.977	52.820	55.194	74.737	84.598	102.993
Buitenlandsche schuld (*)	713	400	400	400	726	726	726
	6.947	47.377	53.220	55.594	75.463	85.324	103.719
D. — Schuld op zicht (3) :							
Binnenlandsche schuld	3.384	3.059	3.059	3.059	3.059	3.059	3.059

(*) In 1943 en 1944 is het bedrag der buitenlandse schulden vastgesteld volgens de wisselkoersen te Brussel op 30 April 1940; op de andere tijdstippen is het vastgesteld volgens den wisselkoers op den aangeduiden datum. Van 1940 tot 1944 zijn de 5 1/2 pCt. leeningen 1932 en 1934 berekend op basis van 195,675 Belgische frank voor 100 Fransche nominaal kapitaal; met ingang van 31 Maart 1945 is de 5 1/2 pCt. leening 1934 berekend op basis van 2,907,75 Belgische frank voor 1.000 Fransche, nominaal kapitaal.

(1) Schatkistcertificaten met meer dan één jaar looptijd.

(2) Effecten met één jaar looptijd of minder.

(3) Op 31 Maart 1940: particulier tegoed op postchèque rekening. Daarna renteloze Schatkistbon, geëmitteerd in tegenwaarde van het particulier tegoed op postchèque rekening, per 3 Augustus 1940, datum waarop dit tegoed werd overgedragen aan de Emissiebank te Brussel, die met het beheer er van werd belast, op grond eener overeenkomst tusschen het Ministerie van Financiën, de Emissiebank te Brussel en de Nationale Bank van België. Voor dezen Schatkistbon werd geen vervaldag vastgesteld.

II. — OVERHEIDSPAPIER ONDERGEBRACHT BIJ DE NATIONALE BANK VAN BELGIË

(millioenen franken)

25

AARD	31 Maart 1940	31 Dec. 1943	31 Maart 1944	30 Juni 1944	31 Maart 1945	30 Juni 1945	30 Sept. 1945
Op ten hoogste 120 dagen :							
Schatkistcertificaten	3.075	12.108	12.821	13.591	39.613	40.652	45.738
Daarmede gelijkgesteld papier...	263	—	—	—	—	—	—
Op ten hoogste één jaar							
Op ten hoogste vijf jaar	152	(1) 579	(1) 617	(1) 604	(1) 578	(1) 550	(1) 550
Op méér dan vijf jaar	931	(2) 1.806	(2) 1.635	(2) 2.001	(2) 1.821	(2) 1.135	(2) 1.153
TOTAAL...	4.421	14.493	15.083	16.199	42.015	42.337	47.441

(1) Incl. de krachtens de wet van 19 Juli 1932 verworven effecten, hetzij 550 miljoen frank.

(2) Incl. het bedrag van den Schatkistbon overgedragen aan de Nationale Bank krachtens de wet van 27 December 1930, hetzij 500 miljoen frank.

III. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

26

Bron: Belgisch Staatsblad.

TIJDVAK	Directe belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1943.....	7.474	2.269	5.445	15.189	—
1944.....	6.937	2.035	4.600	13.572	—
1944 Juli	487	166	369	1.022	9.038
Augustus	488	165	490	1.143	10.182
September	337	134	302	773	10.955
October	452	152	196	800	11.755
November.....	300	164	269	734	12.489
December	530	206	347	1.083	13.572
1945 Januari	869	129	334	1.332	1.332
Februari	790	142	372	1.304	2.636
Maart	788	165	517	1.470	4.106
April	739	161	548	1.448	5.554
Mei	752	165	487	1.404	6.958
Juni	950	190	619	1.759	8.718
Juli	800	196	679	1.676	10.394
Augustus	778	230	750	1.753	12.152
September	728	227	878	1.831	13.983

b) Totale ontvangsten van de begrootingsjaren 1944 en 1945 vóór 31 Augustus 1945 geïnd

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

	BEGROOTINGSJAAR 1944		BEGROOTINGSJAAR 1945		AUGUSTUS 1945	
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrootingsjaar 1944	begrootingsjaar 1945
I. Directe belastingen	9.061	7.652	2.257	2.107	355	424
II. Douanen en accijnzen	2.072	2.094	1.313	1.350	—	229
waarvan douanen	168	272	69	134	—	12
accijnzen	1.757	1.815	1.181	1.209	—	195
bijzondere verbruikstaxes	131	—	59	—	—	22
III. Registratie	4.609	5.304	4.295	2.913	—	750
waarvan registratie	642	780	404	333	—	82
erfenissen	520	360	389	267	—	85
zegel en gelijkgestelde taxes	3.363	4.000	3.436	2.235	—	571
Totaal	15.742	15.050	7.865	6.370	355	1.403
Vershil t.o.v. de budgetaire ramingen	+ 692		+ 1.495			

b) Totale ontvangsten van de begrootingsjaren 1944 en 1945 vóór 30 September 1945 geïnd

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

	BEGROOTINGSJAAR 1944		BEGROOTINGSJAAR 1945		SEPTEMBER 1945	
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrootingsjaar 1944	begrootingsjaar 1945
I. Directe belastingen	9.304	7.652	2.739	2.548	244	482
II. Douanen en accijnzen	2.072	2.094	1.539	1.512	—	227
waarvan douanen	168	272	58	116	—	22
accijnzen	1.753	1.815	986	1.067	—	190
bijzondere verbruikstaxes	131	—	38	—	—	15
III. Registratie	4.610	5.304	5.173	3.275	—	878
waarvan registratie	642	780	322	292	—	78
erfenissen	520	360	303	235	—	72
zegel en gelijkgestelde taxes	3.363	4.000	2.865	2.000	—	717
Totaal	15.986	15.050	9.452	7.336	244	1.587
Vershil t.o.v. de budgetaire ramingen	+ 936		+ 2.116			

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrootingsjaar.

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in Augustus 1945

BEDRIJFSKLASSEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO UITSLAGEN		Bruto winst uitbetaald	Obligatie- schuld (1)	Bruto obligatie- coupons (2)
	opge- telde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			
(duizenden franken)										
A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België										
1a Particuliere banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verzekeringen	1	1	—	50	26	6	—	—	—	—
3. Financiële inrichtingen	13	10	3	15.372	374	406	90	30	90.276	3.094
4. Invoer, uitvoer	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	50
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in leerst. en meubelen	3	3	—	5.100	953	523	—	—	21.796	949
7. Handel in oetwaren	2	2	—	610	535	57	—	34	—	—
8. Diverse handelsbedrijven	29	20	9	44.537	10.851	2.660	2.438	616	30.800	1.232
9. Suikerfabrieken	6	4	2	72.970	34.049	3.881	183	2.310	—	—
10. Maalderijen	2	2	—	7.970	5.789	199	—	135	—	—
11. Bierbrouwerijen	2	1	1	7.502	5.370	93	44	60	3.000	150
12. Distilleerderijen	1	1	—	4.000	3.514	1.663	—	384	—	—
13. Andere voedingsindustrieën	6	4	2	9.770	4.188	1.065	1.143	495	—	—
14. Steengroeven	2	1	1	4.200	22.212	476	—	3.188	—	1.467
15. Kolnmijnen	2	—	2	62.500	4.112	—	—	4.520	—	8.075
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit	2	2	—	35.000	20.831	4.827	—	3.379	136.377	6.167
19. Electricische constructie	2	1	1	8.509	8.296	191	3.427	60	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	3	3	—	1.300	3.329	1.440	—	600	1.004	30
21. Drukkerij, publiciteit	2	1	1	1.380	13	6	8	—	—	—
22. Textielbedrijf	5	4	1	32.300	1.392	672	1.176	175	42.976	1.848
23. Kunstmat. en ceram. materialen	5	4	1	22.810	8.785	230	—	474	—	—
24a IJzer en staalnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	24.671	1.106
24b Machinebouw	4	2	2	14.840	750	252	203	120	—	—
24c Non-ferro metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	370	22
25. Bouwbedrijf (openbare werken)	1	—	1	1.171	130	—	16	—	—	—
26. Papiernijverheid	2	2	—	30.367	5.388	1.155	—	—	—	—
28. Chemische nijverheid	3	3	—	3.000	1.103	438	—	245	62.229	2.581
29. Houtbewerkingindustrieën	2	2	—	5.030	712	350	—	154	—	—
30. Leerbereiding, riemfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	41	2
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glas- en kristalabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33. Spiegelglasfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse industrieën	5	3	2	6.230	1.568	235	182	15	122	5
35. Spoorwegen	1	—	1	1.816	5.360	—	2.630	—	—	—
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart, vliegwozen	2	1	1	525	1.443	262	1	125	—	—
38. Telegraf, telefoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Overige transportbedrijven	1	1	—	50	16	—	—	—	—	—
42. Diverse andere industrieën	2	—	2	50	127	—	194	—	—	—
TOTAAL...	111	76	35	399.460	127.310	21.087	19.994	8.997	424.204	17.631
B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo										
1. Banken, financiële vennootschappen	1	1	—	7.200	31.959	7.239	—	4.062	10.631	426
2. Handelsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Landbouwvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	200
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	1	1	—	7.200	31.959	7.239	—	4.062	14.631	626
C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland										
1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	1	—	1	4.800	326	—	11	—	—	—
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plantages en koloniale vennootschap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	2.305	115
TOTAAL...	1	—	1	4.800	326	—	11	—	2.305	115
Indtotaal...	113	77	36	411.460	159.595	28.326	20.005	13.059	441.140	18.372

(1) De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen; daarenboven, sedert Mei 1940, op enkele uitzonderingen na, omvatten deze cijfers slechts de in België, in Belgische franken uitgegeven leningen.

(2) Daarenboven werd er gedurende de maand Augustus 1945 betaalbaar gesteld:

(in duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleningen (geconsolideerde en op halflangen termijn)	476.722
Coupons van leningen van de Kolonie	741
Coupons van leningen van provincien en gemeenten	28.585
Coupons van verscheidene leningen	41.168

Totaal... 545.196

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg)

Retrospectief overzicht

30

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatieschuld (1) (*)	Bruto obligatiecoupons (*)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(duizenden franken)										
1943	7.314	5.559	1.755	40.558.416	13.329.725	2.860.243	485.459	1.576.821	6.509.343	287.302
1944	6.986	5.106	1.880	41.046.157	12.964.059	2.273.915	948.419	1.195.239	7.019.017	302.284
1944 8 eerste maanden.....	5.116	3.823	1.293	27.903.000	9.590.223	1.741.875	366.500	941.590	5.002.088	215.589
1945 8 eerste maanden.....	4.368	2.812	1.556	25.821.557	8.474.239	1.086.613	174.596	634.595	5.523.379	229.377
1944 Juni	541	404	137	2.413.863	618.342	184.911	22.585	84.138	525.897	23.027
Juli	327	239	88	2.021.711	968.730	114.927	37.885	62.768	1.064.348	44.639
Augustus	143	113	30	469.526	176.435	28.306	8.562	16.323	347.037	14.840
September	169	123	46	825.944	145.909	44.899	18.693	18.846	431.775	18.712
October	369	259	110	3.795.221	847.545	125.233	146.313	81.762	836.375	34.637
November	200	128	72	3.421.673	1.000.234	77.898	323.133	37.883	255.044	11.463
December	175	117	58	1.940.750	567.752	84.387	48.795	41.139	493.735	21.883
1945 Januari	73	53	20	412.781	129.349	29.512	14.615	12.707	1.080.318	44.544
Februari	132	88	44	285.814	117.682	13.171	5.270	2.517	523.210	21.942
Maart	977	657	320	4.908.809	2.304.342	195.936	135.778	123.782	414.479	17.930
April	1.349	883	466	7.761.926	1.613.730	34.336	436.874	148.708	902.643	36.965
Mai	971	608	363	7.461.307	2.565.115	336.311	345.107	195.327	385.557	16.287
Juni	484	308	176	2.681.402	758.056	171.358	101.752	99.213	597.226	25.378
Juli	269	158	111	1.898.058	826.370	77.763	115.195	39.282	1.178.806	47.959
Augustus	113	77	36	411.460	159.595	28.326	20.005	13.059	441.140	18.372

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de in aanmerking genomen leeningen op andere vennootschappen dan deze waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

(*) Sedert Mei 1940, enkele uitzonderingen niet te na gesproken, bevatten de getallen nog slechts de in België, in Belgische franken geëmitteerde leeningen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes (Netto spaarbedrag)

(duizenden franken)

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak (1)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1942	2.258.689	1.418.174	840.515	12.798.936	6.191.105
1943	4.341.744	1.426.973	2.914.771	16.093.692	6.333.807
1944 Juli	368.274	121.425	246.849	18.194.976	
Augustus	386.786	119.341	267.445	18.462.421	
September	338.903	79.392	259.511	18.721.932	
October	325.221	70.492	254.729	18.976.661	
November	132.026	162.388	— 30.362	18.946.299	
December	207.026	209.366	— 2.340	19.422.069	
1945 Januari	225.714	118.811	106.903	19.528.972	
Februari	229.273	114.765	114.508	19.643.480	
Maart	225.626	133.757	91.869	19.735.349	
April	215.914	120.898	95.016	19.830.365	
Mai	212.232	118.651	93.581	19.923.946	
Juni	334.565	161.730	172.835	20.096.781	
Juli	399.582	190.975	208.607	20.305.388	
Augustus	361.040	172.419	188.621	20.494.009	
September	296.326	169.482	126.844	20.620.853	

(1) De tegoeden op 31 December 1942, 1943 en 1944 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas

(duizenden franken)

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeoördend)	Totaal	
1942	293.458	56.815	20.333	370.607	
1943	316.620	62.382	21.218	400.220	
1944 Juli	22.193	5.646	4.612	86.497	
Augustus	16.396	6.030			
September	26.799	3.794	4.125	88.458	
October	23.500	5.176			
November	22.942	5.591			
December	20.877	6.245			
1945 Januari	20.897	5.759	4.233	91.083	
Februari	21.525	5.334			
Maart	24.013	9.322			
April	26.392	7.950			
Mai	21.787	8.880			3.850
Juni	21.176	10.516			
Juli	19.843	10.120			
Augustus	22.072	9.820			

LOOP DER ZAKEN

I. — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

35

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (1)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL		
	HOOFDBANK, BIJBANK EN AGENTSCHAP.			HOOFDBANK			CONTANT		
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekenende stukken (duizenden)	Verrekenende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekenende stukken (duizenden)	Verrekenende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (2)
1943 Maandgemiddelde	38 (3)	114	48.181	57	39.759	4,86	21	731 (3)	2.246
1944 Maandgemiddelde	33 (3)	86	48.020	42	39.684	6,57	21 (4)	709 (5)	2.152 (4)
1944 Juli	38	100	54.639	48	47.145	—	20	708	2.544
Augustus	38	98	59.551	48	49.947	—	21	709	3.193
September	38	39	26.134	21	21.790	3,77	—	—	—
October	38	39	27.465	19	23.071	—	—	—	—
November	38	47	35.587	20	26.033	—	—	—	—
December	38	66	31.299	29	23.410	6,57	—	—	—
1945 Januari	38	71	31.224	30	25.132	—	—	—	—
Februari	38	72	34.941	29	28.978	—	—	—	—
Maart	38	87	47.031	35	39.367	6,23	—	—	—
April	38	84	45.844	34	38.341	—	—	—	—
Mei	38	80	46.545	33	38.965	—	—	—	—
Juni	38	93	64.334	42	53.443	6,49	19	830	1.850
Juli	38	99	81.087	44	69.409	—	20	852	2.802
Augustus	38	102	86.039	45	74.757	—	21	985	2.820
September	38	106	84.415	47	72.064	—	19	991	2.100

(1) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekenende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen

(2) De aankopen of de verkoopen zijn maar éénmaal geteld.

(3) Op 31 December.

(4) Gemiddelde der eerste acht maanden.

(5) Op 31 Augustus.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken)

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't eind van het tijdvak	Totaal tegoed (Daggemiddelde)	Tegoed van particulieren	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Voorrichtingen zonder gebruik van specie pCt.	Omloopsnelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1943 Maandgemiddelde	(1) 495.566	8.581	6.380	5.829	19.770	5.733	19.770	51.101	88	2,91
1944 Maandgemiddelde	(1) 508.868	10.836	8.334	5.421	16.723	5.069	16.723	43.934	88	2,24
1944 Juli	500.812	10.921	8.210	4.873	15.956	5.245	15.956	42.030	87	1,83
Augustus	501.230	10.583	8.277	5.427	17.745	5.690	17.745	46.607	88	2,13
September	501.628	10.896	8.079	3.241	10.334	2.853	10.334	26.762	88	1,26
October	502.887	10.780	8.274	3.336	15.070	3.045	15.070	36.521	92	—
November	505.318	12.564	10.377	5.757	11.533	3.332	11.533	32.155	82	2,20
December	508.568	12.849	10.013	4.401	15.238	4.943	15.238	39.820	89	2,58
1945 Januari	514.282	13.486	10.842	5.340	16.456	4.440	16.456	42.752	89	2,25
Februari	517.807	14.031	11.394	4.677	15.237	4.137	15.237	39.288	88	2,22
Maart	521.288	15.323	12.303	7.288	25.563	6.131	25.563	64.546	91	2,73
April	524.536	16.119	13.185	7.745	23.637	6.557	23.637	61.575	91	2,76
Mei	527.611	16.797	13.280	6.188	24.096	6.322	24.096	60.701	90	2,62
Juni	531.253	17.474	14.446	9.141	30.095	7.406	30.095	76.737	91	2,79
Juli	534.588	18.290	15.042	9.148	27.932	8.236	27.932	73.245	90	2,60
Augustus	538.142	18.379	14.983	7.670	30.551	8.443	30.551	77.210	90	2,75
September	541.682	18.541	14.571	8.844	28.232	7.742	28.232	73.051	89	2,50

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-naand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch toecod.

PRODUCTIE

I. — PRODUCTIE DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

Bron: Mijnwezen

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN								Gemidd. aantal extractie-dagen	Voorraad op 't eind der maand (duiz. tonnen) (3)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS AANWEZIG		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. tonnen)							
	onder-grondsche	onder- en boven-grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	TOTAAL		
1939 Maandgemiddelde	90.115	128.702	379	354	659	460	603	(2) 2.487	24,1	(1) 1.320
1943 Maandgemiddelde	81.748	122.390	342	264	476	320	577	1.979	27,1	(1) 512
1944 Maandgemiddelde	58.109	94.326	124	129	277	189	406	1.125	22,9	(1) 489
1944 Juli	58.644	95.233	94	97	287	186	510	1.175	26,4	801
Augustus	56.290	93.045	54	68	237	174	462	995	24,6	722
September	29.417	57.650	16	17	63	41	36	173	8,2	632
October	42.642	75.028	86	97	130	149	176	688	20,4	687
November	50.261	85.255	158	131	259	143	283	974	22,8	582
December	52.787	88.624	203	164	277	151	297	1.092	23,7	489
1945 Januari	50.449	84.408	203	126	253	166	289	1.037	23,4	413
Februari	54.172	88.942	193	151	251	171	305	1.072	22,5	384
Maart	54.907	90.880	260	200	329	197	336	1.322	26,6	358
April	52.098	87.566	194	161	289	139	251	1.034	21,8	384
Mei	52.504	87.168	108	107	249	151	304	920	18,6	306
Juni	54.615	90.010	236	171	312	193	379	1.291	25,6	271
Juli	55.970	91.165	189	151	254	171	375	1.140	22,5	247
Augustus	60.510	96.356	199	179	291	157	441	1.267	24,1	252
September	69.369	106.308	228	191	320	201	469	1.409	24,7	267

(1) Op 31 December.

(2) De productiecijfers voor de mijnen van het Naamsche bekken worden niet langer afzonderlijk opgegeven, doch verdeeld over de productie van het bekken van Luik en van dit van Charleroi.

(3) De schlamms inbegrepen.

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tonnen)				
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1939 Maandgemiddelde	431	3.757	127	814	(1) 44	256	253	6,2	184	2,6
1943 Maandgemiddelde	367	3.716	84	649	(1) 32	136	133	4,4	101	1,3
1944 Maandgemiddelde	170	3.287	37	504	(1) 12	59	50	2,2	37	0,5
1944 Juli	136	2.951	18	354	11	30	16	1,3	14	0,3
Augustus	165	2.905	18	357	13	36	32	1,7	15	0,3
September	72	3.035	12	386	8	5	1	0,6	2	—
October	73	2.998	36	497	9	19	10	2,0	9	0,3
November	95	2.959	42	483	12	26	21	2,3	10	0,3
December	91	2.943	55	479	12	30	9	2,6	16	1,3
1945 Januari	95	2.866	50	470	9	23	8	2,1	16	1,8
Februari	65	2.742	62	490	5	13	10	2,7	15	0,7
Maart	120	2.776	72	489	7	19	14	3,1	26	0,4
April	138	2.822	52	469	12	40	30	3,1	34	1,2
Mei	129	2.857	45	466	11	47	37	2,1	31	0,9
Juni	155	2.849	66	495	11	54	52	2,1	50	1,7
Juli	178	2.866	53	509	13	63	56	2,0	49	1,6
Augustus	179	2.939	51	455	15	73	68	2,4	58	1,7
September	186	2.934	58	456	16	80	76	10,0	59	1,9

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES

Bron: Ministerte van Financiën, Douanen en Actijnzen

56

TIJDVAK	SUIKER				BIER-BROUWERIJEN	DISTILLERIJEN	LUCIFERS				
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffineerde suiker) eind der maand (tonnen)	In consumptie gebracht			Hoeveelheden aangegeven meel (tonnen)	Voortgebrachte alcohol (hectolijters)	Fabricage	Verbruik	Uitvoer
	Ruwe suiker	Geraffineerde suiker									
1939 Maandgemiddelde	20.506	19.260	97.211	19.883	(1) 15.042	38.572	5.000	2.108	3.038		
1943 Maandgemiddelde	19.393	10.041	71.637	15.052	1.763	4.306	2.775	2.250	548		
1944 Maandgemiddelde	14.994	10.238	87.149	15.724	2.072	5.508	2.200	1.839	308		
1944 Juli	—	9.457	45.627	15.610	2.209	3.733	2.221	1.908	1.233		
Augustus	—	7.346	34.527	8.460	2.463	3.646	2.145	2.012	178		
September	—	5.832	26.662	8.423	2.243	1.581	1.607	901	—		
October	30.339	10.879	40.876	14.362	2.087	3.824	1.705	1.098	—		
November	103.099	17.008	122.984	16.659	1.965	3.736	1.790	1.575	—		
December	45.717	14.992	147.075	21.423	2.499	8.983	1.383	1.685	394		
1945 Januari	1.280	9.927	128.676	20.046	2.276	12.803	1.206	1.392	18		
Februari	3.003	8.734	110.117	17.835	2.116	10.896	1.749	2.642	50		
Maart	146	11.810	88.286	21.620	2.739	5.019	2.066	2.245	303		
April	184	9.039	73.833	14.319	3.080	14.014	2.255	2.221	76		
Mei	11	8.038	56.233	17.290	3.729	5.075	1.733	1.666	332		
Juni	—	8.914	38.317	20.312	4.213	7.148	2.255	2.063	205		
Juli	—	8.376	23.256	15.076	4.704	8.855	2.405	2.002	540		
Augustus	—	8.455	13.667	14.907	4.884	26.237	2.255	1.621	269		
September	33	7.432	3.788	12.310	6.958	12.585	2.398	2.171	389		

(1) Met inbegrip van de productie van het Groothertogdom Luxemburg.

III. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kW. en meer) Bron: Ministerie van Openbare Werken. - Centrale Dienst voor Electriciteit en Electromechanica.							PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron: A. C. E. I. B.	
	Aantal centrales	Productie (duizenden kWh.)						Totale productie (duizenden kWh.)	Gemiddelde dagproductie (miljoenen kWh.)
		Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeente- regioën	Vlottende centrales	Totaal		
1943 Maandgemiddelde	(1) 327	217.412	170.312	15.522	18.363		421.609	151.413	5,00
1944 Maandgemiddelde	(1) 325	178.857	106.008	11.123	13.023		309.011	96.659	3,84
1944 Juni	323	147.969	80.803	10.624	5.925		245.321	75.722	3,03
Juli	323	154.568	92.448	9.003	6.227		262.246	86.695	3,57
Augustus	323	160.054	98.982	9.295	7.296		275.627	90.150	3,70
September	323	113.644	51.790	7.251	10.847		183.532	43.210	1,66
October	323	149.610	88.564	11.529	9.731		259.434	78.986	2,92
November	325	173.093	97.260	11.924	9.709		291.986	89.704	3,70
December	325	201.135	101.324	11.951	11.090		325.500	93.137	3,72
1945 Januari	323	193.515	96.222	9.586	7.105	591	307.019	88.108	3,62
Februari	324	162.595	82.585	8.501	6.541	21.814	282.035	73.257	2,82
Maart	324	205.218	95.895	10.102	12.238	35.610	359.063	85.521	3,52
April	324	201.917	85.510	10.014	12.636	36.541	346.648	74.191	2,97
Mei	324	201.854	81.236	10.675	12.139	34.601	340.508	73.039	2,80
Juni	324	215.321	99.154	11.394	14.727	16.460	357.056	85.235	3,41
Juli	323	234.615	102.060	12.025	15.549	7.601	371.840	93.820	3,84
Augustus	322	215.784	112.252	13.672	16.118		397.806	98.236	3,78

(1) Aan het eind van het jaar.

IV. — GASDISTRIBUTIE (1)

Bron: Ministerie van Openbare Werken.

(duizenden kubieke meters)

TIJDVAK	Gemeente-regioën		Gasverdelingsmaatschappijen		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen, die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden	Totaal
	zelfproducent (geheel of ten deele) van het gas dat zij verdelen	die het gas, dat zij verdeelen, aankopen	zelfproducent (geheel of ten deele) van het gas dat zij verdelen	die het gas, dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk aankopen		
	(voortgebr. gas)	(aangekocht gas)	(voortgebr. gas)	(aangekocht gas)		
1943 Maandgemiddelde	5.310	394	3.213	46.886	14.665	70.468
1944 Maandgemiddelde	3.639	153	2.418	23.406	3.099	32.716
1944 October	3.513	147	1.960	9.695	272	15.587
November	2.899	76	2.315	13.455	631	19.376
December	3.301	—	2.027	12.514	1.307	19.140
1945 Januari	2.670	165	2.074	14.379	1.198	20.486
Februari	2.340	21	2.201	7.309	378	12.338
Maart	2.881	204	2.796	17.883	1.880	25.644
April	3.191	171	2.482	21.889	2.283	30.016
Mei	3.765	132	2.296	19.898	2.796	28.887
Juni	3.237	199	2.163	22.806	4.536	32.941
Juli	3.920	324	2.926	25.124	5.304	37.578
Augustus	4.303	268	3.063	24.434	4.939	37.057
September	3.871	227	3.081	27.482	5.183	39.844

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de cokesfabrieken der mijn-, metaal-, chemische en andere bedrijven die het zelf verbruiken.

VERBRUIK (*)

I. — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

(Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100.)

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						WINKELS MET BIJHUIZEN		COÖPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikel en andere		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944
Augustus	66	68	142	189	203	196	148	122	45	58	95	86	40	35
September	104	83	139	506	206	184	148	128	46	54	95	80	48	38
October	163	125	146	406	254	284	139	141	47	73	91	100	53	44
November	101	97	126	73	268	335	138	111	45	79	93	97	48	46
December	108	113	150	91	296	412	178	113	49	72	122	101	58	59
	1944	1945	1944	1945	1944	1945	1944	1945	1944	1945	1944	1945	1944	1945
Januari	73	95	145	96	204	254	162	113	48	78	120	94	62	61
Februari	105	129	160	237	232	276	159	122	48	84	116	99	47	59
Maart	104	125	155	173	289	313	166	144	55	95	122	132	55	61
April	92	111	142	124	185	220	134	136	49	81	107	123	41	60
Mei	94	121	98	143	140	390	125	140	54	86	102	145	45	63
Juni	68	176	92	206	133	285	149	161	62	83	110	153	43	81
Juli	72	206	105	227	155	576	131	175	61	84	92	160	40	99

(*) Voor het verbruik van suiker en lucifers, zie tabel nr 56.

II. — TABAKVERBRUIK
(Productie en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak
	(miljoenen stukken)			(tonnen)
1943	101	208	1.889	4.408
1944	74	181	2.070	3.944
1942 4 ^o trimester	28	57	654	1.764
1943 1 ^o id.	28	54	480	1.264
2 ^o id.	22	48	378	983
3 ^o id.	25	49	484	952
4 ^o id.	26	57	547	1.209
1944 1 ^o id.	22	58	687	1.066
2 ^o id.	23	46	521	947
3 ^o id.	16	39	487	954
4 ^o id.	13	38	375	977
1945 1 ^o id.	19	42	437	1.004
2 ^o id.	23	61	677	1.547
3 ^o id.	32	71	658	1.607

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND (*)

67

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1943 Maandgemiddelde	14.077	307	16.993	367	723
1944 Maandgemiddelde	10.874	309	12.566	1.279	802
1944 Juli	9.291	237	14.837	762	586
Augustus	9.694	205	11.746	547	1.361
September	2.763	151	1.954	258	346
October	12.645	326	9.021	1.890	1.983
November	25.823	711	10.884	3.118	2.008
December	14.510	616	7.111	2.482	830
1945 Januari	7.876	372	5.669	2.754	208
Februari	8.420	188	8.069	2.247	206
Maart	8.902	169	13.347	2.534	115
April	9.400	149	14.575	3.043	452
Mei	6.427	185	17.351	3.316	1.120
Juni	5.905	122	16.692	2.649	366
Juli	11.204	143	17.329	3.307	647
Augustus	18.628	132	19.353	2.679	1.501
September	12.374	196	10.762	2.190	2.248

(*) Sedert Maart 1943, 12 slachthuizen — dit van Brussel wordt op dezen datum geschorst

VERVOER

BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven
(miljoenen franken).

70

TIJDVAK	REIZIGERS		ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGSCOEFFICIENT
	Aantal (duizenden)	Reizigers- km. (miljoenen)	Reizigers en bagage	Goederen	Diverse	Totaal			
1943 Maandgemiddelde	16.457	531	122,9	117,9	12,9	253,7	353,0	— 99,3	139,17
1944 Maandgemiddelde	8.929	277	58,5	47,7	12,0	118,2	(1) 325,9	— 207,7	275,76
1944 Mei	7.206	228	29,9	17,0	7,3	54,2	315,8	— 261,6	582,68
Juni	5.023	157	24,9	20,3	5,0	50,2	352,7	— 302,5	702,81
Juli	4.973	150	37,8	31,2	11,1	80,1	388,7	— 308,6	484,99
Augustus	4.616	140	31,1	29,5	6,7	67,3	345,6	— 278,3	513,50
September	4.060	116	28,0	9,1	8,9	46,0	342,2	— 296,2	744,14
October	6.741	186	40,2	26,9	6,5	73,6	363,4	— 289,8	493,97
November	6.576	184	36,1	40,7	6,5	83,3	440,7	— 357,4	528,86
December	7.023	196	45,2	40,3	34,7	120,3	291,2	— 170,9	242,05
1945 Januari	8.402	238	50,7	31,8	11,4	93,9	244,9	— 151,0	260,73
Februari	7.978	222	56,5	61,8	7,2	125,5	256,2	— 130,7	204,13
Maart	10.819	301	77,2	77,3	17,9	172,4	258,9	— 86,5	150,17
April	12.616	360	95,1	67,6	8,8	171,5	243,0	— 71,5	141,69
Mei	13.445	378	108,4	74,7	6,0	189,1	212,4	— 23,3	112,34
Juni			118,4	105,5	7,6	231,6	215,9	+ 15,7	93,23
Juli			151,4	121,4	9,5	282,2	264,4	+ 17,8	93,68

(1) Het maandgemiddelde der uitgaven 1944 is niet het gemiddelde der 12 maandelijksche posten, want van September tot November dient een bedrag afgetrokken van fr 425.800.000 uitgaven, die door den Staat werden gedekt als kosten voor het Geallieerd vervoer. Daarenboven werden van het bedrag der uitgaven voor December reeds fr 224.200.000 uitgaven, die door den Staat om dezelfde reden werd gedekt, afgetrokken.

De gezamenlijke tusschenkomst van den Staat bedraagt dus fr 425.800.000 + 224.200.000 = fr 650.000.000.

b) Vervoer der voornaamste zware goederen. — Gezamenlijk verkeer (1)

TIJDVAK	Ton.kilom. (miljoenen)	(duizenden tonnen)											Nation. Maat- schappij der Buurt- spoor- wegen
		Totaal	Landbouw- en voedingsproducten	Brandstoffen	Erisen	Metaalwaren	Bouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven, zand, kiezel en aardes	Textiel, leerlooier-, kleeding	Chemische en artsenijkundige producten	Nijverheidsretten en oliën, petroleum, teer	Verschiende	
1943 Maandgemiddelde...	255	3.260	339	1.425	408	205	267	256	28	109	32	191	8.526
1944 Maandgemiddelde...	91	1.273	215	582	112.	80	92	64	7	40	11	70	6.304
1944 Januari	196	2.435	200	951	302	215	224	171	26	116	28	202	7.307
Februari	202	2.355	205	1.020	314	190	198	134	20	95	28	151	7.245
Maart	217	2.576	229	1.094	372	208	208	143	22	102	27	166	8.353
April	102	1.252	164	483	235	65	109	65	9	41	10	70	7.249
Mei	35	570	62	352	34	19	50	16	1	10	4	22	6.089
Juni	35	619	52	430	22	32	31	19	2	12	4	15	6.232
Juli	57	999	116	622	28	69	59	28	3	38	6	30	7.001
Augustus	57	940	109	558	35	60	60	35	1	31	6	45	5.536
September	11	218	71	98	4	11	8	9	1	5	1	10	1.339
October	48	881	367	366	1	22	36	36	1	11	5	36	4.287
November	73	1.318	661	445	1	32	60	57	1	9	7	47	7.833
December	65	1.113	340	570	2	33	57	52	1	10	7	41	7.182
1945 Maart	99	1.497	178	884	24	56	143	80	7	24	16	85	6.730
Juni	120	1.772	139	863	35	97	181	218	8	40	30	161	6.976

(1) Militair vervoer niet inbegrepen.

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN (1)

N. B. — Daar de gegevens van deze statistiek uitsluitend werden ontleend aan de douaneinklarings ondertekend door in- en uitvoerders, kon geen rekening gehouden worden met deze transacties die in verband met de omstandigheden door het Bestuur der Douanen niet konden worden opgenomen.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (miljoenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER (+) OF UITVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN %	
	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- middelen on dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver- munt				Totaal
INVOER (1).														
1938 Maandgemid. .	0,7	314,3	2.249,6	54,5	2.619,1	2,3	389,8	1.046,4	444,6	39,3	1.922,4	734		
1939 Maandgemid. .	0,5	311,5	2.115,2	52,6	2.479,8	1,9	334,1	896,0	386,8	33,8	1.652,6	666		
1945 Februari	—	5,4	53,9	3,5	62,8	—	13,6	20,7	28,4	—	62,7	999		
Maart	—	22,3	40,2	5,2	67,7	—	65,1	159,7	62,1	—	286,9	4.242		
April	0,1	25,9	81,2	8,2	115,4	1,2	203,9	537,7	100,5	—	843,3	7.309		
Mei	—	30,4	53,3	2,0	85,7	—	77,8	345,7	87,1	—	510,6	5.961		
Juni	—	82,7	254,7	7,3	344,7	0,3	185,8	631,8	154,1	—	972,0	2.820		
Juli	—	165,2	445,5	11,4	622,1	0,7	330,1	623,1	218,7	—	1.172,6	1.885		
Augustus	—	374,7	528,0	19,6	922,3	0,1	594,2	629,2	299,5	—	1.523,0	1.651		
September	—	171,1	774,2	16,4	961,7	0,7	404,7	959,8	329,0	—	1.649,2	1.762		
UITVOER (1).														
1938 Maandgemid. .	0,5	50,3	1.431,1	348,9	1.830,8	5,5	94,3	815,1	871,7	19,2	1.805,8	986	- 116,6	93,9
1939 Maandgemid. .	0,4	34,3	1.428,2	358,1	1.821,0	4,4	66,5	802,7	924,8	16,9	1.815,3	999	+ 102,7	109,8
1945 Februari	—	0,5	25,3	1,5	27,3	0,3	8,0	12,5	12,3	—	33,1	1.213	- 29,6	52,8
Maart	—	5,2	30,6	2,0	37,8	1,6	22,0	25,2	43,3	—	92,1	2.436	- 194,8	32,1
April	—	5,5	32,8	2,0	40,3	0,5	36,9	33,7	44,9	—	116,0	2.876	- 727,3	13,8
Mei	0,1	0,8	46,1	7,0	54,0	10,0	7,3	36,4	72,8	—	126,5	2.341	- 384,1	24,8
Juni	0,4	1,1	66,6	7,6	75,7	25,5	10,4	81,5	69,4	—	186,8	2.408	- 785,2	19,8
Juli	—	3,8	90,8	10,6	105,2	7,1	38,6	85,3	101,8	—	232,8	2.210	- 939,8	19,2
Augustus	0,2	2,7	120,1	15,6	138,6	14,1	20,7	146,0	174,1	0,4	355,3	2.565	- 1167,7	38,5
September	0,1	4,2	180,6	19,0	203,9	13,2	23,6	261,6	202,3	—	500,7	2.455	- 1193,5	29,5

(1) Van Januari tot April: België alleen

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935)

76

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (2)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (2)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER (1).								
1938 Maandgemiddelde	2.038	536	56	2.630	911	522	430	1.931
1939 Maandgemiddelde	1.924	505	51	2.480	788	448	381	1.653
1945 Februari	44	18	1	63	23	19	21	63
Maart	50	16	2	68	140	94	53	287
April	54	55	6	115	462	266	115	843
Mei	63	21	2	86	277	136	97	511
Juni	263	76	6	345	570	238	163	972
Juli	526	87	9	622	611	325	236	1.173
Augustus	748	158	16	922	873	325	324	1.523
September	782	160	20	962	850	412	401	1.691
UITVOER (1).								
1938 Maandgemiddelde	920	773	140	1.834	366	777	656	1.810
1939 Maandgemiddelde	882	808	131	1.821	329	837	641	1.815
1945 Februari	21	5	1	27	7	15	11	33
Maart	31	5	2	38	32	23	37	92
April	30	8	2	40	46	24	46	116
Mei	44	6	4	54	30	36	60	126
Juni	57	15	3	76	48	59	80	187
Juli	83	16	6	105	33	83	117	238
Augustus	101	30	8	139	73	87	194	355
September	136	60	8	204	109	153	239	501

(1) Van Januari tot April: België alleen.

(2) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID

AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOOZEN

81

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal week-dagen	Voor het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											
Daggemiddelde van de maand													
1945 Januari	—	—	24	290.629	39.089	29.618	63.622	82.193	38.567	28.188	4.887	1.757	2.692
Februari	—	—	24	233.451	31.334	25.187	48.488	70.331	29.803	21.763	3.302	1.641	1.600
Maart	—	—	24	165.749	23.704	13.817	38.282	52.411	18.939	14.493	2.387	1.113	602
April	—	—	29	131.906	19.220	9.668	36.512	39.552	13.208	10.846	2.044	498	357
Mei	—	—	22	129.268	18.301	7.950	37.871	40.106	12.134	10.771	1.680	162	291
Juni	—	—	24	124.564	20.526	7.112	36.794	39.177	11.688	7.383	1.534	125	225
Juli	—	—	29	118.710	20.774	6.656	35.434	37.966	10.174	6.302	1.550	77	240
Augustus	—	—	22	117.619	20.498	6.317	36.303	35.661	10.328	6.698	1.464	66	262
September	—	—	30	113.288	23.671	5.552	31.325	36.753	9.256	5.196	1.258	57	220
Daggemiddelde van de week													
1945 Mei	6	12	5	126.716	17.824	8.147	37.179	38.230	12.098	11.067	1.648	192	331
	13	19	6	128.095	18.065	7.754	36.939	39.513	12.008	11.631	1.718	146	321
	20	26	5	132.133	18.100	8.077	38.898	41.892	12.167	10.881	1.688	154	276
	27	2	6	130.129	19.217	7.824	38.467	40.791	12.265	9.507	1.668	155	235
Juni	3	9	6	128.569	19.712	7.470	38.109	40.375	13.028	7.938	1.527	159	251
	10	16	6	126.012	20.176	7.344	37.783	39.644	11.571	7.565	1.535	134	260
	17	23	6	122.833	21.173	7.095	36.597	37.977	11.195	6.976	1.507	110	203
	24	30	6	120.845	21.042	6.538	34.686	38.712	10.958	7.053	1.569	99	188
Juli	1	7	6	122.816	20.680	6.612	36.707	39.680	10.527	6.802	1.537	87	184
	8	14	6	117.967	20.200	6.344	36.041	36.695	10.143	6.694	1.578	83	189
	15	21	5	116.268	19.253	6.600	35.361	36.950	10.012	6.157	1.639	77	233
	22	28	6	123.235	21.060	6.978	35.307	40.907	10.897	6.194	1.528	75	289
	29	4	6	115.242	20.356	6.745	35.756	35.599	9.290	5.664	1.469	62	301
Augustus	5	11	6	118.848	21.064	6.125	38.407	35.643	9.794	6.022	1.439	68	296
	12	18	4	126.914	22.875	7.055	37.224	37.282	11.900	8.632	1.558	68	320
	19	25	6	112.864	19.550	6.100	34.453	34.589	9.971	6.412	1.455	62	272
	26	1	6	111.852	18.505	5.990	35.128	35.130	9.646	5.725	1.413	66	249
September	2	8	6	114.596	21.411	5.812	32.467	38.560	9.146	5.562	1.344	69	225
	9	15	6	112.689	22.954	5.606	30.743	37.059	9.143	5.606	1.302	59	217
	16	22	6	113.868	24.139	5.420	31.492	36.594	9.352	5.314	1.283	60	214
	23	29	6	115.098	25.437	5.479	32.021	36.228	9.554	4.852	1.240	52	235
	30	6	6	110.191	24.414	5.442	29.904	35.326	9.084	4.648	1.120	43	210

BANKSTATISTIEKEN
I. — **BELGIË**
WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË
(millioenen franken)
ACTIVA

	26-7-1945	2-8-1945	9-8-1945	16-8-1945	23-8-1945	30-8-1945	6-9-1945	13-9-1945	20-9-1945	27-9-1945
Goudvoorraad	20.726	20.726	20.726	20.726	20.726	20.725	19.933	19.933	19.933	19.933
Onbeschikbaar goudsaldo na herwaardeering van den goudvoorraad (Besluitwet n° 5 van 1-5-1944)	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
<i>Totaal van den goudvoorraad</i>	31.219	31.219	31.219	31.219	31.219	31.218	30.426	30.426	30.426	30.426
Buitenlandsche deviezen { op zicht	1.513	1.436	1.985	2.037	1.862	1.143	1.355	1.631	1.476	1.499
{ op termijn	2.797	2.797	1.914	1.914	1.914	2.621	2.621	2.232	2.453	2.441
Papier in Belgische franken op het buitenland	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Papier op België { Handelspapier	206	220	222	219	214	234	223	231	244	262
{ Uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door den Staat gewaarborgd zijn	121	121	121	121	121	121	121	121	121	121
Voorschotten op overheidsfondsen	164	210	195	217	196	189	264	175	199	252
Deel- en pasmunt	447	405	362	360	358	317	279	279	204	246
Vorderingen op den Staat : Voorschotten aan de Schatkist : Certificaten A, eigen rekening	20.916	21.136	21.166	21.166	21.471	21.479	22.394	22.329	21.864	22.093
Certificaten B, Dienst van Onderl. Bijstand	13.213	12.560	12.945	13.352	13.968	14.248	14.638	14.806	14.979	15.341
Certificaten C, Geallieerde Legers	8.123	8.123	8.123	8.623	8.623	8.923	8.923	8.923	8.853	8.853
Andere vorderingen op den Staat	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083	1.083
Overheidsfondsen	646	653	653	653	653	653	653	653	653	653
Gebouwen, materieel en meubelen	148	148	148	148	148	148	148	148	148	148
Diversen	144	147	154	158	159	164	163	170	162	164
	79.744	80.262	80.294	81.274	81.993	82.545	83.200	83.211	82.929	83.586
Emissiebank te Brussel	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597
	144.341	144.859	144.891	145.871	146.590	147.142	147.797	147.808	147.526	148.183

PASSIVA

	26-7-1945	2-8-1945	9-8-1945	16-8-1945	23-8-1945	30-8-1945	6-9-1945	13-9-1945	20-9-1945	27-9-1945
Bankbiljetten in omloop	60.201	61.079	61.697	61.654	61.637	62.459	63.57	63.749	63.875	64.301
Rekening-courantsaldi : van de Schatkist	4	4	2	1	3	3	6	4	3	2
van anderen	4.302	4.085	3.616	4.700	5.527	5.447	5.128	5.011	4.682	4.976
<i>Totaal der verbintenissen op zicht</i>	64.507	65.168	65.315	66.355	67.167	67.909	68.660	68.764	68.560	69.279
Schatkist { Onbeschikbare rekening wegens herwaardeering (besluitwet n° 5 van 1-5-1944)	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
{ Voorloopig fonds in afrekening op het bedrag van de door den Staat verworven biljetten ingevolge art. 1 § 2 van besluitwet van 6-10-44							4.000	4.000	4.000	4.000
Uitgestelde inventarisoperatiën en diversen	444	445	446	447	448	451	454	453	456	457
Kapitaal	206	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Reserves en afschrijvingsrekeningen	453	453	453	453	453	453	453	453	453	453
	76.097	76.759	76.907	77.948	78.761	79.506	84.258	84.363	84.162	84.882
Besluitwet van 6-10-44 : Oude biljetten en rekeningen-courant saldi bij de Bank, overgeboekt en over te boeken op tijdelijk onbeschikbare of geblokkeerde rekeningen en niet aangegeven oude biljetten	68.244	68.100	67.984	67.923	67.829	67.636	63.539	63.445	63.364	63.301
	144.341	144.859	144.891	145.871	146.590	147.142	147.797	147.808	147.526	148.183

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN
Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken

	Sedert	pCt.		Sedert	pCt.
België	16 Januari 1945	1,50 (1)	Japan	21 Juli 1941	3,50
Bulgarije	1 December 1940	5,00	Letland	17 Februari 1940	5,50 (2)
Denemarken	15 October 1940	4,00	Litauen	15 Juli 1939	6,00
Duitschland	9 April 1940	3,50	Nederland	27 Juni 1941	2,50
Estland	1 October 1935	4,50	Noorwegen	11 Mei 1940	3,00
Finland	3 December 1934	4,00	Portugal	12 Januari 1944	2,50
Frankrijk	20 Januari 1945	1,625	Roemenië	8 Mei 1944	4,00
Griekenland	10 April 1943	10,00	Spanje	1 December 1938	4,00
Groot-Brittannië	26 October 1939	2,00	Vereenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,00
Hongarije	22 October 1940	3,00	Zweden	9 Februari 1945	2,50
Indië	28 November 1935	3,00	Zwitserland	25 November 1936	1,50
Italië	11 September 1944	4,00			

(1) Disconto der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Disconto der andere accepten : 1 3/4 pCt. Disconto der vooraf door de Nationale Bank van België geïssueerde bankaccepten en der geaccepteerde of documentaire wissels uit hoofde van goederen- of uitvoer : 1 pCt.

(2) Disconto voor handelshuizen. Voor credietinstellingen : 5 pCt.

Banque de France
(millioenen francs)

86

DATUM	Gouden munt en munt-materiaal	Dadelijk beschikbare te goeden in het buitenland	Wisselportefeuille en overheidspapier. Gedisconteerde binnenlandsche wissels (1)	In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier (decreet van 17 Juni 1938)	Voor-schotten op effec-ten	Verhan-delbaar Schat-kist-papier (conven-tie van 29-2-40)	Rente-looze voor-schotten aan den Staat (wet van 9 Juni 1857, conven-tie van 29-3-1878 enz.)	Voor-loopige voor-schotten aan den Staat (conven-ties van 29-9-38, 29-2-40, 9-6-40, 8-6-44, enz.)	Voorloopige voorschotten aan den Staat ter betaling van de onderhoudskosten der Duitse bezettingstroepen in Frankrijk	Bank-biljetten in omloop	Credit-saldi in reke-ning-courant	Dekkings-percentage
1939 Jaargemiddelde	92.939	20,0	8.563	3.427	3.517	—	10.000	(2)20.564	—	128.514	21.600	61,91
1942 Jaargemiddelde	(4)84.598	37,0	4.763	7.878	2.931	30.000	10.000	66.233	174.334	314.577	75.098	21,71
1943 Jaargemiddelde	84.598	37,0	6.179	8.426	2.850	30.000	10.000	61.773	269.159	437.130	45.007	17,55
1943 9 December	84.598	36,7	6.365	9.789	2.717	30.000	10.000	62.350	320.787	493.008	45.065	15,72
1944 6 Januari	84.598	36,8	8.187	9.437	2.894	30.000	10.000	61.800	331.973	502.422	45.266	15,45
10 Februari	84.598	36,8	8.909	9.955	2.877	30.000	10.000	54.850	348.300	512.821	45.898	15,14
9 Maart	84.598	36,8	7.618	9.352	2.766	30.000	10.000	65.250	351.000	523.855	46.048	14,84
6 April	84.598	36,8	9.092	10.035	2.774	30.000	10.000	68.050	356.000	535.152	44.881	14,58
4 Mei	84.598	36,8	7.678	9.313	2.891	30.000	10.000	66.050	372.300	534.930	47.106	14,31
8 Juni	84.598	36,9	7.640	10.120	2.883	30.000	10.000	68.900	388.600	563.589	47.019	13,85
6 Juli	84.598	36,9	5.261	10.672	2.878	30.000	10.000	71.750	409.200	580.955	51.606	13,37
1945 4 Januari	(5)75.151	41,7	27.990	13.005	3.626	30.000	10.000	900	426.000	574.903	37.916	12,26
8 Februari	75.151	41,7	25.800	12.771	3.479	30.000	10.000	7.700	426.000	569.719	46.366	12,20
8 Maart	75.151	41,7	19.579	12.804	3.332	30.000	10.000	11.500	426.000	571.629	40.423	12,28
5 April	75.151	44,2	16.749	13.483	3.537	30.000	10.000	18.650	426.000	583.609	40.280	12,05
8 Mei	75.151	45,1	14.915	13.484	3.332	30.000	10.000	28.250	426.000	589.475	40.571	11,93
9 Augustus	75.151	45,8	14.036	12.866	3.675	29.850	10.000	—	426.000	450.909	147.295	12,56
6 September	75.151	45,8	12.976	13.699	3.793	30.000	10.000	—	426.000	479.309	119.699	12,55

Discontorente { huidige : 1 5/8 pCt. sedert 20 Januari 1945.
vorige : 1 3/4 pCt. sedert 17 Maart 1941.

(1) Deze rubriek omvat de gedisconteerde binnenlandsche wissels en de door het « Office des Céréales » gegarandeerde wissels.

(2) Voorloopige rentelooze voorschotten aan den Staat (terughetaalbaar overeenkomstig artikel 8 van de conventie van 12 November 1938).

(3) Deze rubriek komt maar sedert 21 September 1939 op den weekstaat voor; dit cijfer is dus het gemiddelde van de laatste vijftien weekstaten van het jaar 1939.

(4) Een decreet van de wet van 29 Februari 1940 herwaardeert den goudvoorraad op basis van 23 mgr. 34 goud, gehalte 900/1000 en na afnemng van een bedrag van 30 milliard voor het Stabilisatiefonds der wisselkoersen.

(5) De vermindering van 9.447 miljoen francs heeft als tegenpost een nieuwe rubriek op het actief: « Verbintenissen van den Franschen Staat met betrekking tot het gouddeposito van de Nationale Bank van België ».

Bank of England
(duizenden £)

DATUM	Metaal-voorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bank-biljetten in omloop (Issue Department)	Toe-gelaten bedrag voor den biljetten-omloop (1)	Deposito's (Banking Department)				Verhou-ding van den metaal-voorraad van het Bank. Depart-ment tot het saldo van zijndeposito's pCt.
	Goud (Issue Department)	Gouden en zilveren munt (Banking Department)	Door den Staat ge-waarborgde fondsen	Disconto en voor-schotten	Andere waarden	Totaal			Open-bare organen	Banken	Andere deposti-to's	Totaal	
1939 Jaargemiddelde	(2) 183	819	106.985	8.501	22.890	138.376	507.256	—	21.318	102.535	37.993	161.846	25,6
1943 Jaargemiddelde	242	1.172	179.774	4.364	19.125	203.263	966.326	1.002.885	8.702	158.853	55.811	223.366	17,0
1944 Jaargemiddelde	242	1.199	214.797	5.876	16.093	236.771	1.136.548	1.166.666	9.864	184.655	56.109	250.628	12,6
1944 5 Juli	242	1.002	280.582	3.452	15.053	299.087	1.134.111	1.150.000	10.100	230.357	57.886	298.343	5,7
9 Augustus	242	1.075	191.258	6.502	13.847	211.607	1.150.560	1.200.000	9.834	176.091	58.477	244.402	20,8
6 September	242	1.537	187.567	3.993	14.407	205.967	1.149.789	1.200.000	9.268	171.790	58.882	239.940	21,7
4 October	242	2.146	196.913	7.486	14.245	218.644	1.158.701	1.200.000	8.608	177.817	58.257	244.682	17,9
8 November	242	2.328	212.678	11.087	15.757	239.522	1.174.882	1.200.000	16.832	177.025	55.645	249.502	11,1
6 December	242	2.171	200.893	2.396	13.778	217.067	1.203.682	1.250.000	9.729	181.558	56.725	248.012	19,6
1945 10 Januari	242	1.511	258.988	11.173	13.874	284.035	1.231.638	1.250.000	9.449	222.172	54.645	286.266	7,0
7 Februari	242	1.523	217.248	7.003	19.287	243.538	1.221.378	1.250.000	22.856	176.541	56.567	255.964	11,9
7 Maart	242	1.524	231.978	7.824	14.772	254.574	1.220.564	1.250.000	6.257	204.113	57.379	267.749	11,6
4 April	242	1.417	225.553	20.660	14.834	261.047	1.240.265	1.250.000	10.877	187.931	55.981	254.789	4,5
9 Mei	242	1.256	181.443	17.619	14.471	213.533	1.250.056	1.300.000	19.547	176.126	51.553	247.226	20,8
6 Juni	242	1.239	219.428	5.514	12.691	237.633	1.270.839	1.300.000	18.232	181.171	51.325	250.728	12,2
4 Juli	248	1.187	261.973	3.731	13.266	278.970	1.294.071	1.350.000	9.068	251.072	58.313	318.453	18,0
8 Augustus	248	605	246.588	2.313	13.652	262.553	1.323.842	1.350.000	15.004	203.092	53.501	271.597	9,9
5 September	248	345	263.938	6.205	11.979	282.122	1.330.936	1.350.000	16.237	214.848	52.678	283.763	6,9

Discontorente { huidige : 2 pCt. sedert 26 October 1939.
vorige : 3 pCt. sedert 28 September 1939.

(1) Excl. de biljetten uitgegeven als tegenwaarde van het goud.

(2) Gemiddelde der laatste vier maanden van 1939.

Nederlandsche Bank

(millioenen guldens)

DATUM	Gouden munt en gouden muntmateriaal	Binnenlandsche wissels, promessen, enz.	Papier op het buitenland	Correspondenten in het buitenland	Buitenlandsche betaalmidde-len (excl. pas-munt)	Beleeningen op effecten, goederen en ceelen	Diverse activa	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courant saldi (Schatkist en particulieren)	Goza-men-lijke zichtverbin-tissen
1939 Jaargemiddelde	1.213	25,4	2	—	—	235	16,4	1.056	466	1.522
1942 Jaargemiddelde	954	167,2	1.203	—	—	151	160,9	2.457	192	2.649
1943 Jaargemiddelde	(1) 910	55,3	2.358	(2) 75,2	(2) 57,5	143	85,2	2.944	653	3.597
1944 10 Juli	932	—	3.790	50,1	14,3	140	7,4	4.376	453	4.829
7 Augustus	932	—	3.782	59,1	13,4	129	8,9	4.418	404	4.822
11 September	931	—	4.057	40,6	11,3	146	16,5	4.623	407	5.090
9 October	931	—	4.370	14,8	13,5	137	16,5	4.787	560	5.347
6 November	931	1,2	4.377	0,5	14,8	134	18,1	4.892	466	5.348
4 December	931	59,0	4.469	17,0	17,6	130	22,0	4.990	517	5.506
1945 8 Januari	931	171,0	4.415	47,7	22,9	141	16,6	5.127	478	5.605
5 Februari	931	280,0	4.423	57,4	23,7	134	16,1	5.219	500	5.720
5 Maart	931	362,0	4.455	24,8	24,4	134	18,3	5.328	465	5.794
9 April	931	700,2	4.431	36,6	18,6	132	24,8	5.485	608	6.094
7 Mei	931	788,4	4.431	36,6	20,5	132	23,9	5.518	677	6.196
4 Juni	931	724,4	4.431	36,6	20,5	134	20,0	5.264	849	6.115
9 Juli	713	595,3	4.431	42,1	15,5	132	28,5	4.901	661	5.563
6 Augustus	713	239,3	4.431	42,1	15,5	136	34,5	3.087	2.127	5.215
10 September	713	1,1	4.431	42,0	14,3	138	36,6	2.445	2.526	4.972

Discontorente { huidige : 2 1/2 pCt. sedert 27 Juni 1941.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Augustus 1939.

(1) Met ingang van den staat van 5 Juli 1943, herwaardeering van den goudvoorraad.
(2) Gemiddelde van het tweede halfjaar 1943.

Banque Nationale Suisse

(millioenen Zwitsersche franken)

DATUM	Goudvoorraad	Dadelijk beschikbare tegoeden in het buitenland	Binnenland-sche wissels	Voorschotten op onderpand	Binnenland-sche correspon-denten	Bankbiljetten in omloop	Andero zicht-verbintenissen	Dekkings-percentage
1939 Jaargemiddelde	2.525	281,0	93,0	36,9	6,2	1.806	1.179	94,01
1943 Jaargemiddelde	3.773	66,5	149,3	16,7	5,3	2.648	1.414	94,53
1944 Jaargemiddelde	4.386	90,6	93,7	17,2	5,9	3.033	1.427	100,37
1944 7 Juli	4.423	87,4	44,6	16,1	6,4	2.970	1.464	101,74
7 Augustus	4.455	84,2	45,6	16,2	3,8	2.998	1.408	101,63
7 September	4.451	106,8	46,7	15,4	4,9	3.063	1.413	101,81
7 October	4.464	98,2	82,9	17,1	5,5	3.164	1.354	100,99
7 November	4.469	104,0	108,3	15,6	6,8	3.245	1.364	99,20
7 December	4.504	92,1	64,4	26,5	5,8	3.328	1.191	101,69
1945 6 Januari	4.559	101,7	77,4	17,7	5,3	3.457	1.097	102,32
7 Februari	4.571	97,6	165,8	14,2	6,4	3.371	1.72	100,54
7 Maart	4.610	91,1	280,6	15,7	7,8	3.454	1.340	98,06
7 April	4.644	108,1	332,8	15,6	7,1	3.513	1.382	97,07
7 Mei	4.766	102,4	323,3	15,4	6,6	3.512	1.435	97,21
7 Juni	4.771	113,9	335,2	16,7	7,3	3.493	1.536	97,14
7 Juli	4.622	113,9	51,4	13,4	7,1	3.473	1.121	103,08
7 Augustus	4.641	144,0	40,4	29,2	6,2	3.489	1.154	103,05
7 September	4.684	150,8	65,6	16,8	5,8	3.535	1.172	102,72

Discontorente { huidige : 1 1/2 pCt. sedert 26 November 1936.
vorige : 2 pCt. sedert 9 September 1936.

Federal Reserve Banks

86

(millioenen \$)

DATUM	Reserves van goudcertificaten			Andere reserves	Nationale overheidsfondsen	Bankbiljetten in omloop (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkingspercentage
	Goudcertificaten op de Schatkist	Fonds tot wederinkoop van biljetten (F. R. N.)	Totaal					
1939 Jaargemiddelde	13.552	9	13.561	362	2.581	4.553	11.753	85,4
1943 Jaargemiddelde	20.122	80	20.202	349	7.758	14.113	14.356	72,2
1944 Jaargemiddelde	18.920	398	19.318	283	14.808	18.986	15.347	56,3
1944 5 Juli	18.552	418	18.970	271	14.738	18.972	15.067	56,5
9 Augustus	18.417	417	18.834	273	15.222	19.332	15.087	55,5
6 September	18.285	453	18.738	261	16.030	19.865	15.343	54,0
4 October	18.142	506	18.648	260	16.660	20.297	15.392	53,0
9 November	18.016	548	18.564	235	17.957	21.015	16.113	50,6
7 December	17.930	573	18.503	235	18.311	21.477	16.077	49,9
1945 4 Januari	17.877	608	18.445	245	18.734	21.743	16.122	49,4
8 Februari	17.748	625	18.373	284	19.181	21.846	16.183	49,1
8 Maart	17.651	641	18.292	250	19.350	22.264	16.082	48,4
4 April	17.616	645	18.261	255	19.580	22.321	16.108	48,2
10 Mei	17.508	677	18.185	241	20.720	22.722	16.939	46,5
6 Juni	17.412	697	18.109	247	20.896	22.860	17.350	45,7
5 Juli	17.344	508	18.852	202	21.745	23.101	17.036	45,0
8 Augustus	17.311	668	17.979	213	21.910	23.473	16.958	44,5
5 September	17.238	682	17.920	209	22.435	23.939	17.014	43,8

Discontorente { huidige : 0,50 pCt. sedert 10 October 1942.
vorige : 1 pCt. sedert 27 Augustus 1937.

Sveriges Riksbank

(millioenen Kr.)

TIJDVAK (jaargemiddelde of einde maand)	Goud- voor- raad (1)	Zweedsche Staats- fondsen en obligaties	Wissels betaalbaar in Zweden en voorschot- ten in rekening-courant	Vreemde Staats- fondsen, wissels betaal- baar in het buitenland en opdraagbaar tegen bij vreemde banken en bankiers	Regularisatie- rekeningen voor het goud en de deviezen	Fondsen ter beschik- king van den Dienst der Staatsschuld	Diverse activa	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Diverse passiva	Totaal emissierecht (2)	Verhouding in pCt. (3)	
									Staats- instellingen	Handelsbanken	Andere deposanten	Totaal			van den metaal- voorraad tot de biljetten	van den metaal- voorraad tot het emissierecht
1943 Jaargemiddelde	794	517	100,9	623	406	603	286	2.018	555	260	20,9	836	206	2.719	75,03	53,66
1944 »	960	479	78,5	621	630	693	278	2.239	568	274	50,0	892	169	2.967	81,75	61,68
1944 Januari	879	497	98,5	659	570	704	257	2.147	531	336	57,2	924	161	2.891	78,02	67,96
Februari	884	495	58,8	666	573	675	278	2.128	576	216	61,1	854	176	2.865	79,22	58,83
Maart	929	453	67,8	604	605	591	269	2.163	608	93	58,7	760	170	2.856	81,83	61,95
April	940	479	73,7	600	613	661	272	2.158	616	216	56,4	887	169	2.903	83,—	61,70
Mei	949	472	74,0	604	621	615	265	2.157	532	269	38,1	840	162	2.918	83,83	61,96
Juni	951	473	80,7	610	623	648	273	2.226	634	177	30,2	842	163	2.937	81,45	61,73
Juli	960	483	88,8	642	631	746	264	2.187	582	195	56,6	1.033	151	3.000	85,65	60,97
Augustus	989	481	93,6	612	654	680	263	2.253	441	424	59,5	925	142	3.028	83,66	62,25
September	1.000	484	86,6	601	661	687	291	2.337	434	384	49,3	867	162	3.040	81,58	62,73
October	1.006	458	83,2	623	665	739	257	2.329	530	379	58,2	968	136	3.047	82,32	62,93
November	1.017	482	76,0	610	671	780	297	2.286	772	199	28,6	999	200	3.060	84,81	63,36
December	1.019	492	60,6	616	675	785	324	2.492	564	197	46,7	808	231	3.162	77,95	63,46
1945 Januari	1.052	499	42,7	609	702	840	370	2.377	534	438	54,3	1.026	235	3.101	84,37	64,69
Februari	1.047	455	33,7	643	700	859	269	2.345	608	298	45,9	952	229	3.069	85,10	65,02
September	1.057	298	20,5	881	734	991	211	2.576	801	210	22,5	1.034	159	3.146	78,17	63,99

Discontorente { huidige : 2 1/2 pCt. sedert 8 Februari 1945.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Mei 1941.

(1) De metaaldekking bestaat uit het geheele goudbezit onverschillig of het in Zweden of in het buitenland berust; het wordt berekend tegen den prijs van 2.480 Kr. per kg. fijn gewicht.

(2) Het emissiecijfer is vastgesteld op de metaaldekking plus een bijkomende dekking gevormd door sommige activa-posten. In geval deze bijkomende dekking het cijfer van de gouddekking vermeerderd met 350 millioen te boven gaat, wordt de dekking vastgesteld op het dubbel van de gouddekking plus 350 millioen. De metaaldekking wordt geraamd op basis van den goudprijs van den dag.

(3) Voor het berekenen der verhoudingen wordt de metaaldekking geraamd op basis van den goudprijs van den dag.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BÄZEL.

Staten in duizenden Zwitsersche goudfranken

[eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)]

	31 Juli 1945		31 Augustus 1945		30 September 1945	
ACTIVA						
		pCt.		pCt.		pCt.
I. Goud in baren	119.342	26,2	119.342	26,2	118.285	26,1
II. Kasmiddelen :						
In de bank en in rekening-courant bij andere banken	43.749	9,6	42.786	9,4	42.258	9,3
III. Rentegevende call-gelden	8.093	1,8	8.215	1,8	8.338	1,8
IV. Herdtscontopapier :						
1. Handelswissels en bankaccepten	70.552	15,5	70.765	15,5	70.793	15,6
2. Schatkistpapier	15.835	3,5	15.824	3,5	13.618	3,0
	86.387		86.589		84.411	
V. Rentegevende termijngelden :						
Op ten hoogste 3 maanden	2.750	0,6	2.750	0,6	2.750	0,6
VI. Wissels en diverse beleggingen :						
1. Op ten hoogste 3 maanden :						
a) Schatkistpapier	10.928	2,4	10.953	2,4	20.698	4,6
b) Diverse beleggingen	31.833	7,0	51.104	11,2	60.055	13,2
2. Op 3 tot 6 maanden :						
a) Schatkistpapier	12.692	2,8	12.722	2,8	22.967	5,1
b) Diverse beleggingen	57.364	12,6	42.538	9,3	33.108	7,3
3. Op meer dan 6 maanden :						
a) Schatkistpapier	55.141	12,1	55.257	12,1	36.143	8,0
b) Diverse beleggingen	27.063	5,9	23.579	5,2	24.730	5,4
	195.021		196.153		197.701	
116	0,0	114	0,0	113	0,0	
VI. Andere activa						
	116	0,0	114	0,0	113	0,0
<i>Totaal activa...</i>	455.458	100,0	455.949	100,0	453.856	100,0

PASSIVA

I. Kapitaal :						
Geautoriseerd en ge'mitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche goudfranken ieder	500.000		500.000		500.000	
Aandelen met 25 pCt. volgestort	125.000	27,4	125.000	27,4	125.000	27,5
II. Reserves :						
1. Wettelijke reserve	6.527		6.527		6.527	
2. Algemeen reservefonds	13.343		13.343		13.343	
	19.870	4,3	19.870	4,3	19.870	4,4
III. Langlopende deposito's :						
1. Deposito's op de Trust-rekening der Annuiteiten	152.667	33,5	152.667	33,5	152.667	33,6
2. Deposito der Deutsche regering	76.334	16,7	76.334	16,7	76.334	16,8
	229.001		229.001		229.001	
IV. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's :						
(Diverso munten)						
1. Circulatiebanken voor eigen rekening :						
Dadelijk opvraagbaar	6.240	1,4	6.240	1,4	3.671	0,8
2. Circulatiebanken voor rekening van andere depositanten :						
Dadelijk opvraagbaar	1.157	0,3	1.157	0,3	1.157	0,3
3. Andere depositanten :						
a) Op ten hoogste 3 maanden	88	0,0	88	0,0	88	0,0
b) Dadelijk opvraagbaar	773	0,2	773	0,2	787	0,2
	861		861		875	
V. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's (goud) :						
a) Op ten hoogste 3 maanden	250	0,1	250	0,0	250	0,1
b) Dadelijk opvraagbaar	16.735	3,7	16.728	3,7	16.728	3,7
	16.985		16.978		16.978	
56.344	12,4	56.842	12,5	57.304	12,6	
VI. Diversen						
	56.344	12,4	56.842	12,5	57.304	12,6
<i>Totaal passiva...</i>	455.458	100,0	455.949	100,0	453.856	100,0

Nota: In deze staten zijn niet begrepen het carmarked goud van Circulatiebanken en de fondsen aangehouden voor den Dienst der Internationale Leeningen, waarvan de Bank voor Internationale Betalingen mandataris, trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorloopig te beschouwen.)

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

	Tabl.		Tabl.
GELDMARKT.		II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas..	31
I. — Rentetarief voor disconto en beleeningen	2	a) Inlagen op particuliere spaarboekjes;	
II. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas.	
VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		LOOP DER ZAKEN.	
I. — Noteering der edele metalen	9	I. — Verrekeningskamers	35
II. — Officieele wisselkoersen	10	II. — Postchèque- en giroverkeer	36
KAPITAALMARKT.		PRODUCTIE.	
I. — Noteeringen van enkele overheidsfondsen (vergelijkende tabel)	14	I. — Steenkolenmijnen en metaalbedrijven	55
II. — Maandindexcijfers ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15	II. — Diverse producties	56
III. — Omzetten ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15	III. — Electriciteit	58
IV. — Noteeringen en rendementen van de voornaamste obligatietypen	16	IV. — Gas	59
V. — Emissies van de Belgische en Congoleesche nijverheids- en handelsvennootschappen	17	VERBRUIK.	
Retrospectief overzicht;		I. — Verbruiksindexcijfers	65
Detail der emissies : Augustus 1945;		II. — Tabakverbruik	66
Ingedeeld naar de belangrïjkheid van het kapitaal.		III. — Slachtingen in de 13 voornaamste slachthuizen van het land	67
VI. — Leeningen uitgegeven door de Overheid	18	VERVOER.	
VII. — Bankoperaties van het Gemeentekrediet	19	Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
VIII. — Hypotheekinschrijvingen	20	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven;	
RIJKSFINANCIEN.		b) vervoer der voornaamste zware goederen. — Gezamenlijk verkeer.	
I. — Stand van de Staatsschuld	25	Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen.	
II. — Overheidspapier ondergebracht bij de Nationale Bank van België ..	25	BUITENLANDSCHE HANDEL.	
III. — Opbrengst van de belastingen	26	I. — Samenvatting aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
INKOMENS EN SPAARWEZEN.		II. — Samenvatting naar den graad van voltooiing der producten	76
I. — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen	30	WERKLOOSHEID.	
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons : Augustus 1945;		Aantal gecontroleerde werkloozen	81
Retrospectief overzicht.		BANKSTATISTIEKEN.	
		I. — België :	
		Weekstaten van de Nationale Bank van België	85
		II. — Buitenlandsche circulatiebanken ..	86
		Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken;	
		Staten :	
		Banque de France;	
		Bank of England;	
		Nederlandsche Bank;	
		Banque Nationale Suisse;	
		Federal Reserve Banks;	
		Sveriges Riksbank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel	87

Abonnementsprijs per jaargang } *fr* 250 voor België.
(incl. extra-nummer) } *fr* 300 voor het buitenland.

Losse exemplaren : *fr* 20 voor België.
fr 25 voor het buitenland

Extra-nummer : *fr* 50 voor België.
fr 60 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in hare boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting »

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

- Voorh. Drukkerijgest. -
T H. D E W A R I C H E T
J. M., G. en L. Dewarichet,
- broeders en zusters, -
maatsch. onder gez naam.
16, Wilde-Woudstraat, 16
B R U S S E L

21992